

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Gmina Szydłowiec

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Załącznik do Uchwały Nr 173/XXVII/16
Rady Miejskiej w Szydłowcu
z dnia 16 grudnia 2016 roku

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016 - 2023

Grudzień, 2016 r.

Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014 - 2020

Zamawiający:

Gmina Szydłowiec
Urząd Miejski w Szydłowcu
Rynek Wielki 1
26-500 Szydłowiec

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016 - 2023

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Wojciech Pająk

Grudzień, 2016 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

CKE – Centralna Komisja Egzaminacyjna
CT – Cel tematyczny
DW – droga wojewódzka
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FS – Fundusz Spójności
GPR – Gminny Program Rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IZ – Instytucja Zarządzająca
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MPZP – Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
MŚP – Małe Średnie Przedsiębiorstwa
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OKE – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007 – Polska Klasyfikacja Działalności 2007
PKP – Polskie Koleje Państwowe
RCB-M – Regionalne Centrum Biblioteczno-Multimedialne
RPO WM – Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
SAR – Szydłowiecka Akademia Rodziny
SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna
WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa
WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	7
1.1. PODSTAWA PRAWNA.....	7
1.2. METODA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	7
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYDŁOWIEC.....	10
2.1. POŁOŻENIE.....	10
2.2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA.....	12
2.2.1. Środowisko i użytkowanie gruntów.....	12
2.2.2. Infrastruktura.....	14
2.3. SPOŁECZEŃSTWO.....	15
2.4. GOSPODARKA.....	22
2.5. ROLNICTWO.....	23
2.6. TURYSTYKA I REKREACJA.....	23
2.7. KULTURA.....	26
III. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	27
3.1. PODSTAWA PRAWNA I WYTYCZNE NIEZBĘDNE DO WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI.....	28
3.2. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK.....	30
3.3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	39
3.3.1. Sfera społeczna.....	40
3.3.1.1. Zaawansowanie procesu starzenia się ludności.....	40
3.3.1.2. Problemy rynku pracy.....	43
3.3.1.3. Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych.....	47
3.3.1.4. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym oraz aktywność edukacyjna młodzieży w wieku 13-18 lat.....	49
3.3.1.5. Przestępczość.....	56
3.3.1.6. Frekwencja w wyborach i uczestnictwo w organizacjach społecznych.....	59
3.3.2. Sfera gospodarcza.....	60
3.3.2.1. Klimat aktywności gospodarczej.....	61
3.3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	63
3.3.3.1. Warunki lokalnej egzystencji wynikające ze stanu budynków mieszkalnych.....	63
3.3.3.2. Zdegradowane przestrzenie – analiza jakościowa.....	66
3.3.4. Sfera środowiskowa.....	68
3.3.5. Podsumowanie analizy wskaźnikowej.....	68
3.3.6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	71
IV. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	76
4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI.....	76
4.2. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU ZDIAGNOZOWANYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK.....	77

V. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE.....	79
VI. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	121
6.1. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI	121
6.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	125
VII. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	128
7.1. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU KRAJOWYM.....	128
7.2. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU REGIONALNYM.....	129
7.2. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU LOKALNYM.....	130
VIII. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	134
8.1. MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.....	134
8.2. HARMONOGRAM I SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ ZE WSKAZANIEM ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH	136
IX. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	144
X. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	145
XI. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH	148
XII. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI.....	150
XIII. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	150
13.1. ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	150
13.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY	151
XIV. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	152

SPIS TABEL.....	154
SPIS RYCIN	155
SPIS WYKRESÓW.....	156
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA.....	157
ZAŁĄCZNIKI	158

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777, ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Gmina Szydłowiec przystąpiła do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec, Burmistrz Szydłowca zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 został sporządzony zgodnie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777). Jest zgodny również z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016), co stanowi podstawę ubiegania się o dofinansowanie dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w tym dokumencie. GPR został sporządzony według zasad zawartych w „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”. Dokument ten określa zasady przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Instrukcja jest skierowana przede wszystkim do władz samorządów lokalnych w województwie mazowieckim, które są odpowiedzialne za opracowanie i wdrażanie programów rewitalizacji, ale także do innych podmiotów, które są zainteresowane kreowaniem zmian na zdegradowanych przestrzeniach wskazanych do rewitalizacji.

1.2. METODA OPACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Na podstawie przeprowadzonych analiz Burmistrz Szydłowca sporządza diagnozę, która jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych

zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych. Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym takie nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Obszar rewitalizacji natomiast stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Szczegółowy opis cech i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji został zamieszczony w rozdziale III Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został podjęty Uchwałą Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Burmistrz Szydłowca sporządza Gminny Program Rewitalizacji (GPR), w którym w szczególności zawiera:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru,
- opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowania GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny GPR,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322),
- określenie niezbędnych zmian w uchwale o zasadach wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji,
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:

- wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
- w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, ze zm.).

Gminny Program Rewitalizacji sporządzony zgodnie z założeniami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 powinien odznaczać się następującym zestawem cech:

Wykres 1. Cechy programów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”

Kompleksowość programu jest rozumiana jako ujęcie działań rewitalizacyjnych w oparciu o wszystkie aspekty rewitalizacji (społeczny i gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny lub środowiskowy) powiązane z obszarem rewitalizacji i jego

otoczeniem, a także z integracją działań pod względem finansowania z różnych źródeł. Na konstrukcję programu składa się wiele różnorodnych projektów, które powinny być wzajemnie powiązane i powinien zachodzić między nimi efekt synergii.

Koncentracja programu rewitalizacji oznacza, że działania zawarte w programie dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, które obejmują całość lub część obszaru zdegradowanego, i na których zdiagnozowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk kryzysowych

Komplementarność przedsięwzięć/projektów dotyczy komplementarności pod względem:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Komplementarność została opisana szerzej w podrozdziale 6.1 Mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji w gminie na każdym z etapów (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Program, który realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji zawiera opis procesu przygotowania dokumentu, w którym przedstawiono udział interesariuszy, a także wybraną formę zarządzania programem, która realizuje zasadę udziału interesariuszy.

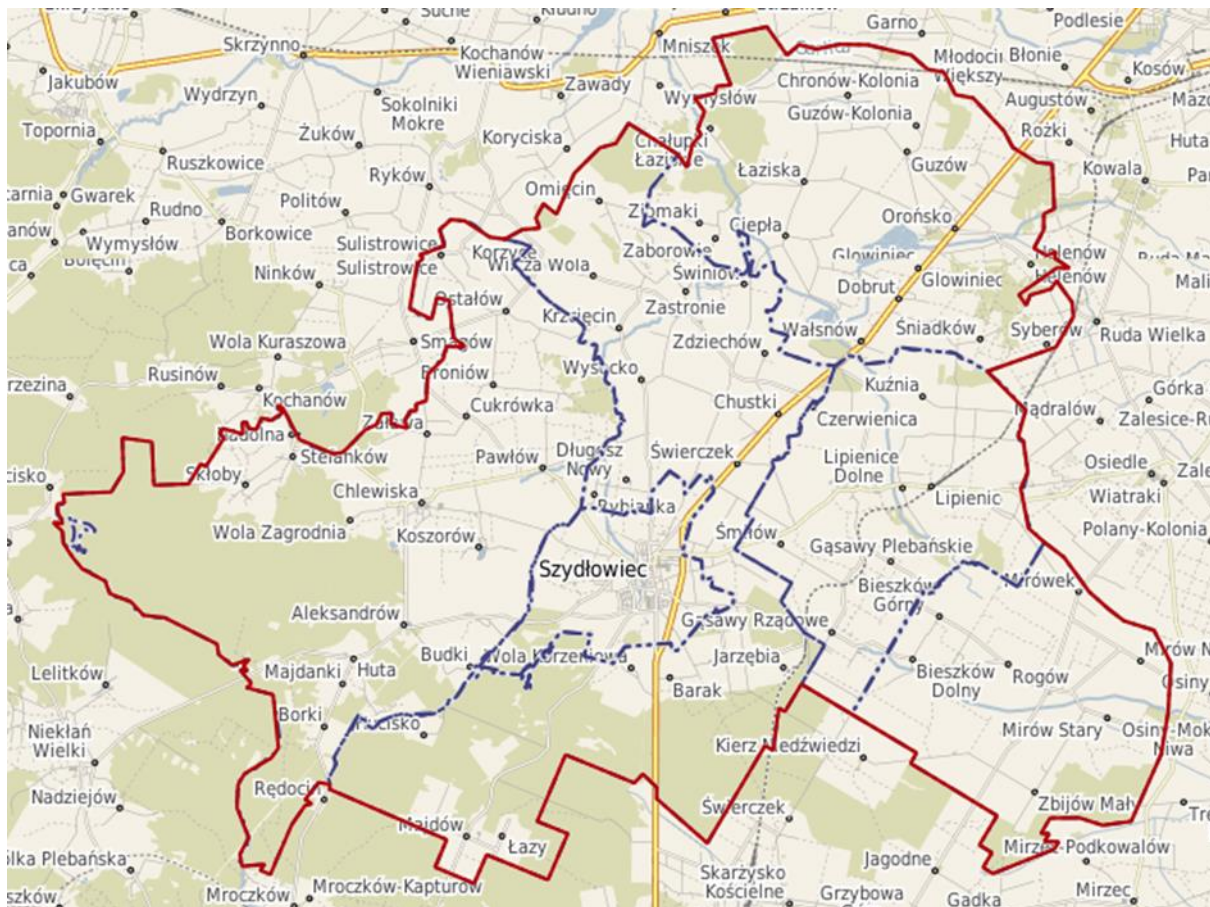
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYDŁOWIEC

W niniejszym rozdziale dokonano podstawowej charakterystyki Gminy Szydłowiec pod względem: położenia geograficznego i administracyjnego; aspektów społecznych wyrażonych podstawowymi danymi demograficznymi; a także przedstawiono charakterystykę środowiska i sposobów jego ochrony na terenie gminy, infrastruktury, gospodarki, rolnictwa, turystyki i rekreacji, kultury oraz ochrony zabytków.

2.1. POŁOŻENIE

Gmina Szydłowiec położona jest w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie szydłowieckim. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 13 830 ha, z czego obszar miasta zajmuje 2 189 ha, natomiast obszar wiejski 11 641 ha. Sieć osadniczą gminy tworzy 28 miejscowości, łącznie z miastem Szydłowiec. Odległości dzielące siedzibę Urzędu Miejskiego (miasto Szydłowiec) od największych miast regionu to:

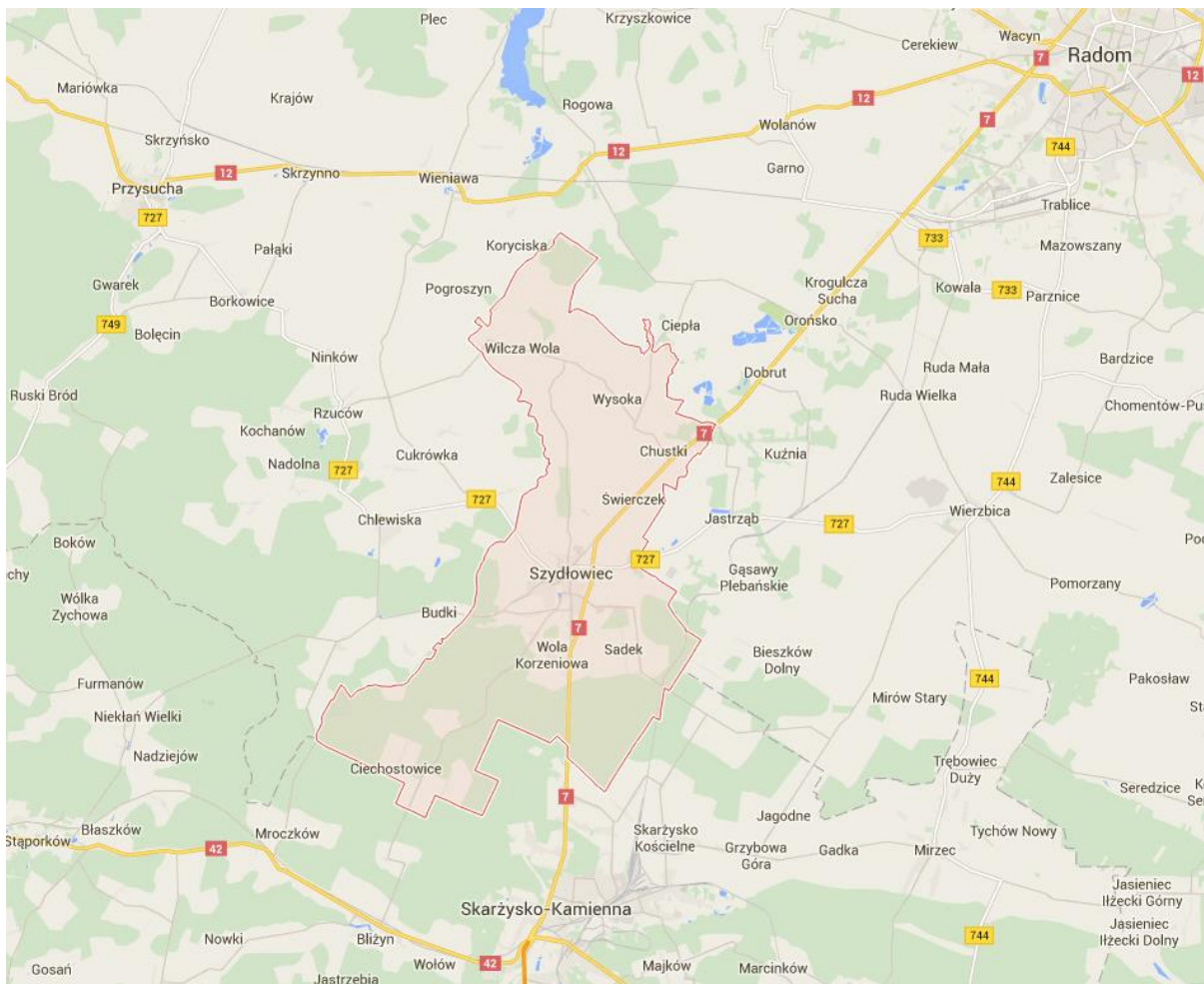
- Radom - 30 km,
- Kielce – 47 km,
- Warszawa – 121 km.

Ryc. 1. Położenie Gminy Szydłowiec na tle gmin powiatu szydłowieckiego

Zródło: www.szydlowiecki.e-mapa.net

Gmina Szydłowiec jest dogodnie położona pod względem komunikacyjnym. Przez teren analizowanej jednostki (w tym obszar miejski) przebiega droga krajowa nr 7 oraz droga wojewódzka nr 727. Lokalny układ komunikacyjny zbudowany jest z sieci dróg powiatowych i gminnych.

Ryc. 2. Gmina Szydłowiec na tle sieci komunikacyjnej
 Źródło: www.google.pl/maps

2.2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

2.2.1. Środowisko i użytkowanie gruntów

Na terenie Gminy Szydłowiec występują tereny objęte ochroną prawną ze względu na wysokie wartości przyrodnicze. Są nimi: obszar Natura 2000 Lasy Skarżyskie, Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Przesusko – Szydłowieckie, 2 rezerваты przyrody: Rezerwat Cisowy Skarżysko – Cis A, Rezerwat Cisowy Majdów – Cis B, stanowiska dokumentacyjne: Łom Podkowiński, Łom Pikiel, Łom na Polankach oraz 3 użytki ekologiczne: użytek 155, użytek 156, użytek 157. Ich łączna powierzchnia wynosi 6 564,6 ha. Wśród indywidualnych form ochrony przyrody wymienić należy 12 pomników przyrody. Jeden z wyżej wymienionych terenów prawnie chronionych znajduje się w obszarze rewitalizacji:

Łom Podkowiński – stanowisko dokumentacyjne, którego celem jest zachowanie ściany nieczynnego kamieniołomu wglębnego piaskowców szydłowieckich - odsłonięcia geologicznego wraz z pasem gruntu i wyrobiska wypełnionego wodą szerokości po 1m w części górnej i dolnej ściany, ograniczającej wyrobisko od wschodu i północy.

Według danych GUS za rok 2014, na analizowanym obszarze znajduje się 50,10 ha parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz 5 cmentarzy o powierzchni 10,60 ha. Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem wynosi 0,4 %.

Lesistość wynosi przeciętnie 37,7 %, przy czym dla terenów wiejskich 42,0 %, natomiast dla obszaru miejskiego jedynie 15,3 %.

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru jest bardzo wysoki i wynosi 49,1 %. Niewielka jest powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, które zajmują 5,5 % powierzchni jednostki. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych razem to 44,1 %.

Należy przy tym zaznaczyć, że dla obszaru miejskiego, wskaźniki te przyjmują znacznie mniej korzystne wartości. Znacznie większy jest udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (17,1 %), co ma wpływ na zmniejszenie powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych. Ich udział w powierzchni Szydłowca wynosi jedynie 21,7 % (dane GUS, stan na 31.12.2014 r.).

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Szydłowiec

Forma użytkowania	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	13 830	100,0
powierzchnia łądowa	13 808	99,8
użytki rolne razem	6 792	49,1
użytki rolne - grunty orne	4 668	33,8
użytki rolne - sady	121	0,9
użytki rolne - łąki trwałe	958	6,9
użytki rolne - pastwiska trwałe	689	5,0
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	333	2,4
użytki rolne - grunty pod rowami i stawami	23	0,2
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	6 103	44,1
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	5 319	38,5
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	784	5,7
grunty pod wodami razem	22	0,2
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	21	0,2
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	754	5,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	171	1,2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	63	0,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	54	0,4
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	6	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	17	0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	384	2,8
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - Kolejowa	51	0,4
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	8	0,1
użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne	159	1,1

Źródło: dane GUS, 2014

2.2.2. Infrastruktura

Sieć drogową na terenie Gminy Szydłowiec tworzą ogólnodostępne drogi publiczne:

- droga krajowa nr 7
- droga wojewódzka nr 727,
- drogi powiatowe, będące w zarządzie Powiatu Szydłowieckiego,
- drogi gminne, którymi zarządza Burmistrz Szydłowca.

Sieć dróg na obszarze gminy zapewnia dobre połączenie między miejscowościami. Gmina posiada dogodne położenie komunikacyjne ze względu na bezpośredni dostęp do drogi krajowej nr 7 Gdańsk – Warszawa – Radom – Kielce – Kraków – Chyżne (na długości 14,84 km), która jest częścią europejskiej drogi międzynarodowej E77. Dobre połączenie komunikacyjne zapewnione jest również dzięki drodze wojewódzkiej nr 727 relacji Klwów - Przysucha - Szydłowiec - Wierzbica (na długości 5,54 km). Opisane trasy tworzą południkowo-równoleżnikowy układ krzyżowy, na którym oparta jest lokalna sieć komunikacyjna.

Na terenie analizowanej jednostki przebiega również linia kolejowa nr 8 relacji Warszawa Zachodnia – Kraków Główny. Linia wykorzystywana jest w ruchu towarowym i pasażerskim. Na terenie Gminy zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa – Szydłowiec, która jest położona w miejscowości Sadek, około 5 km na wschód o centrum miasta. Ze względu na usytuowanie stacji kolejowej na granicy gminy nie pełni ona istotnej roli w transporcie towarowym oraz pasażerskim.

Zgodnie z danymi GUS za rok 2014 z sieci wodociągowej na obszarze miejskim korzysta 93,7 %, a na obszarze wiejskim 94,3 %. Dostęp do sieci kanalizacyjnej jest mniejszy i wynosi odpowiednio 88,0 % i 10,4 %. Nieczystości ciekłe z terenu Gminy Szydłowiec trafiają do miejskiej oczyszczalni ścieków w Szydłowcu. Pozostali mieszkańcy korzystają z indywidualnych form gromadzenia nieczystości ciekłych, tj. 411 zbiorników bezodpływowych i 9 przydomowych oczyszczalni ścieków (dane GUS za 2014 rok).

Obszar Gminy Szydłowiec jest w pełni zelektryfikowany. Na jej terenie najważniejszym punktem zasilania sieci energetycznej SN jest stacja 110/15 kV Szydłowiec. Wzmacniana liniami 110 kV relacji Szydłowiec – Skarżysko i Rożki – Szydłowiec stacja ma do dyspozycji dwa transformatory, których moce wynoszą po 16 MVA. Obciążenie każdego z nich wynosi odpowiednio 4,6 MW oraz 6,0 MW. Eksploatacja sieci przemysłowych Głównego Punktu Zasilającego w Szydłowcu należy do Rejonu Energetycznego Najwyższych Napięć w Radomiu.

Na obszarze Szydłowca jednostka zajmującą się sprawami dotyczącymi użytkowania i wykorzystywania systemu ciepłowniczego oraz zarządzaniem nim jest Ciepłownia Miejska Spółka z o.o., której celem jest dostarczanie energii cieplnej. Na podstawie danych z 2014 r. do najważniejszych z nich według kryterium wielkości sprzedaży energii cieplnej zalicza się:

- Szydłowiecką Spółdzielnię Mieszkaniową – udział w sprzedaży 51,10%,
- wspólnoty mieszkaniowe – udział w sprzedaży 20,21%,
- Urząd Miejski w Szydłowcu z jednostkami podległymi – udział w sprzedaży 9,27%, w tym Zespół Edukacji i Finansów Oświaty w Szydłowcu – udział w sprzedaży 6,62%,
- Starostwo Powiatowe w Szydłowcu z jednostkami podległymi – udział w sprzedaży 5%, w tym obiekty Zespołu Opieki Zdrowotnej – udział w sprzedaży 2,77%,

- Państwową Straż Pożarną, Ochotniczą Straż Pożarną, Prokuraturę i Sąd Rejonowy w Szydłowcu – łączny udział w sprzedaży 1,61%.

Pozostali odbiorcy ciepła to drobne przedsiębiorstwa i osoby fizyczne, których udział w sprzedaży ciepła ogółem wynosił 12,81%.

W skład spółki wchodzi jedna kotłownia systemowa wyposażona w trzy kotły wodne typu WR 10. Średnia moc dyspozycyjna kotłowni systemowej jest równa 23,76 MWt (dane za rok 2014). W chwili obecnej pracują tylko dwa kotły grzewcze w układzie kolektorowym zabezpieczające w pełnym zakresie zapotrzebowanie na energię ciepłą zgłaszane przez odbiorców przyłączonych do miejskiej sieci scentralizowanej.

W Gminie Szydłowiec z sieci ciepłowniczej korzysta około 6 000 osób, głównie mieszkańców miasta, co stanowi około 50% ogółu mieszkańców miasta Szydłowiec i około 30% mieszkańców Gminy Szydłowiec. Pozostałe gospodarstwa domowe korzystają z własnych systemów grzewczych bazujących na paliwach takich jak: węgiel kamienny i jego rodzaje, gaz ziemny, energia elektryczna, gaz płynny (LPG), olej opałowy lub paliwa ekologiczne (odnawialne). Ogrzewanie kominkowe jest dopuszczalne jako dodatkowe źródło wytwarzania ciepła. Rozwój sieci ciepłowniczej w Gminie Szydłowiec jest jednym z jej celów operacyjnych na najbliższe lata.

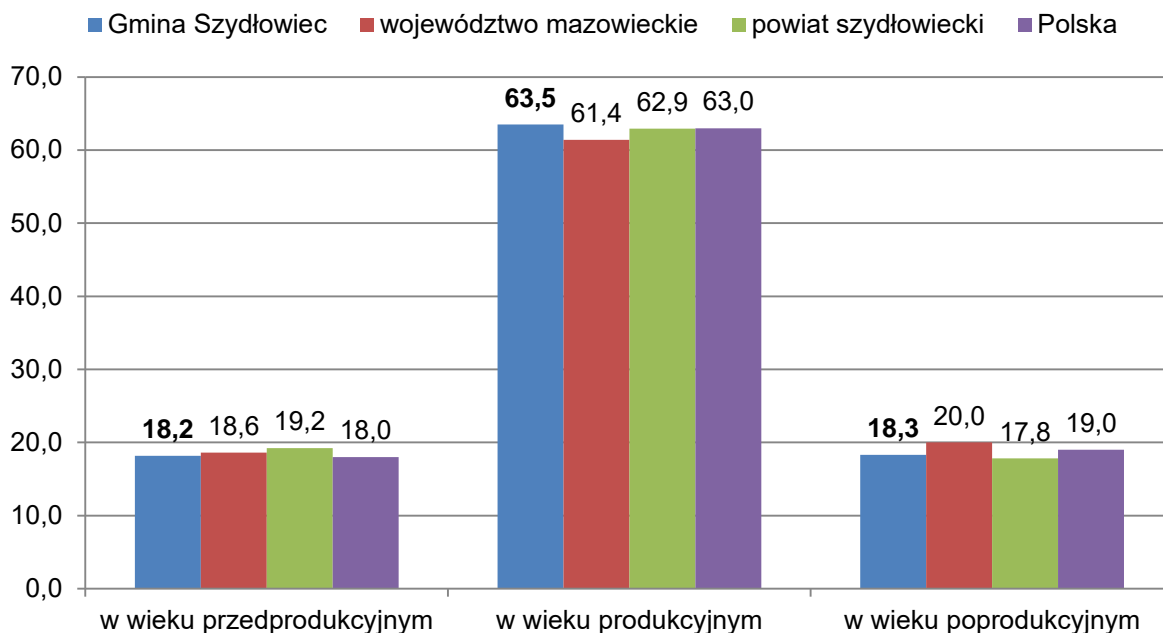
Sieć gazowa na terenie Gminy Szydłowiec ma długość 29 717 m i zaopatruje blisko 35,5 % ogółu mieszkańców (GUS 2014). Czynnymi przyłączy do budynków jest 480, w tym 465 przyłączy jest do budynków mieszkalnych. Liczba gospodarstw domowych – odbiorców gazu wynosi 2 197, z czego większość to odbiorcy w mieście (2 172 gospodarstwa domowe). Dostęp do sieci gazowej jest zapewniony dla większości mieszkańców miasta, natomiast z obszarów wiejskich tylko niewielki odsetek mieszkańców ma dostęp do sieci.

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

Biorąc pod uwagę dane Urzędu Miejskiego na terenie Gminy Szydłowiec mieszkają 18 792 osoby, z czego 11 696 na obszarze miejskim i 7 096 na obszarze wiejskim (stan na 06.07.2016 r.).

Szczegółowe dane dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu o ewidencję samorządu terytorialnego. Jednak w niniejszym opracowaniu wskazane zostały również dane GUS. Jest to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla gminy z danymi dotyczącymi powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Szydłowiec wynosiła na koniec roku 2014, zgodnie z danymi GUS według faktycznego miejsca zamieszkania 19 147 osób. Od 2010 roku, kiedy liczba osób zamieszkujących Gminę Szydłowiec osiągnęła maksimum 19 577, obserwuje się tendencję spadkową w ogólniej licznie mieszkańców. Następnym wykres przedstawia zestawienie ww. wymienionych jednostek pod względem udziału ludności w konkretnych ekonomicznych grup wiekowych.

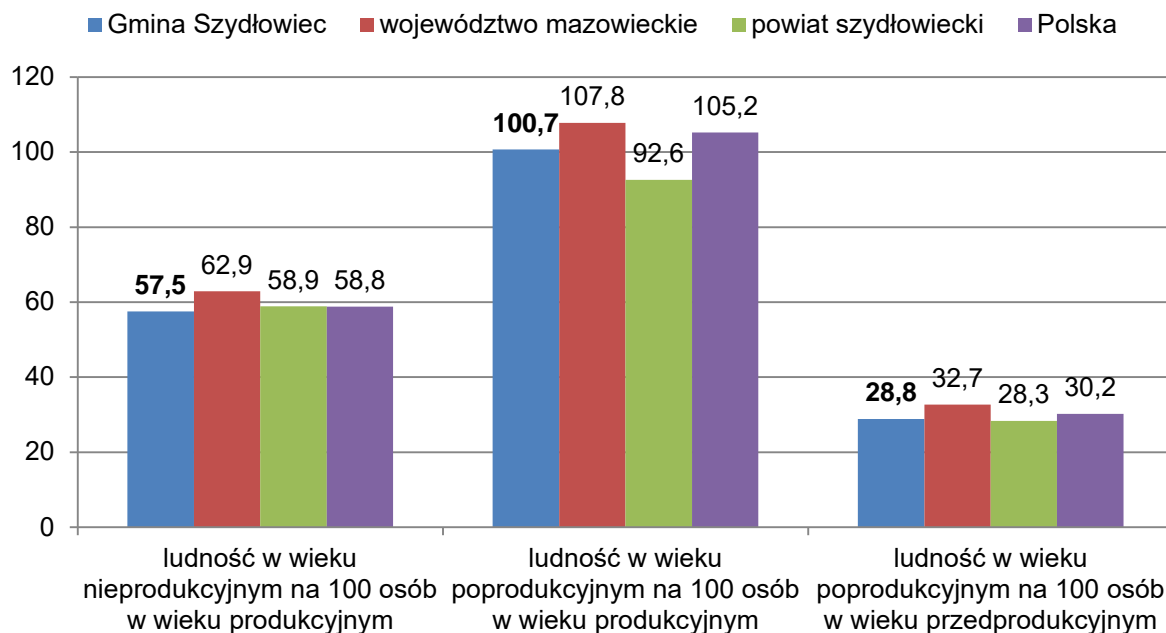

Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014

Dane o strukturze ekonomicznej ludności, pochodzących z GUS-u (2014 r.) pozwalają na wyliczenie wskaźników obciążenia demograficznego i porównanie ich do danych dla powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego i danych dla całego kraju tj.:

- Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Szydłowiec: 57,5,
 - wskaźnik dla powiatu szydłowieckiego: 58,9,
 - wskaźnik dla województwa mazowieckiego: 62,9,
 - wskaźnik dla Polski: 60,1.
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Szydłowiec: 100,7,
 - wskaźnik dla powiatu szydłowieckiego: 92,6,
 - wskaźnik dla województwa mazowieckiego: 107,8,
 - wskaźnik dla Polski: 109,1.
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
 - wskaźnik dla Gminy Szydłowiec: 28,8,
 - wskaźnik dla powiatu szydłowieckiego: 28,3,
 - wskaźnik dla województwa mazowieckiego: 32,7,
 - wskaźnik dla Polski: 31,4.

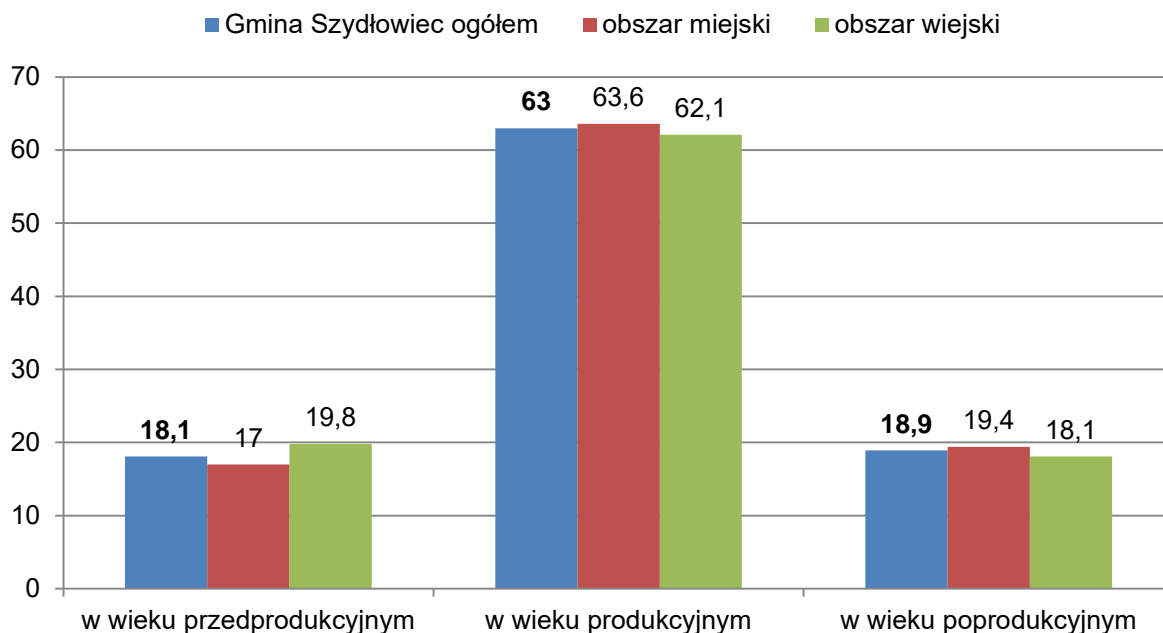
Wykres 3. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014

Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat obserwuje się malejącą tendencję w zmianie liczby ludności w Gminie Szydłowiec, nie licząc jednorazowego wzrostu liczby ludności w 2010 r. o 479 mieszkańców. Według danych GUS liczba ludności zmniejszyła się od 2005 r. do 2014 r. o 206 os. Gęstość zaludnienia w granicach administracyjnych analizowanej jednostki wynosi 138 osób/km² i jest zdecydowanie wyższa od średniej powiatu szydłowieckiego (89 osób/km²), a także Polski (123 osób/km²). Natomiast jest niższa od gęstości zaludnienia dla województwa mazowieckiego (150 osób/km²).

Na podstawie danych GUS(2014) przyrost naturalny na terenie Gminy Szydłowiec wynosi -0,9 ‰. Wartość ta dla całego województwa mazowieckiego jest dodatnia i wynosi 0,7 ‰, dla powiatu szydłowieckiego natomiast -0,3 ‰. Analizując przytoczone dane wraz z porównaniem poszczególnych wartości na przestrzeni ostatnich lat pokazuje, że na terenie Gminy Szydłowiec notowany jest ujemny przyrost naturalny, a zmniejszająca się liczba ludności związana jest zarówno z niskim przyrostem, jak i migracją mieszkańców poza obszar gminy.

Według ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Miejski w Szydłowcu liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) wynosi ogółem 3 396 osób, z czego 1408 osób na wsi i 1988 na obszarze miejskim. Najwięcej, bo 11 843 jest osób w wieku produkcyjnym, w tym na obszarze wiejskim 4 404 osoby i 7 439 osób w Szydłowcu. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej), wynosi 3 553 osoby (1 284 na obszarze wiejskim i 2 269 na obszarze miejskim). Strukturę ludności w ujęciu procentowym przedstawiono na rycinie.

Wykres 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie na poziomie gminy miejsko - wiejskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 06.07.2016 r.)

Liczbę ludności obszaru wiejskiego przedstawiono w podziale na sołectwa i grupy wiekowe. Dane tabelaryczne pochodzą z ewidencji prowadzonej przez Urząd Miejski.

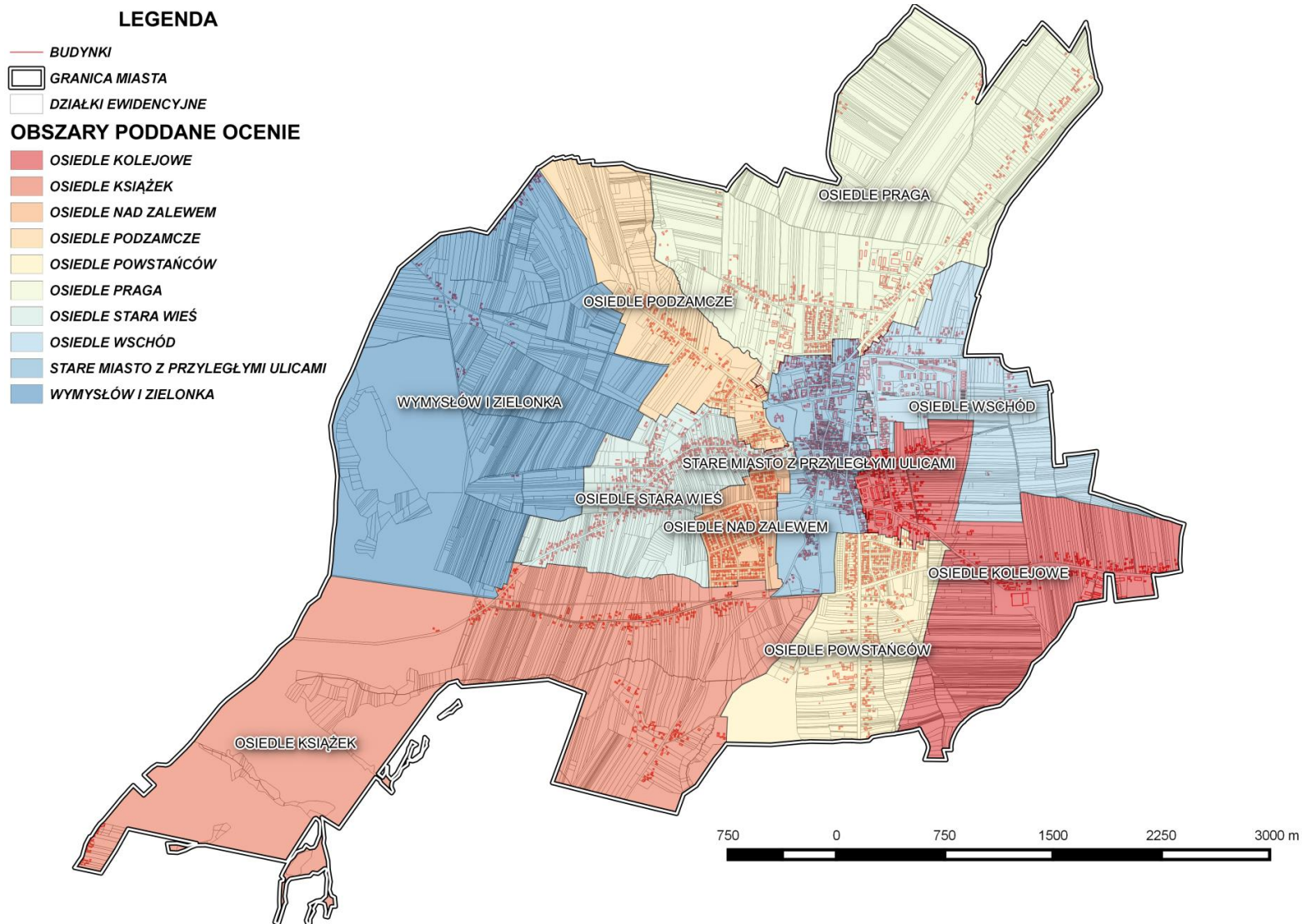
Tabela 2. Liczba ludności obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa i grupy ekonomiczne ludności

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)
1	Barak	192	32	130	30
2	Chustki	440	98	271	71
3	Ciechostowice	839	168	559	112
4	Hucisko	192	33	114	45
5	Jankowice (w tym Mszadla)	197	42	122	33
6	Korzyce	112	16	67	29
7	Krzcięcin	87	24	55	8
8	Łazy	362	66	225	71
9	Majdów	562	105	368	89
10	Omięcín	120	19	56	45
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	218	50	128	40
12	Sadek	911	157	548	206
13	Szydłówek i Szydłówek II	727	147	467	113

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)
15	Świerczek	339	75	215	49
16	Świniów	74	21	47	6
17	Wilcza Wola	107	18	64	25
18	Wola Korzeniowa	453	80	277	96
19	Wysocko	162	30	100	32
20	Wysoka	176	31	106	39
21	Zastronie	238	48	134	56
22	Zdziechów	588	148	351	89
suma		7 096	1 408	4 404	1 284

Źródło: Urząd Miejski w Szydłowcu (stan na 06.07.2016 r.)

Dane dotyczące liczby ludności w obszarze miejskim pozyskano wg ulic i grup wiekowych. Dane pochodzą z ewidencji prowadzonej przez Urząd Miejski. Należy przy tym stwierdzić, że obszar Miasta Szydłowca został podzielony na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu. Wydzielono 10 jednostek przestrzennych dla których prowadzone będą analizy wskaźnikowe. Zasięg poszczególnych jednostek przestrzennych wykazano w formie ryciny, a przynależność ulic do jednostek przestrzennych w formie tabelarycznej.

Ryc. 3. Zasięg jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Miasta Szydłowca
 Źródło: opracowanie własne

Tabela 3. Przynależność ulic Miasta Szydłowca do jednostek przestrzennych wydzielonych na potrzeby analizy wskaźnikowej

Lp.	Obszar miejski: JEDNOSTKI PRZESTRZENNE	Wykaz ulic należących do jednostki przestrzennej
1	Osiedle Książek	Książek Majdowski, Książek Nowy, Książek Stary, Sosnowa
2	Wymysłów i Zielonka	Wymysłów, Zielonka
3	Osiedle Praga	Browarska, Mikołaja Kopernika, Tadeusza Kościuszki*, Władysława Małeckiego, Metalowa, Polna, Północna, Stoneczna, Mikołaja Szydłowieckiego, Świętokrzyska, Targowa
4	Osiedle Kolejowa	Fryderyka Chopina, Iłżecka, Kolejowa, Leśna, Sadowa, Wschodnia*
5	Osiedle Wschód	Władysława Jachowskiego, Jastrzębska, Piękna, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Różana, Spółdzielcza, Stanisława Staszica, Wschodnia*
6	Osiedle Powstańców	Armii Krajowej, Brzozowa, Majora Hubala, Tadeusza Kościuszki*, Mariana Langiewicza, Stanisława Moniuszki, Polanki, Powstania Listopadowego, Powstania Styczniowego, Powstania Warszawskiego, Księżnej Anny Sapieżyny, Ludwika Waryńskiego, Willowa, Żołnierzy Września 1939 roku
7	Osiedle Stara Wieś	Dworska, Jodłowa, Krótka, Kwiatowa, Mała, Gabriela Narutowicza, Piaskowa, Wąska, Wspólna, Zielona
8	Osiedle Podzamcze	Lipowa, Podzamcze, Generała Józefa Sowińskiego, Wiejska
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Bankowa, Garbarska, Kamienna, Kąpielowa, Kielecka, Jana Kilińskiego, Marii Konopnickiej, Tadeusza Kościuszki*, Kręta, 1 Maja, Ogrodowa, Podgórze, Poprzeczna, Przechodnia, Radomska, Plac Rynek Wielki, Rzeczna, Słomiana, Strażacka, Widok, Plac Wolności, Zakościelna, Zamkowa, Źródłana
10	Osiedle nad Zalewem	Folwarczna, Górna, Jana III Sobieskiego, Kazimierza Jagiellończyka, Jana Kochanowskiego, Janusza Kusocińskiego, Adama Mickiewicza, Parkowa, Partyzantów, Władysława Sikorskiego, Spacerowa, Sportowa, Wincentego Witosa, Stanisława Żeromskiego

Źródło: opracowanie własne

*- ulica Tadeusza Kościuszki przebiega przez teren całego Szydłowca. Podzielono ją na 3 części włączając do Osiedla Powstańców, Starego Miasta z przyległymi ulicami oraz Osiedla Praga. Dane ilościowe do analizy wskaźnikowej (liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej) podzielono na 3 części. Podobną regułę zastosowano w przypadku ulicy Wschodniej, gdzie dane ilościowe podzielono na dwie części włączając do Osiedla Wschód i Osiedla Kolejowa.

Tabela 4. Liczba ludności obszaru miejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na jednostki przestrzenne i grupy ekonomiczne ludności

Lp.	Obszar miejski: JEDNOSTKI PRZESTRZENNE	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)
1	Osiedle Książek	436	97	262	77
2	Wymysłów i Zielonka	84	18	56	10
3	Osiedle Praga	867	144	526	196
4	Osiedle Kolejowa	1 939	314	1 270	354
5	Osiedle Wschód	2 629	488	1 373	769
6	Osiedle Powstańców	894	158	603	132
7	Osiedle Stara Wieś	823	139	551	133
8	Osiedle Podzamcze	320	65	206	49
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 596	326	1 811	461
10	Osiedle nad Zalewem	1 108	239	781	88
suma		11 696	1 988	7 439	2 269

Źródło: Urząd Miejski w Szydłowcu (stan na 06.07.2016 r.)

2.4. GOSPODARKA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na rok 2014), na terenie Gminy Szydłowiec działało 1 655 podmiotów gospodarczych, z czego 1 603 należało do sektora prywatnego, natomiast pozostałe 52 działały w sektorze publicznym.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD

Sekcja	Ogółem Gmina
Ogółem	1655
W sekcji a - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	17
W sekcji B - górnictwo i wydobywanie	7
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	226
W sekcji D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
W sekcji E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	52
W sekcji F - budownictwo	260
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	474
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	65

Sekcja	Ogółem Gmina
W sekcji i – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	35
W sekcji J – informacja i komunikacja	27
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	47
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	35
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	72
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	34
W sekcji o – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16
W sekcji P – edukacja	58
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	81
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	125

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, a także przetwórstwo przemysłowe. Wysoki liczba podmiotów w sekcji C związana jest istniejącą podstrefą ekonomiczną SSE Starachowice o powierzchni 13,5 ha.

2.5. ROLNICTWO

Gmina Szydłowiec posiada niekorzystne warunki glebowe do rozwoju produkcji rolnej – około 90% gleb na jej terenie to gleby kwaśne i bardzo kwaśne. Dominują gleby klas IV a i b, V i VI, z niewielkim udziałem gleb klasy III. Są to głównie kompleksy żytne i ziemniaczane.

Użytki rolne na obszarze analizowanej jednostki zajmują blisko 49,1 % powierzchni. Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (GUS, 2010) na terenie Gminy Szydłowiec funkcjonuje 907 gospodarstw rolnych. Gospodarstw do 1 ha włącznie jest 226, między 1 a 5 ha – 511, między 5 a 10 ha – 127, a gospodarstw rolnych powyżej 10 ha jest 43. Z powyższych danych wynika, że w strukturze gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa małe do 5 ha. Charakter rolniczy posiada tylko północna część Gminy Szydłowiec

2.6. TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Szydłowiec posiada wysokie walory turystyczne. Jeśli chodzi o walory przyrodnicze należy tutaj wymienić przede wszystkim formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie analizowanej jednostki, które to zostały opisane w podrozdziale 2.2.1 Środowisko i użytkowanie gruntów.

Środowisko przyrodnicze gminy stwarza dobre warunki do uprawiania wędkarstwa oraz myślistwa. W zasobach łowieckich Gminy Szydłowiec występuje zarówno zwierzyna gruba, jak i drobna. Wśród zwierzyny grubej poluje się głównie na sarny, jelenie i dziki, natomiast wśród drobnej – na lisy, zające, bażanty i kuropatwy.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest również wiele zabytków architektury i urbanistyki, obiektów archeologicznych, czy muzeum co stanowi o jego atrakcyjności dla turystów.

Na obszarze gminy zachowało się wiele obiektów zabytkowych, jednak dwa spośród nich zlokalizowanych w Szydłowcu stanowi szczególnie cenną pamiątkę złotego okresu rozwoju miasta. Wznoszący się pośrodku rynku renesansowy ratusz należy do najcenniejszych zabytków kultury mieszczańskiej w Polsce. Fara reprezentuje późny gotyk i jest najwspanialszym przykładem mecenatu Odrowążów, którzy wznosili podobne świątynie w kluczowych miejscowościach swych dóbr. Przy budowie i zdobieniu szlacheckich dla miasta i gminy budowli użyto miejscowego piaskowca.

Najważniejszym jednak zabytkiem architektonicznym na terenie Gminy Szydłowiec jest zamek szydłowiecki, pochodzący z XV w. i jest jednym z niewielu nieprzekształconych i najlepiej zachowanych zamków na Mazowszu. Usytuowany jest na północny zachód od miasta lokacyjnego, na wyspie otoczonej fosą. Współcześnie w Zamku mieści się Szydłowieckie Centrum Kultury – Zamek oraz Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych.

Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu jest jednym z najbardziej oryginalnych muzeów w Europie, w którym zgromadzono unikatową kolekcję eksponatów. Zbiory zaczęto gromadzić w roku 1968, a siedem lat później udostępniono zwiedzającym. Aktualnie obejmują one dwa tysiące eksponatów, od najprostszych – listków, kory do grania, gwizdków ze słomy czy pióra – po instrumenty skomplikowane takie jak harmonia, skrzypce czy dudy. Zbiór jest reprezentatywny dla wszystkich regionów Polski, najpełniej zaś dokumentuje obszar między Wisłą a Pilicą (obszar byłego województwa kieleckiego).

Wśród zachowanych zabytkowych cmentarzy najważniejszy jest kirkut (cmentarz żydowski) w Szydłowcu. To jedna z największych judaistycznych nekropolii w Polsce. Zachwyca ornamentyką ponad 3 tys. zachowanych piaskowcowych płyt nagrobnych (macew). Przede wszystkim jednak jest pomnikiem barbarzyńsko zniszczonej podczas holocaustu kultury. Pamiątką po społeczności, która przynajmniej od XVI w. do II wojny światowej wpływała znacząco na gospodarczy obraz miasteczka i kulturę ziemi szydłowieckiej.

Krainą kamiennych Madonn można nazwać północną część gminy, bowiem w każdej niemal tamtejszej wiosce wznosi się figura Matki Boskiej. Najczęściej ze złożonymi modlitewnie dłońmi, gdyż kapliczki mają charakter wotywny. Wśród wykonanych z miejscowego piaskowca przeważają figury XIX-wieczne. Jest jednak szereg nowszych, z początków XX stulecia, oraz kilka ufundowanych po zakończeniu II wojny światowej.

Tabela 6. Wykaz zabytków na terenie Gminy Szydłowiec ujętych w rejestrze zabytków dla województwa mazowieckiego

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru	Data
1	Krzcięcin	park pałacowy	463/A	02.09.1991
2	Szydłowiec	kościół par. p.w. św. Zygmunta,	272/A/56	16.10.1956

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru	Data
		dzwonnica, ogrodzenie	393	21.06.1967
			160/A	18.03.1982
3	Szydłowiec	cmentarz rzym.-kat	377/A	29.02.1988
4	Szydłowiec	cmentarz żydowski, k. XVII	845	2.04.1959
			406/A	08.05.1989
5	Szydłowiec	ratusz	273/A/56	16.10.1956
			395	23.06.1967
			55/A	07.05.1980
6	Szydłowiec	zajazd, ul. Radomska 60, XIX	840/A	15.03.1975
7	Szydłowiec	d. szkoła, Rynek / Świerczewskiego 5, 1820	452/A	06.09.1972
8	Szydłowiec	zespół zamku, XVI-XIX: zamek i dawny ogród z fosą	19/A/47	11.02.1947
			394	23.06.1967
			161/A	18.03.1982
9	Szydłowiec	lodownia (w d. browarze Stumpfów), 2 poł. XIX	344/A	18.06.1986
10	Szydłowiec	budynek mieszkalny wraz z „domem modlitwy” prywatną bożnicą z pierwszej połowy XX w.	A - 1044	09.09.2011
11	Świerczek	dróżniczówka, 1840 (ob. adres Szydłowiec, ul. Kościuszki 297)	398/A	03.04.1989

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków nieruchomości Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie

Turystyczna baza noclegowa na obszarze Gminy Szydłowiec liczy 7 obiektów, które dysponują 266 miejscami noclegowymi. Jest to największa baza noclegowa w powiecie szydłowieckim. Uzupełnieniem turystycznej bazy noclegowej, będącej wyrazem zaadaptowania przestrzeni turystycznej na potrzeby funkcji turystycznej, jest baza gastronomiczna wykorzystywana przez turystów pośrednio lub bezpośrednio. W gminie Szydłowiec znajduje się 19 obiektów gastronomicznych.

Podstawowa baza turystyczna jest uzupełniona przez bazę towarzyszącą. Zaliczono do niej wszelkie obiekty i urządzenia umożliwiające uprawianie różnego rodzaju form rekreacji, szczególnie turystyki aktywnej. Jednym z ważniejszych obiektów na terenie gminy Szydłowiec działającym w tym zakresie jest hotel Oleńka, zlokalizowany w miejscowości Barak. Oferuje on usługi w zakresie odnowy biologicznej, sauny, jacuzzi, basenu, etc. Ważnym elementem bazy towarzyszącej są szlaki turystyczne oraz ścieżki edukacyjne stanowiące wyjątkową formę linearnych systemów rekreacyjnych. Przez obszar gminy Szydłowiec bieżą następujące szlaki:

- Szydłowiec – Sadek – Barak [Skarbowa Góra] – Szydłowiec: Pomarańczowy – 23 km (wariant ze Skarbową Górą – 33 km);
- Szydłowiec – Budki II – Altana (408 m n.p.m.) – Hucisko – Cymbra (378 m n.p.m.) – Leszczyny – Huta Aleksandrów – [Antoniów] – Budki i – Szydłowiec: Zielony – 20 km (wariant z Antoniowem - 32 km);

- Szydłowiec – Książek – Budki I – Aleksandrów – Chlewiska – Koszorów – Szydłowiec: Żółty – 24 km;
- Szydłowiec – Pawłów – Chlewiska – Stefanków – Skłoby – Nadolna – Rzuców – Smągów – Jabłonica – Zawonia – Ostałów – Broniów – Krawara – Bieduszki – Marywil – Szydłowiec: Fioletowy – 37 km;
- Szydłowiec – Wysocko – Krzcięcin – Wilcza Wola – Korzyce – Pogroszyn – Koryciska – Omięcín – Zaborowie – Chałupki Łaziskie – Łaziska – Ciepła – Świniów – Zdziechów – Szydłowiec: Niebieski – 38 km;
- Szydłowiec – Szydłówek – Śmiłów – Kurkoć – Gąsawy Plebańskie – Jastrząb – Lipienice – Wola Lipieniecka – Kuźnia – Jastrząb – Orłów – Szydłówek – Szydłowiec: Granatowy – 25 km;
- Szydłowiec – Szydłowiec PKP – Gąsawy Rządowe – Bieszków – Rogów – Mirów – Zbijów – Kierz Niedźwiedzi – Sadek – Szydłowiec: Zielony – 2–37 km;
- Szydłowiec – Majdów – Ciehostowice – Altana (408 m n.p.m.) – Hucisko – Budki II – Szydłowiec: Różowy – 24 km;
- Szydłowiec – Zdziechów – Ciepła – Łaziska – Orońsko – Helenów – Tomaszów – Śniadków – Dobrut – Wola Lipieniecka Mała – Nowy Dwór – Mirówek – Mirów – Rogów – Bieszków – Gąsawy Plebańskie – Jastrząb – Orłów – Szydłówek – Świerczek – Szydłowiec: Purpurowy – 60 km;
- Szydłowiec – Książek Majdowski – Hucisko – Leszczyny – Huta – Chlewiska – Koszorów – Cukrówka – Smągów – Zawonia – Pogroszyn – Omięcín – Zaborowie – Ziomaki – Wysocko – Długosz – Szydłowiec: Brązowy – 57 km.

Dla obszaru Gminy Szydłowiec zostały opracowane trasy dydaktyczne, m.in. ścieżka edukacyjna „Szydłowiec – miasto na kamieniu” i miejska ścieżka dydaktyczna po Szydłowcu.

W Gminie Szydłowiec funkcjonują również następujące obiekty sportowo – rekreacyjne, przeznaczone do aktywnego wypoczynku dla mieszkańców i turystów:

- boiska sportowe przy Publicznym Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika,
- boisko sportowe przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana III Sobieskiego,
- „Orlik” Majdów,
- boisko przy PSP w Zdziechowie,
- boisko przy PSP w Wysokiej,
- boisko sportowe przy byłej PSP w Wysocku,
- boiska do piłki plażowej przy Ośrodku Rekreacyjnym – „Zalew”,
- korty tenisowe w Szydłowcu,
- kompleks boisk sportowych „Orlik 2012” w Szydłowcu,
- boisko sportowe KS „Szydłowianka” w Szydłowcu.

2.7. KULTURA

Na terenie Gminy Szydłowiec można znaleźć bogatą ofertę kulturalną. Główną jednostką organizacyjną w zakresie animacji wydarzeń kulturalnych na terenie Miasta i Gminy jest Szydłowieckie Centrum Kultury – Zamek będące samorządową instytucją kultury gminy. Centrum działa w różnych obszarach kultury i realizuje przedsięwzięcia z zakresu edukacji kulturalnej, upowszechniania i promocji sztuki, dostosowując swoją ofertę do

potrzeb odbiorców. Inicjuje, wspiera inicjatywy kulturalne i społeczno-edukacyjne, promuje także osiągnięcia kulturalne lokalnego środowiska. Jest również organizatorem cyklicznych przedsięwzięć artystycznych o zasięgu ponadlokalnym tj.: Zamkowe Spotkania Teatralne „O Laur Złotego Gargulca” – Ogólnopolski Przegląd Teatralny, Ogólnopolski Przegląd Kapel i Zespołów Ludowych Stylizowanych im. Jana Derlety, Szydłowiecki Plener Malarski Artystów Mazowsza im. Władysława Aleksandra Maleckiego, Szydłowiecka Gala Taneczna, Szydłowieckie Spotkania Chóralne im. Zofii Stachowskiej, Szydłowieckie Spotkania Orkiestr Dętych, „Wianki” z widowiskami plenerowymi i koncertami na wyspie oraz dziedzińcu zamkowym, Dzień Kultury Żydowskiej „Mazel Tow”, Noc na Zamku, Noc Bibliotek, koncerty sylwestrowe w szydłowieckim zamku i wystawy w Galeriach Zamkowych.

W Szydłowieckim Centrum Kultury – Zamek działają liczne grupy twórcze i zainteresowań, mające wieloletnią tradycję, takie jak: Miejska Orkiestra Dęta, Klub Tańca Towarzyskiego „Zamek”, Chór Miasta Szydłowca „Gaudium Canti”, Teatr Poezji i Muzyki „U Radziwiła”, Grupa Teatralna „Zamczysko”, Zamkowa Pracownia „Olśnień i wzruszeń”, Klub Seniora, Szydłowiecki Uniwersytet Trzeciego Wieku czy Szydłowieckie Pasjonatki.

Drugą ważną placówką odpowiedzialną za dostęp do usług kulturalnych w gminie jest Szydłowiecka Biblioteka Publiczna zlokalizowana w Regionalnym Centrum Bibliotecznym-Multimedialnym wybudowanym w 2013 r. Centrum powstało w ramach projektu „Odnowa zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej w Szydłowcu – poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury kulturalnej i turystycznej dla mieszkańców Mazowsza” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013. Zbiory RCB-M liczą ponad 40 tysięcy woluminów i obejmują literaturę naukową i popularnonaukową z różnych dziedzin, księgozbiór o charakterze informacyjnym, bogaty zbiór wydawnictw regionalnych będących źródłem wiedzy o historii, geografii, życiu gospodarczym i kulturalnym miasta oraz regionu.

W strukturze Szydłowieckiego Centrum Kultury – Zamek funkcjonuje również Miejska Informacja Turystyczna (szerzej opisana w podrozdziale Promocja gminy), mająca swoją siedzibę na Rynku Wielkim, która obsługuje turystów, prowadzi sprzedaż pamiątek oraz wydawnictw turystycznych dotyczących Szydłowca i regionu. Udostępnia informacje dotyczące walorów turystycznych, produktów turystycznych miasta, gminy i regionu, bazy oraz usług turystycznych i paraturystycznych, w tym: bazy obiektów noclegowych, gastronomicznych, komunikacji oraz innych usług niezbędnych uczestnikom i organizatorom turystyki. Świadczy usługi przewodników po zabytkach Szydłowca. W Miejskiej Informacji Turystycznej działa Galeria Szydłowieckich Artystów, która oferuje turystom unikatowe, atrakcyjne pamiątki z Szydłowca.

III. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę, która obejmuje analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie Gminy Szydłowiec, a także sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

wraz z przedstawieniem graficznym zasięgów przestrzennych danych obszarów na obszarze Gminy Szydłowiec.

3.1. PODSTAWA PRAWNA I WYTYCZNE NIEZBĘDNE DO WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji jest jednym z zadań własnych gminy, i jeżeli gmina zamierza je realizować jest zobowiązana do przeprowadzenia w pierwszej kolejności szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji. W toku opisywanej procedury obejmującej analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, które są głównym przedmiotem działań GPR.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji wyznaczone zostają w drodze uchwały z własnej inicjatywy Rady Miejskiej albo na wniosek Burmistrza. Podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji jest diagnoza, która powinna być dopasowana do problemów występujących na analizowanym obszarze. Wynikiem diagnozy jest wskazanie obszaru zdegradowanego, na którym zidentyfikowano destrukcyjne procesy społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, gospodarcze oraz środowiskowe, które są powodem jego trwałej degradacji.

Skala negatywnych zjawisk powinna zostać odzwierciedlona za pomocą wskaźników rozwoju opisujących wszystkie sfery rewitalizacji, które wskazują na niski poziom rozwoju lub silną dynamikę jego spadku. Wybrane wskaźniki powinny w możliwie największym stopniu odzwierciedlać charakter obszaru i jego problemów. W „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych...” została zawarta lista rekomendowanych wskaźników dla każdej ze sfer:

- **społecznej:**
 - wysoka stopa bezrobocia,
 - wysoki poziom ubóstwa,
 - wysoka przestępczość,
 - wysoki wskaźnik przemocy w rodzinie, niski poziom edukacji,
 - niewielka liczba organizacji społecznych/liczba członków,
 - niska frekwencja w wyborach,
- **przestrzenno-funkcjonalnej:**
 - degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
 - braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska,
 - niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną,
 - brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości,
 - niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
 - niski poziom obsługi komunikacyjnej,
 - deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne,
- **gospodarczej:**

- niski stopień przedsiębiorczości,
- słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw,
- **środowiskowej:**
 - przekroczenie standardów jakości środowiska,
 - obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,

Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk. Natomiast **obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby mieszkańców gminy. Może zostać podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostaje podjęty stosowną uchwałą przez Radę Miejską w Szydłowcu na podstawie wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. We wniosku zostaje zawarta szczegółowa diagnoza potwierdzająca spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia oraz mapa w skali 1:5 000 zawierająca wskazanie granic tych obszarów, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, ze zm.). W uchwale można ustanowić:

- na rzecz gminy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji,
- zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 59 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, z późn. zm.), dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, jeżeli stan zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji, pogłębiających niekorzystne zjawiska.

Dana uchwała stanowi akt prawa miejscowego.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji została opracowana w zgodzie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777, ze zm.), jak i w „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Niniejsza diagnoza jest również zgodna z zasadami przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM 2014-2020 opisanymi w „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”.

3.2. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. Powinny być to pewne całości pod względem funkcjonalnym, charakteryzujące się pewną spójnością społeczną i przestrzenną.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli starań, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane różnicowanie w przestrzeni społeczno – gospodarczej i infrastrukturalnej Gminy Szydłowiec.

Gmina Szydłowiec jest gminą miejsko – wiejską. Cechuje się więc różnicowaniem jakościowym i ilościowym występujących problemów. Jednocześnie ustawa o rewitalizacji, wyraźnie wskazuje, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20 % powierzchni całkowitej gminy oraz nie może koncentrować ponad 30 % mieszkańców. W związku z tym zaszła konieczność stwierdzenia, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji.

Na podstawie zebranych danych jednoznacznie stwierdzono, że koncentracja działań rewitalizacyjnych powinna mieć miejsce w Mieście Szydłowcu. Uzasadnieniem takiego wyboru są poniżej zebrane fakty:

- 1) W Mieście Szydłowcu zidentyfikowano szczególnie złożoną sytuację problemową, wymagającą koncentracji nakładów dla osiągnięcia pożądaných efektów. W poszczególnych sołectwach obszaru wiejskiego problemy społeczne są mniej odczuwalne.
- 2) Miasto Szydłowiec pełni szczególną rolę w obsłudze całej Gminy Szydłowiec. Jest to centrum administracyjne (siedziba Urzędu Miejskiego, Starostwa Powiatowego), handlowe i edukacyjne. Mieszczą się tu jednostki działające w zakresie ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, np. bezrobocia (Powiatowy Urząd Pracy) czy konieczności korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej). Działa tu Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu, która funkcjonuje w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i zwalczania przestępczości na całym obszarze Gminy Szydłowiec. Miasto Szydłowiec stanowi główny w regionie ośrodek krzewienia kultury i aktywizacji społecznej mieszkańców, dzięki działalności Szydłowieckiego Centrum Kultury Zamek czy Regionalnego Centrum Biblioteczno – Multimedialnego. W Szydłowcu swą siedzibę ma także Lokalna Grupa Działania „Razem na Piaskowcu”, co jest przejawem aktywnego działania w zakresie rozwoju całego regionu. Niezaprzeczalnym jest stwierdzenie, że rozwiązanie problemów miasta będzie w tej sytuacji postrzegane jako działanie prorozwojowe w skali całej gminy.
- 3) Obok wymienionych czynników ze sfery społecznej, należy stwierdzić, że Miasto Szydłowiec pełni szczególną rolę w zakresie zapewnienia mieszkańcom Miasta i Gminy podstawowej infrastruktury technicznej. „Wodociągi i Kanalizacja” Spółka z o.o. w Szydłowcu eksploatuje na terenie Miasta Szydłowiec oczyszczalnię ścieków, która potencjalnie stanowi uciążliwość dla mieszkańców Szydłowca. Na terenie Miasta znajduje się nieeksploatowane już składowisko odpadów. Konieczna jest rekultywacja, utrzymanie i monitorowanie tego terenu. Szydłowiec jest także ważnym centrum komunikacyjnym gminy.

- 4) Stwierdza się, że na obszarach wiejskich potrzeby rewitalizacji są niewspółmiernie niższe, niż na obszarze miejskim gminy. Obok niewielkiego natężenia problemów, istotny jest również fakt koncentracji ludności. W małych miejscowościach efekt społeczny rewitalizacji byłby znacznie mniejszy, ponieważ objąłby niewielką liczbę ludności. Należy stwierdzić, że liczba ludności nawet największych sołectw nie przekracza 5 % ogólnej liczby ludności Gminy Szydłowiec, co w przypadku zalecanej koncentracji działań wskazuje na konieczność intensyfikacji działań w obszarze miejskim. Gęstość zaludnienia na obszarze miejskim wynosi 550 osób/km², a na obszarze wiejskim jedynie 61 osób/km².
- 5) Obok informacji dotyczących gęstości zaludnienia istotny jest również charakter zabudowy. W Mieście Szydłowcu udział powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem wynosi 17,1 %, a dla obszarów wiejskich jest to 5,5 %. Zabudowa w Mieście często nie jest dostosowana do aktualnych potrzeb użytkowników, co przedstawiono w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania.

W formie tabelarycznej przedstawiono zebrane dane i analizę negatywnych zjawisk kryzysowych dla poszczególnych sołectw w porównaniu do obszaru.

Tabela 7. Zestawienie pozyskanych danych dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – dane Urzędu Miejskiego w Szydłowcu

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Liczba ludności ogółem (formuła)	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych
1	Barak	192	32	130	30	4
2	Chustki	440	98	271	71	0
3	Ciechostowice	839	168	559	112	1
4	Hucisko	192	33	114	45	18
5	Jankowice (w tym Mszadla)	197	42	122	33	1
6	Korzyce	112	16	67	29	4
7	Krzcięcin	87	24	55	8	4
8	Łazy	362	66	225	71	20
9	Majdów	562	105	368	89	27
10	Omięcín	120	19	56	45	3
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	218	50	128	40	5
12	Sadek	911	157	548	206	26
13	Szydłówek I Szydłówek II	727	147	467	113	47
14	Świerczek	339	75	215	49	17
15	Świniów	74	21	47	6	0
16	Wilcza Wola	107	18	64	25	3
17	Wola Korzeniowa	453	80	277	96	18
18	Wysocko	162	30	100	32	10
19	Wysoka	176	31	106	39	4
20	Zastronie	238	48	134	56	8

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Liczba ludności ogółem (formuła)	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych
21	Zdziechów	588	148	351	89	20
suma dla obszaru wiejskiego		7096	1408	4404	1284	240
suma dla obszaru miejskiego		11696	1988	7439	2269	876
suma ogólna dla gminy miejsko - wiejskiej Szydłowiec		18792	3396	11843	3553	1116

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Tabela 8. Zestawienie pozyskanych danych dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – dane pozyskane z MOPS, Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu i Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r.	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Ilość przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na 31.12.2015
1	Barak	5	77	7	23
2	Chustki	19	118	0	59
3	Ciehostowice	73	14	1	124
4	Hucisko	4	10	1	17
5	Jankowice (w tym Mszadla)	12	7	0	18
6	Korzyce	8	2	0	6
7	Krzcięcin	6	4	1	15

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r.	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Ilość przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na 31.12.2015
8	Łazy	41	17	5	48
9	Majdów	39	28	3	68
10	Omięcin	7	9	1	11
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	13	13	8	29
12	Sadek	56	55	7	92
13	Szydłówek I Szydłówek II	33	66	4	88
14	Świerczek	26	51	2	54
15	Świniów	12	4	0	20
16	Wilcza Wola	12	10	1	10
17	Wola Korzeniowa	26	24	6	62
18	Wysocko	10	5	1	22
19	Wysoka	6	19	4	18
20	Zastronie	19	10	1	14
21	Zdziechów	35	16	5	77
suma dla obszaru wiejskiego		462	559	58	875
suma dla obszaru miejskiego		439	1313	112	1091
suma ogólna dla gminy miejsko - wiejskiej Szydłowiec		901	1872	170	1966

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Tabela 9. Zestawienie wyników analizy wskaźnikowej dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – wskaźniki ujęte w podrozdziałach (3.1.1.1.; 3.3.1.2.; 3.3.1.3.)

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1000 mieszkańców
1	Barak	15,6	17,7	26,0
2	Chustki	16,1	21,8	43,2
3	Ciechostowice	13,3	22,2	87,0
4	Hucisko	23,4	14,9	20,8
5	Jankowice (w tym Mszadla)	16,8	14,8	60,9
6	Korzyce	25,9	9,0	71,4
7	Krzcięcin	9,2	27,3	69,0
8	Łazy	19,6	21,3	113,3
9	Majdów	15,8	18,5	69,4
10	Omięcin	37,5	19,6	58,3
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	18,3	22,7	59,6
12	Sadek	22,6	16,8	61,5
13	Szydłówek I Szydłówek II	15,5	18,8	45,4
14	Świerczek	14,5	25,1	76,7
15	Świniów	8,1	42,6	162,2
16	Wilcza Wola	23,4	15,6	112,1
17	Wola Korzeniowa	21,2	22,4	57,4
18	Wysocko	19,8	22,0	61,7
19	Wysoka	22,2	17,0	34,1

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1000 mieszkańców
20	Zastronie	23,5	10,4	79,8
21	Zdziechów	15,1	21,9	59,5
średnia dla obszaru wiejskiego		18,1	19,9	65,1
średnia dla obszaru miejskiego		19,4	14,7	37,5
średnia ogólna dla gminy miejsko - wiejskiej Szydłowiec		18,9	16,6	47,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Tabela 10. Zestawienie wyników analizy wskaźnikowej dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – wskaźniki ujęte w podrozdziałach (3.1.1.5.; 3.3.2.1.)

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym
1	Barak	401,0	36,5	3,1
2	Chustki	268,2	0,0	0,0
3	Ciechostowice	16,7	1,2	0,2

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym
4	Hucisko	52,1	5,2	15,8
5	Jankowice (w tym Mszadla)	35,5	0,0	0,8
6	Korzyce	17,9	0,0	6,0
7	Krzcięcin	46,0	11,5	7,3
8	Łazy	47,0	13,8	8,9
9	Majdów	49,8	5,3	7,3
10	Omięcín	75,0	8,3	5,4
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	59,6	36,7	3,9
12	Sadek	60,4	7,7	4,7
13	Szydłówek I Szydłówek II	90,8	5,5	10,1
14	Świerczek	150,4	5,9	7,9
15	Świniów	54,1	0,0	0,0
16	Wilcza Wola	93,5	9,3	4,7
17	Wola Korzeniowa	53,0	13,2	6,5

Lp.	Obszar wiejski: SOŁECTWA	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	Wskaźnik przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym
18	Wysocko	30,9	6,2	10,0
19	Wysoka	108,0	22,7	3,8
20	Zastronie	42,0	4,2	6,0
21	Zdziechów	27,2	8,5	5,7
średnia dla obszaru wiejskiego		78,8	8,2	5,4
średnia dla obszaru miejskiego		112,3	9,6	11,8
średnia ogólna dla gminy miejsko - wiejskiej Szydłowiec		99,6	9,0	9,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

W takiej sytuacji, po przedstawieniu uzasadnienia, odstępuje się od procesu identyfikacji obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich i przystępuje się do wyróżnienia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wyłącznie w Mieście Szydłowiec. Dlatego dalsza analiza będzie opierała się przede wszystkim na danych dotyczących obszaru miejskiego Gminy Szydłowiec. Dane dotyczące obszaru wiejskiego podawane będą wyłącznie poglądowo.

Dla obszaru miejskiego wyznaczono jednostki przestrzenne cechujące się spójnością terytorialną, funkcjonalną i społeczną. Wydzielono 10 jednostek przestrzennych przedstawionych w formie tabelarycznej. Przedstawiono także udział poszczególnych wartości w całkowitej powierzchni i liczbie ludności.

Tabela 11. Wykaz wydzielonych jednostek przestrzennych według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Powierzchnia (ha)	Udział w ogólnej powierzchni (%)	Liczba ludności (osób)	Udział w ogólnej liczbie ludności (%)
1	Osiedle Książek	514	23,5	436	3,7
2	Wymysłów i Zielonka	421	19,2	84	0,7
3	Osiedle Praga	394	18,0	867	7,4
4	Osiedle Kolejowa	223	10,2	1 939	16,6
5	Osiedle Wschód	135	6,2	2 629	22,5
6	Osiedle Powstańców	135	6,2	894	7,6
7	Osiedle Stara Wieś	119	5,4	823	7,0
8	Osiedle Podzamcze	117	5,3	320	2,7
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	90	4,1	2 596	22,2
10	Osiedle nad Zalewem	40	1,8	1 108	9,5
suma		2 189	100,0	11 696	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Podczas wydzielenia jednostek przestrzennych kierowano się m.in. koniecznością zebrania danych porównywalnych i weryfikowalnych. Dlatego dołożono starań, by ulice dla których pozyskano dane znalazły się w wydzielonej jednostce przestrzennej w całości. W większości przypadków taką zasadę można było zastosować. W kilku przypadkach nie było to możliwe, ze względu na przebieg danej ulicy przez kilka jednostek przestrzennych, co opisano i wyjaśniono. W formie tabelarycznej wskazano przynależność ulic do jednostek przestrzennych (Tabela 3. Przynależność ulic Miasta Szydłowca do jednostek przestrzennych wydzielonych na potrzeby analizy wskaźnikowej).

3.3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

W celu uzyskania danych niezbędnych do opracowania diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zwrócono się do podmiotów działających na terenie Gminy Szydłowiec w zakresie:

- struktury wiekowej ludności, nagromadzenia budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie i zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – dane udostępnił Urząd Miejski w Szydłowcu,
- konieczności korzystania z pomocy społecznej – w tym aspekcie zwrócono się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu,
- problemu bezrobocia – dane pozyskano od Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu,
- poziomu bezpieczeństwa – źródłem danych były materiały nadesłane przez Komendę Powiatową Policji w Szydłowcu,
- poziomu kształcenia dzieci i młodzieży – informacje pozyskano ze statystyk Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Dane zbierano w odniesieniu do ulic. Równocześnie obszar Miasta podzielono na 10 jednostek przestrzennych dla których prowadzono analizę. Zsumowano wyniki z poszczególnych ulic w ramach wydzielonych jednostek przestrzennych, zgodnie z klasyfikacją ulic dokonaną wcześniej.

Ulicę Kościuszki ze względu na jej długość i przebieg przez znaczny obszar Szydłowca podzielono na 3 części włączając do Osiedla Powstańców, Starego Miasta z przyległymi ulicami oraz Osiedla Praga. Dane ilościowe do analizy wskaźnikowej podzielono proporcjonalnie na 3 części. Podobną regułę zastosowano w przypadku ulicy Wschodniej, gdzie dane ilościowe podzielono proporcjonalnie na dwie części włączając do Osiedla Wschód i Osiedla Kolejowa. W przypadkach, gdy danych ilościowych nie dało się podzielić na równe części, zaokrąglono wartość, a resztę z dzielenia dodano do Starego Miasta z przyległymi ulicami w przypadku ulicy Tadeusza Kościuszki oraz do Osiedla Wschód w przypadku ulicy Wschodniej. Związane jest to z dominującym położeniem danej jednostki w podziale na jednostki przestrzenne.

3.3.1. Sfera społeczna

W ramach analizy sfery społecznej zbadano zjawiska: zaawansowania procesu starzenia się ludności, wysokiej stopy bezrobocia, wysokiego poziomu ubóstwa, wysokiej przestępczości oraz niskiego poziomu edukacji

3.3.1.1. Zaawansowanie procesu starzenia się ludności

Zaawansowanie procesu starzenia się ludności przeanalizowano za pomocą wskaźnika:

- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.

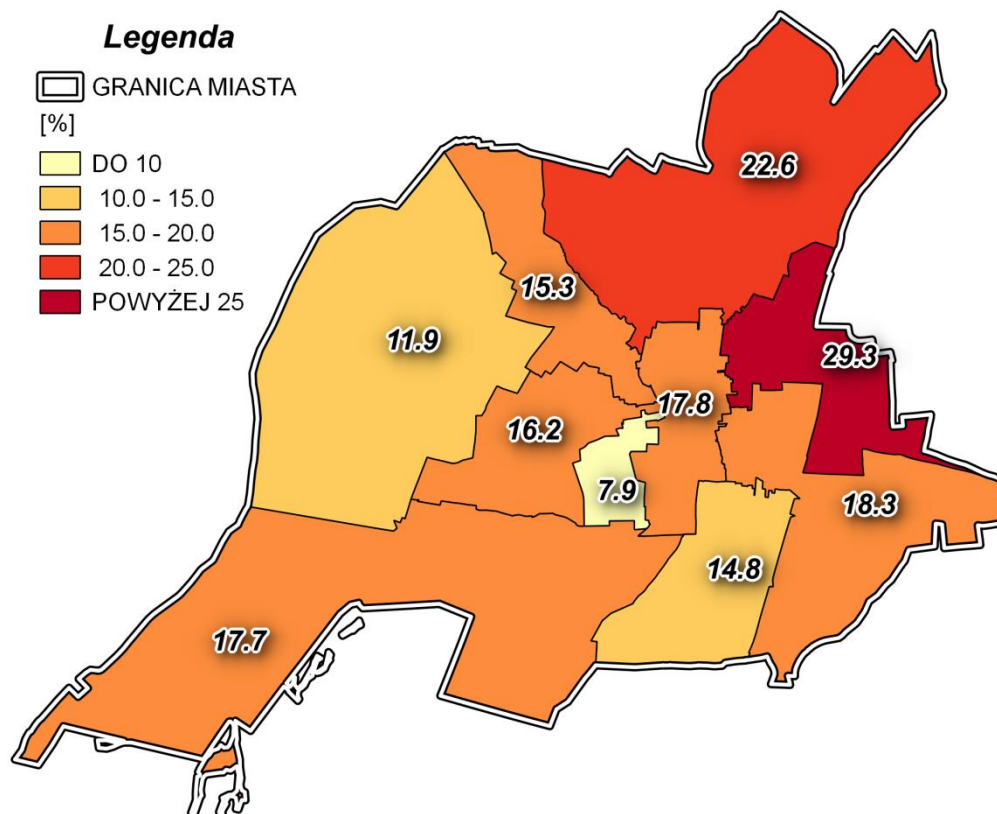
Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób

w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się.

Tabela 12. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
1	Osiedle Książek	436	77	17,7
2	Wymysłów i Zielonka	84	10	11,9
3	Osiedle Praga	867	196	22,6
4	Osiedle Kolejowa	1 939	354	18,3
5	Osiedle Wschód	2 629	769	29,3
6	Osiedle Powstańców	894	132	14,8
7	Osiedle Stara Wieś	823	133	16,2
8	Osiedle Podzamcze	320	49	15,3
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 596	461	17,8
10	Osiedle nad Zalewem	1 108	88	7,9
suma		11 696	2 269	średnia: 19,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 06.07.2016 r.)

Ryc. 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Miasta Szydłowca kształtuje się średnio na poziomie 19,4 %. W dwóch obszarach miasta zauważalna jest szczególna koncentracja osób starszych. Problem starzenia się ludności jest dobrze widoczny na Osiedlu Wschód (29,3 %) oraz Osiedlu Praga (22,6 %).

W przypadku Osiedla Wschód. Które jest osiedlem blokowym wzrost udziału osób starszych jest związany z historią tego terenu. Osiedle zostało zbudowane pod koniec lat 60-tych XX wieku. Budynki są własnością Szydłowieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej, Wspólnot Mieszkaniowych i ZEP „Pofel”. Domów jednorodzinnych będących własnością prywatną jest znacznie mniej. W czasach PRL było to największe osiedle z dobrze rozbudowaną infrastrukturą co było zachętą do zamieszkania. Zrealizowano tu przedszkole, przychodnię, kościół, pocztę i bibliotekę. Połączenie tych czynników z dobrą lokalizacją Osiedla Wschód względem starszej części Szydłowca spowodowało, że osiedlały się tu młode rodziny.

Obecnie osiedle liczy sobie ponad 40 lat. Również osoby, które zamieszkały na tym osiedlu po jego powstaniu, które miały wtedy 20-30 lat, obecnie przechodzą w wiek emerytalny. Napływ młodych ludzi do Osiedla Wschód jest obecnie znacznie mniejszy niż kiedyś. Wynika to z faktu, że atrakcyjność osiedla jest teraz znacznie mniejsza. Budynki w znacznym stopniu uległy dewastacji, konieczne są remonty w celu utrzymania dobrego stanu technicznego tych nieruchomości, co związane jest z rosnącymi kosztami utrzymania budynków. Również otoczenie budynków z „wielkiej płyty” nie jest atutem, który skłaniałby młode osoby do zamieszkania w tym miejscu.

Opisane wyżej czynniki sprawiły, że rokrocznie przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast nie rośnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Osiedle Wschód jest więc miejscem, gdzie wymagane są działania mające na celu przyciągnięcie ludzi młodych. Inaczej stopniowo średnia wieku osób zamieszkujących ten teren będzie rosła.

W przypadku Osiedla Praga problem starzenia się ludności jest mniej wyraźny niż na terenie Osiedla Wschód, jednak znacząco przewyższa wartość referencyjną dla Miasta Szydłowca.

Również struktura Osiedla Wschód jest dużo bardziej zróżnicowana. Występuje tu zabudowa wielorodzinna jak i jednorodzinna. Stare kamieniczki pochodzące nawet z XIX wieku, sąsiadują z blokami z „wielkiej płyty”. Znajduje się tu wiele firm, dworzec autobusowy, dom weselny, synagoga garbarska oraz liczne lokale usługowe, gastronomiczne i sklepy.

Teren Osiedla Praga nie posiada dostatecznie rozbudowanej infrastruktury, która zachęciłaby młode osoby do zamieszkania tutaj. Budynek wielorodzinne powstałe w czasach PRL, podobnie jak te zlokalizowane na Osiedlu Wschód są niedostosowane do oczekiwań mieszkańców. Problemy jakie występują na obu osiedlach są podobne.

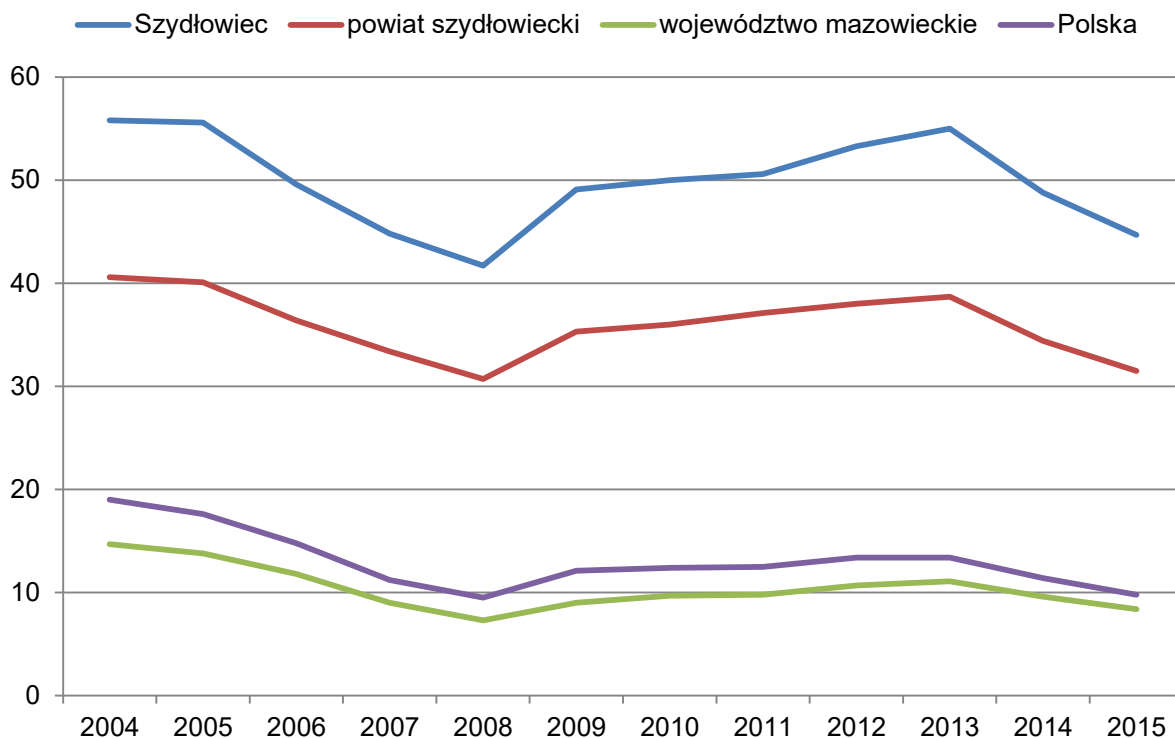
Również w przypadku zabytkowych kamienic Osiedla Praga, ich stan techniczny nie jest dobry. Użytkowanie tych energochłonnych budynków wiąże się z koniecznością ponoszenia wysokich kosztów eksploatacji. Wymagane są liczne remonty.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt nieuporządkowanej struktury przestrzenno – funkcjonalnej Osiedla Praga i występujących barier architektonicznych.

Wszystkie opisane problemy sprawiają, że problem wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców jest na terenie Osiedla Wschód i Osiedla Praga szczególnie powszechny.

3.3.1.2. Problemy rynku pracy

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wyniosła na koniec 2015 roku 9,8% i była nieznacznie wyższa niż wskaźnik dla województwa mazowieckiego, kształtujący się na poziomie 8,4 %. Bezrobocie na terenie powiatu szydłowieckiego ukształtowało się na poziomie 31,5 % . Analiza danych z okresu 2004-2015 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia na terenie analizowanej jednostki jest znacznie wyższa niż odsetek osób bezrobotnych na terenie powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego i Polski. Co więcej, bezrobocie na terenie powiatu szydłowieckiego należy do najwyższych w kraju. Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie. Zjawisko zostało przedstawione w formie wykresu. Szacunkowa stopa bezrobocia na terenie Miasta Szydłowca osiągnęła w roku 2014 około 44,7 %.

Wykres 5. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (wg stanu na 2014 rok) w Mieście Szydłowcu wynosi 3 082 zł, co odpowiada 77 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Problemy rynku pracy przeanalizowano za pomocą analizy:

- liczby osób bezrobotnych ogółem,
- liczby osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu, według stanu na 31.12.2015 r. na terenie Miasta Szydłowca zarejestrowanych było 1 091 osób bezrobotnych.

Na obszarze Miasta Szydłowca udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi średnio 14,7%. Znaczny udział liczby bezrobotnych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest podstawowym elementem składowym bezrobocia. Jednak stopa bezrobocia dodatkowo uwzględnia wszystkie osoby będące aktywne zawodowo (nie tylko w wieku produkcyjnym). Dlatego należy stwierdzić, że faktyczna stopa bezrobocia jest znacznie wyższa. Według danych GUS za maj 2016 r. w powiecie szydłowieckim stopa bezrobocia wyniosła 29,6 %.

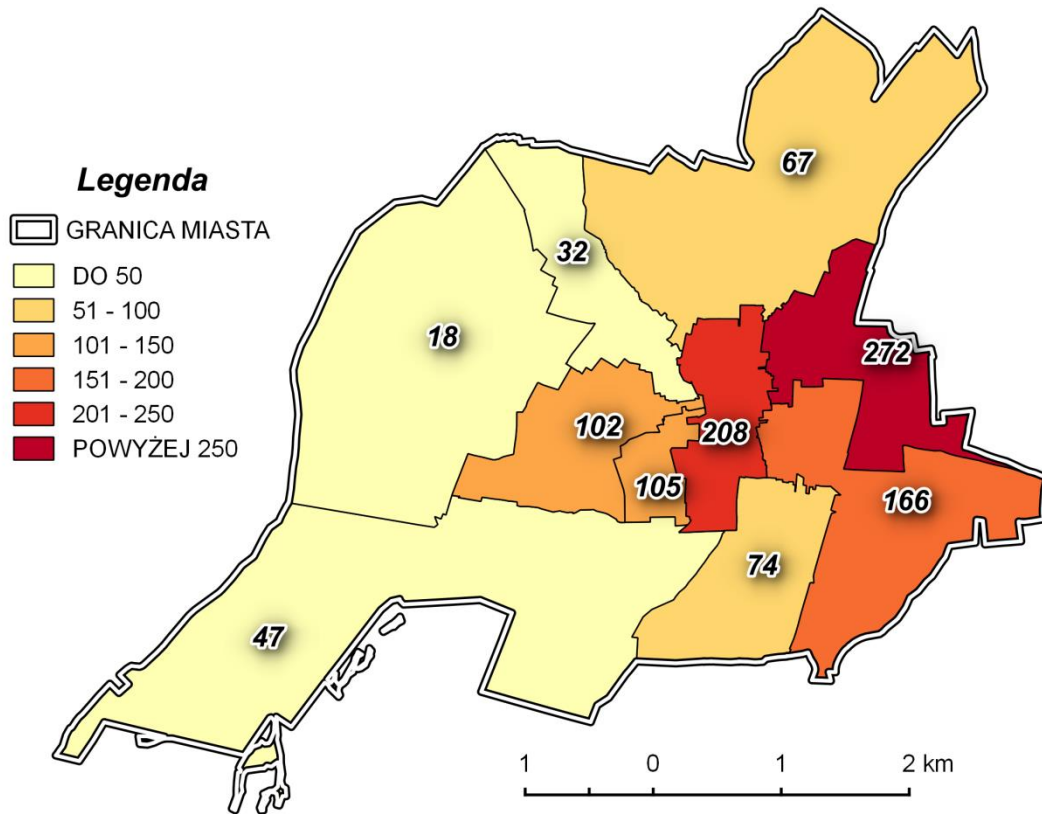
Zgodnie z tendencją charakterystyczną dla jednostek wyższego rzędu, również na terenie Gminy Szydłowiec obserwuje się stopniowy spadek liczby osób bezrobotnych. Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu w końcu I półrocza 2016 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła do 1 840 osób na terenie całej gminy miejsko – wiejskiej (przy 1 983 osobach na koniec roku 2015).

Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu udostępnił dane dotyczące liczby osób bezrobotnych z podziałem na ulice, dzięki czemu możliwe było przedstawienie analizy w podziale na jednostki przestrzenne.

Tabela 13. Liczba osób bezrobotnych ogółem oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące w odniesieniu do danego obszaru

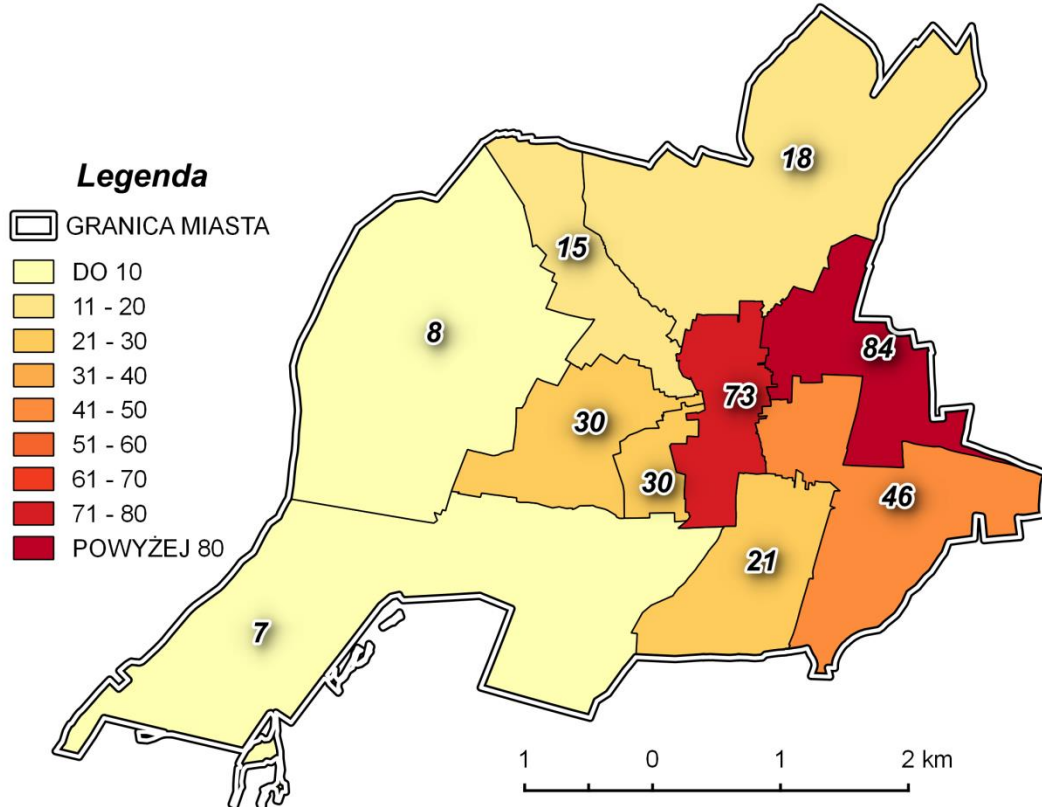
Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące
1	Osiedle Książek	47	7
2	Wymysłów i Zielonka	18	8
3	Osiedle Praga	67	18
4	Osiedle Kolejowa	166	46
5	Osiedle Wschód	272	84
6	Osiedle Powstańców	74	21
7	Osiedle Stara Wieś	102	30
8	Osiedle Podzamcze	32	15
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	208	73
10	Osiedle nad Zalewem	105	30
suma		1 091	332

Źródło: dane PUP w Szydłowcu za 31.12. 2015 r.

Ryc. 5. Liczba osób bezrobotnych ogółem w poszczególnych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 6. Liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące w poszczególnych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Z przedstawionych danych jasno wynika, że najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje Osiedle Wschód (272 osoby) oraz Stare Miasto z przyległymi ulicami. Na każdym z tych obszarów zamieszkuje powyżej 200 osób bezrobotnych. Łącznie mieszka tu 480 osób bezrobotnych, więc bez wątpienia jest to obszar cechujący się kumulacją zjawiska bezrobocia.

Dodatkowo należy stwierdzić, że Osiedle Wschód oraz Stare Miasto z przyległymi ulicami, to również obszar, gdzie występuje trwałe bezrobocie. Liczba osób długotrwale bezrobotnych, za które uznano bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące wynosi: na Osiedlu Wschód – 84 osoby, w obrębie Starego Miasta z przyległymi ulicami – 73 osoby.

Potwierdzeniem faktu umiejscowienia zjawiska bezrobocia w szczególności na terenie Osiedla Wschód jest także wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynoszący 19,8 % przy wartości referencyjnej dla całego Miasta Szydłowca kształtującej się na poziomie 14,7 %. Dla Starego Miasta z przyległymi ulicami jest bardziej korzystny i wynosi 11,5 %.

Powyżej zebrane dane wyraźnie wskazują na konieczność podjęcia na wskazanych obszarach działań niezbędnych do aktywizacji bezrobotnych celem zwiększenia kwalifikacji i podjęcia pracy.

3.3.1.3. Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu. MOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem Ośrodka jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Według danych MOPS w Szydłowcu w roku 2015 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Szydłowiec wyniosła 931. Na obszarze Miasta Szydłowca liczba ta wynosi 439 rodzin, a na obszarze wiejskim 492 rodziny.

Podstawowymi powodami występowania o pomoc była trudna sytuacja życiowa, występująca ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwałą i ciężką chorobę. Działalność Ośrodka nastawiona była na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem.

Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych została zbadana za pomocą wskaźnika:

- liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru.

Grupę wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej 2015 roku przypadająca na 1 000 mieszkańców danego

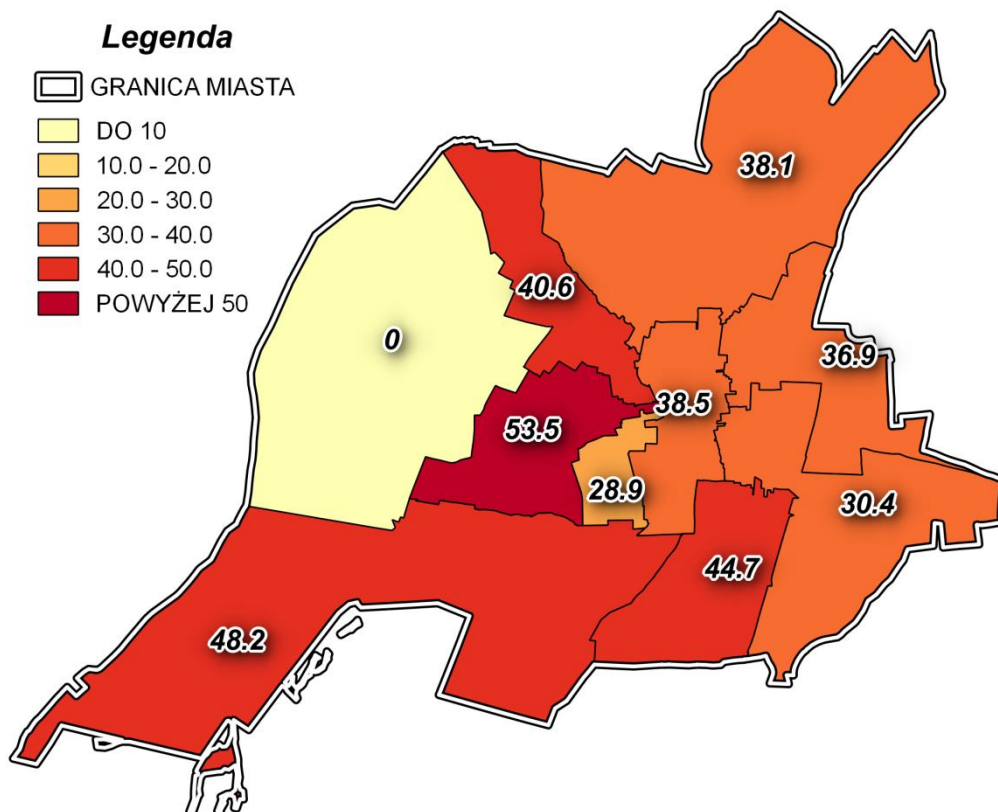
obszaru. Wskaźnik wyraźnie opisuje jaka część ludności w poszczególnych jednostkach przestrzennych nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy MOPS.

Szczegółowe dane dotyczące przyznawania pomocy społecznej w 2015 r. opracowane na podstawie danych MOPS w Szydłowcu zaprezentowano w tabeli. Dane przedstawiono w przeliczeniu na 1 000 osób, aby można było porównać zapotrzebowanie na świadczone przez MOPS usługi w podziale na jednostki przestrzenne.

Tabela 14. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru
1	Osiedle Książek	436	21	48,2
2	Wymysłów i Zielonka	84	0	0,0
3	Osiedle Praga	867	33	38,1
4	Osiedle Kolejowa	1 939	59	30,4
5	Osiedle Wschód	2 629	97	36,9
6	Osiedle Powstańców	894	40	44,7
7	Osiedle Stara Wieś	823	44	53,5
8	Osiedle Podzamcze	320	13	40,6
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 596	100	38,5
10	Osiedle nad Zalewem	1 108	32	28,9
suma		11 696	439	średnia: 37,5

Źródło: dane MOPS w Szydłowcu za rok 2015

Ryc. 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 1 000 mieszkańców w poszczególnych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Mieście Szydłowcu wynosi 439 osób. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru wynosi zatem 37,5 %. Wszystkie jednostki przestrzenne, które charakteryzują się dużą liczbą rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadającą na 1 000 mieszkańców danego obszaru zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Są to: Osiedle Książek, Osiedle Praga, Osiedle Powstańców, Osiedle Stara Wieś, Osiedle Podzamcze, Stare Miasto z przyległymi ulicami.

3.3.1.4. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym oraz aktywność edukacyjna młodzieży w wieku 13-18 lat

Ważnym elementem wpływającym na poziom kształcenia jest dostęp do placówek edukacyjnych i jakość kształcenia w nich. W związku z tym powołano się na dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie i porównano wyniki osiągnięte przez uczniów szkół podstawowych podczas sprawdzianu szóstoklasistów oraz wyniki egzaminu gimnazjalnego. Porównano wyniki z terenu Gminy Szydłowiec z wynikami z terenu powiatu szydłowieckiego i województwa mazowieckiego.

Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym oraz aktywność edukacyjna młodzieży w wieku 13-18 lat zbadano za pomocą dwóch wskaźników:

- wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze),
- wynik średni egzaminu gimnazjalnego (w placówkach działających na danym obszarze).

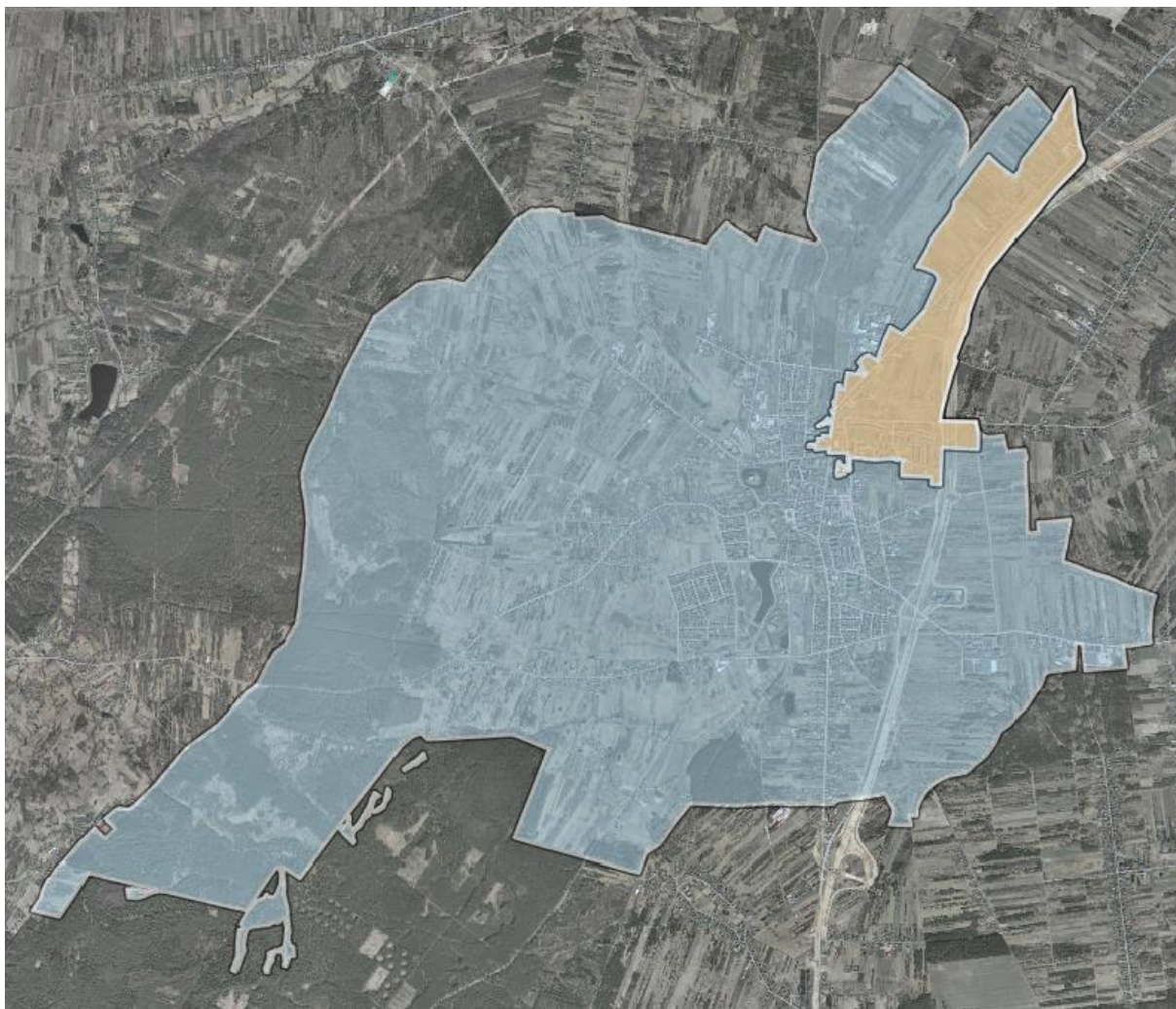
Sieć publicznych szkół podstawowych, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, publicznych gimnazjów, publicznych przedszkoli oraz obwody placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szydłowiec Rada Miejska w Szydłowcu wyznaczyła Uchwałę Nr 116/XVIII/12 z dnia 11 czerwca 2012 r.

Wykaz obwodów placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest gmina Szydłowiec przedstawia się następująco:

- 1) **Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Szydłowcu im. Jana III Sobieskiego, ul. Wschodnia 19.** Obwód szkolny stanowią: 1 Maja, Armii Krajowej, Bankowa, Browarna, Brzozowa, Chopina, Dworska, Folwarczna, Garbarska, Górna, Iłżecka, Jagiellończyka, Jodłowa, Kamienna, Kąpielowa, Kielecka, Kilińskiego, Kochanowskiego, Kolejowa, Kopernika, Kościuszki do nr 206, Kręta, Krótka, Książek Majdowski, Książek Nowy, Książek Stary, Kusocińskiego, Kwiatowa, Langiewicza, Leśna, Lipowa, Majora Hubala, Maleckiego, Mała, Metalowa, Mickiewicza, Moniuszki, Narutowicza, Ogrodowa, Parkowa, Partyzantów, Piaskowa, Piękna, Plac Marii Konopnickiej, Plac Wolności, Podgórze, Podzamcze, Polanki, Polna, Poprzeczna, Powstania Listopadowego, Powstania Styczniowego, Powstania Warszawskiego, Północna, Przechodnia, Radomska, Rynek Wielki, Rzeczna, Sadowa, Sikorskiego, Słomiana, Słoneczna, Sobieskiego, Sosnowa, Sowińskiego, Spacerowa, Sportowa, Strażacka, Szydłowieckiego, Świętokrzyska, Targowa, Waryńskiego, Wąska, Widok, Wiejska, Willowa, Witosa, Wschodnia do nr 61, Wspólna, Wymysłów, Zakościelna, Zamkowa, Zielona, Zielonka, Żeromskiego, Żołnierzy Września 1939.
- 2) **Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu, ul. Wschodnia 57.** Obwód szkolny stanowią: Jachowskiego, Jastrzębska, Kościuszki od nr 207, Prusa, Reymonta, Różana, Spółdzielcza, Staszica, Wschodnia od nr 62.
- 3) **Publiczne Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu, ul. Wschodnia 57.** Obwód szkolny stanowią: Browarna, Garbarska, Jachowskiego, Jastrzębska, Kopernika, Kościuszki od nr 207, Maleckiego, Metalowa, Piękna, Plac Marii Konopnickiej, Plac Wolności, Polna, Poprzeczna, Północna, Prusa, Przechodnia, Radomska, Reymonta, Różana, Słomiana, Słoneczna, Spółdzielcza, Staszica, Szydłowieckiego, Świętokrzyska, Targowa, Wschodnia od nr 62, Wymysłów, Zamkowa.
- 4) **Publiczne Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Szydłowcu, ul. Folwarczna 4.** Obwód szkolny stanowią: 1 Maja, Armii Krajowej, Bankowa, Brzozowa, Chopina, Dworska, Folwarczna, Górna, Iłżecka, Jagiellończyka, Jodłowa, Kamienna, Kąpielowa, Kielecka, Kilińskiego, Kochanowskiego, Kolejowa, Kościuszki do nr 206, Kręta, Krótka, Książek Majdowski, Książek Nowy, Książek Stary, Kusocińskiego, Kwiatowa, Langiewicza, Leśna, Lipowa, Majora Hubala, Mała, Mickiewicza, Moniuszki, Narutowicza, Ogrodowa, Parkowa, Partyzantów, Piaskowa, Podgórze, Podzamcze, Polanki, Powstania Listopadowego, Powstania

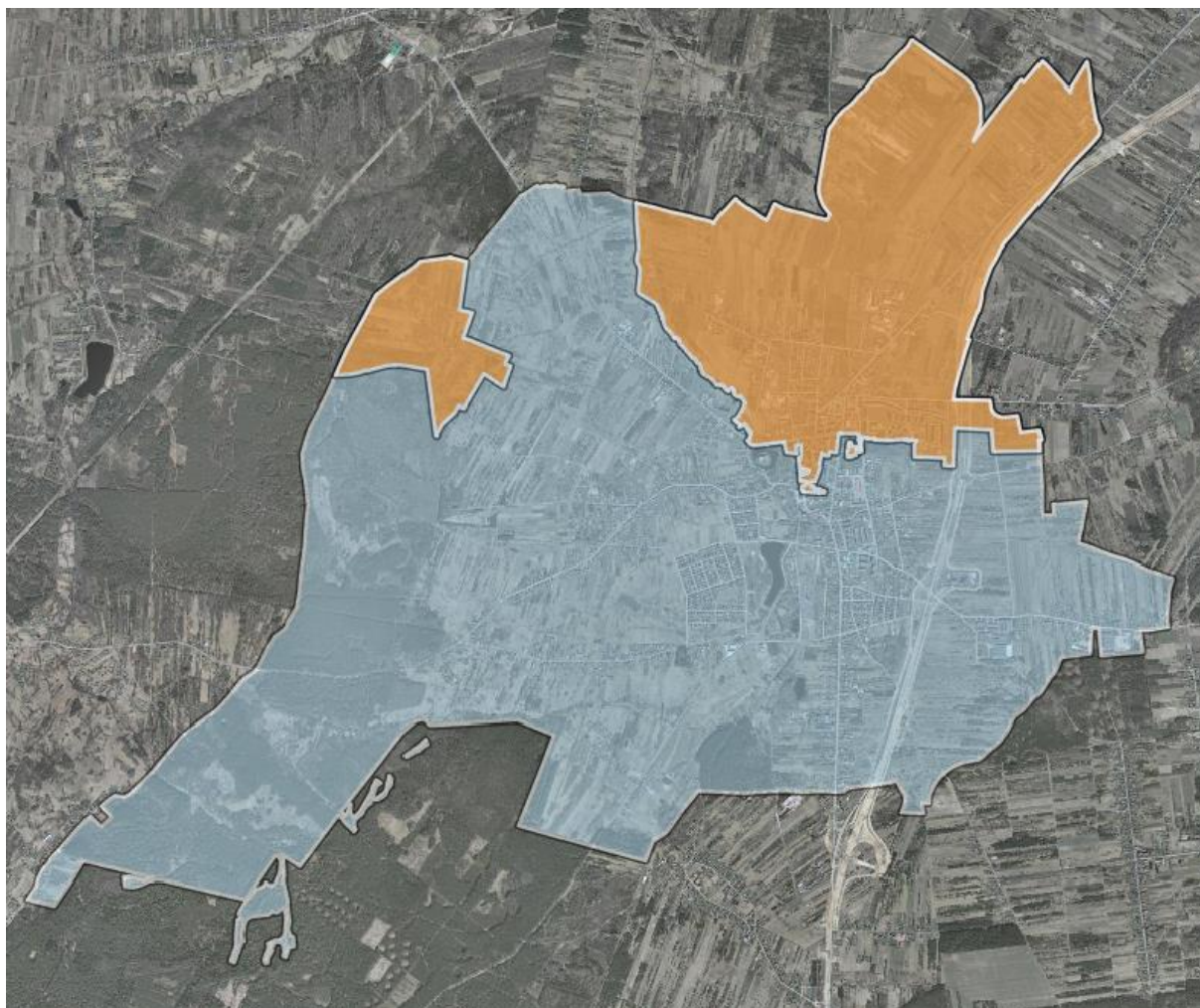
Styczniowego, Powstania Warszawskiego, Rynek Wielki, Rieczna, Sadowa, Sikorskiego, Sobieskiego, Sosnowa, Sowińskiego, Spacerowa, Sportowa, Strażacka, Waryńskiego, Wąska, Widok, Wiejska, Willowa, Wschodnia do nr 61, Wspólna, Zakościelna, Zielona, Zielonka, Żeromskiego, Żołnierzy Września 1939.

Zasięgi przestrzenne danych obwodów szkolnych przedstawiają poniższe ryciny.

Ryc. 8. Obwód Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 (obszar niebieski) i obwód Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 (obszar pomarańczowy)

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 9. Obwód Publicznego Gimnazjum nr 1 (obszar pomarańczowy) i obwód Publicznego Gimnazjum nr 2 (obszar niebieski)

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik – wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)

Na terenie Miasta Szydłowca działają dwie szkoły podstawowe. Ponadto szkoły podstawowe funkcjonują na obszarze wiejskim: w Sadku, Majdowie i Wysokiej. Zgodnie z danymi OKE we Warszawie przedstawiono średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2016. Dane przedstawiono w porównaniu ze średnimi wynikami dla powiatu szydłowieckiego i województwa mazowieckiego. Z analizy wyraźnie wynika, że uczniowie szkół z terenu Gminy Szydłowiec osiągają gorsze wyniki niż wynosi średnia wartość dla województwa mazowieckiego. Wyjątkiem jest Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Sadku, której uczniowie w obu częściach sprawdzianu szóstoklasistów osiągnęli lepsze wyniki od ich rówieśników w całym województwie. Porównanie szkół z terenu Miasta Szydłowca wskazuje na gorsze wyniki Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu, ul. Wschodnia 57.

Tabela 15. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016

Nazwa szkoły	Średni wynik (%)			
	część I			część II
	język polski	matematyka	część i razem	język angielski
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana III Sobieskiego w Szydłowcu, ul. Wschodnia 19	68,2	46,7	57,7	72,4
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Sadku	69,3	64,3	67,1	90,7
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie	66,8	41,1	54,3	61,9
Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Wysokiej	58,1	38,8	48,6	46,1
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu, ul. Wschodnia 57	63,0	40,8	52,2	65,2
Średnia dla powiatu szydłowieckiego	65,9	47,6	57,0	64,7
Średnia dla województwa mazowieckiego	73,3	58,4	66,1	75,0
Średnia dla kraju	71,0	54,0	63,0	71,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE i OKE w Warszawie

W celu możliwości porównania wyników z poprzednich lat w formie tabelarycznej przedstawiono dane za rok szkolny 2014/2015.

Tabela 16. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2014/2015

Nazwa szkoły	Średni wynik (%)			
	część I			część II
	język polski	matematyka	część i razem	język angielski
Wyniki w roku szkolnym 2014/2015				
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana III Sobieskiego w Szydłowcu, ul. Wschodnia 19	68,7	56,7	62,8	74,5
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Sadku	70,5	53,0	62,0	79,4
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie	62,1	42,9	52,7	63,6
Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Wysokiej	70,6	61,2	65,9	63,5
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu, ul. Wschodnia 57	72,1	53,2	62,8	75,0
Średnia dla powiatu szydłowieckiego	68,3	56,3	62,4	73,3
Średnia dla województwa mazowieckiego	75,6	63,8	69,8	80,4
Średnia dla kraju	73,0	61,0	67,0	78,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE i OKE w Warszawie

W roku szkolnym 2013/2014 sprawdzian szóstoklasistów odbywał się na innych zasadach. Przetworzona została wyłącznie ogólna suma punktów uzyskana przez uczniów. Na 40 punktów możliwych do zdobycia uczniowie szkół osiągnęli odpowiednio wynik:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana III Sobieskiego w Szydłowcu, ul. Wschodnia 19 – 26,3 pkt.,

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Sadku – 27,5 pkt.,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie – 19,3 pkt.,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Wysokiej – 31,3 pkt.,
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu, ul. Wschodnia 57 – 24,3 pkt.,
- Średnia dla powiatu szydłowieckiego – 24,4 pkt.,
- Średnia dla województwa mazowieckiego – 27,0 pkt.,
- Średnia dla kraju nie została opublikowana przez OKE.

Wskaźnik – wynik średni egzaminu gimnazjalnego (w placówkach działających na danym obszarze)

Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2015/2016 w terminie głównym przedstawiono na wykresie w odniesieniu do poszczególnych części egzaminu. Był on podzielony na część humanistyczną, w ramach której uczniowie zdają egzamin z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie oraz języka polskiego, a także część matematyczno – przyrodniczą obejmującą matematykę i przedmioty przyrodnicze. Dodatkowo uczniowie podchodzili do egzaminu z języka obcego. W województwie mazowieckim do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło około 49 000 spośród około 50 000 uczniów III klasy gimnazjum (98%). Pozostali uczniowie przystąpili do egzaminu gimnazjalnego w czerwcu 2016 albo byli zwolnieni z obowiązku przystąpienia do egzaminu gimnazjalnego na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Tabela 17. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2015/2016

Nazwa szkoły	Średni wynik (%)						
	język polski (GH-P), historia i WOS (GH-H) , matematyka (GM-M) , przedmioty przyrodnicze (GM-P), język angielski na poziomie podstawowym (GA-P), język niemiecki na poziomie podstawowym (GN-P), język angielski na poziomie rozszerzonym(GA-R)						
	GH-H	GH-P	GM-M	GM-P	GA-P	GA-R	GN-P
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie	48,5	63,1	41,5	46,4	76,9	51,0	51,4
Publiczne Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu	53,0	62,2	43,5	47,0	67,6	46,3	53,9
Publiczne Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Szydłowcu	54,8	62,8	44,3	50,6	75,0	59,5	54,0
Średnia dla powiatu szydłowieckiego	53,1	63,1	42,9	47,9	63,6	45,0	49,2
Średnia dla województwa mazowieckiego	58,7	72,6	52,1	54,0	67,8	49,4	56,5
Średnia dla kraju	56,0	69,0	49,0	51,0	64,0	45,0	57,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE i OKE w Warszawie

Przedstawione wyniki egzaminu gimnazjalnego dla szkół z terenu Gminy Szydłowiec są gorsze niż średnie wyniki dla województwa mazowieckiego. Jedynie w przypadku języka

angielskiego uczniowie kończący gimnazjum osiągnęli lepsze wyniki niż ich rówieśnicy z województwa.

Biorąc pod uwagę poziom jakości kształcenia mieszkańców Gminy Szydłowiec wskazuje się na potrzebę zwiększenia aktywności dzieci i młodzieży poprzez poprawę jakości kształcenia, umożliwienie korzystania z zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych, związanych z doskonaleniem szczególnych zdolności i umiejętności. W powiązaniu z analizą występowania bezrobocia na terenie analizowanej jednostki i powodów jego występowania należy już na etapie kształcenia podstawowego i gimnazjalnego większą potrzebę przywiązać do prowadzenia edukacji w sposób umożliwiający zdobycie wiedzy praktycznej przydatnej w dalszym życiu zawodowym.

W przypadku egzaminu na koniec gimnazjum obok aktualnych danych z roku szkolnego 2015/2016, również zestawiono ze sobą dane za poprzednie dwa lata.

Tabela 18. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015 oraz 2013/2014

Nazwa szkoły	Średni wynik (%)						
	język polski (GH-P), historia i WOS (GH-H), matematyka (GM-M), przedmioty przyrodnicze (GM-P), język angielski na poziomie podstawowym (GA-P), język niemiecki na poziomie podstawowym (GN-P), język angielski na poziomie rozszerzonym (GA-R)						
	GH-H	GH-P	GM-M	GM-P	GA-P	GA-R	GN-P
Wyniki w roku szkolnym 2014/2015							
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie	58,7	55,7	42,5	46,7	69,8	58,3	47,5
Publiczne Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu	65,4	59,0	46,8	47,9	71,8	52,9	53,7
Publiczne Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Szydłowcu	64,5	61,3	48,7	49,8	81,6	65,4	56,8
Średnia dla powiatu szydłowieckiego	61,9	60,7	43,4	46,3	56,2	47,1	50,9
Średnia dla województwa mazowieckiego	65,9	64,7	51,2	52,1	69,8	51,2	55,5
Średnia dla kraju	64,0	62,0	48,0	50,0	67,0	48,0	57,0
Wyniki w roku szkolnym 2013/2014							
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Biskupa Jana Chrapka w Majdowie	51,4	54,3	34,0	45,8	51,3	22,8	41,5
Publiczne Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu	60,7	65,7	49,5	53,0	69,4	50,2	50,9
Publiczne Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Szydłowcu	59,3	71,5	43,3	50,8	75,7	60,7	54,7
Średnia dla powiatu szydłowieckiego	56,5	64,8	42,8	50,0	63,9	42,4	49,7
Średnia dla województwa mazowieckiego	70,0	61,0	50,0	54,0	70,0	50,0	53,0
Średnia dla kraju	59,0	68,0	47,0	52,0	67,0	46,0	54,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE i OKE w Warszawie

Oprócz wymienionych w tabeli wyników, w roku szkolnym 2014/2015 jeden uczeń Gimnazjum nr 1 w Szydłowcu zdawał egzamin z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym i uzyskał 58 %. w Gimnazjum nr 2 takich uczniów było 19, a średni wynik przez nich osiągnięty wyniósł 41,3 %.

W roku szkolnym 2013/2014 średni wynik egzaminu gimnazjalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym wyniósł 42,1 %.

3.3.1.5. Przestępczość

Jednym z istotnych zadań w zakresie poziomu życia ludności jest zapewnienie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa. W celu określenia narażenia lokalnej społeczności na niebezpieczeństwa związane z przestępczością, przeanalizowano dostępne dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Szydłowcu.

W świetle zebranych informacji za rok 2015:

1. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego wyniosła:
 - na obszarze wiejskim – 260,
 - na obszarze miejskim – 1 313.
2. Ilość przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze wyniosła:
 - na obszarze wiejskim – 58,
 - na obszarze miejskim – 112.
3. Ilość wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe wyniosła:
 - na obszarze wiejskim – 3,
 - na obszarze miejskim – 4.
4. Liczba przeprowadzonych interwencji dotyczących przemocy w rodzinie wyniosła:
 - na obszarze wiejskim – 13,
 - na obszarze miejskim – 12.

Widać więc wyraźnie, że ilość interwencji Policji jest znacznie wyższa w Mieście Szydłowcu. Tu zdiagnozowano nasilone zjawiska zagrożenia bezpieczeństwa publicznego.

Przestępczość zbadano za pomocą dwóch wskaźników:

- ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru,
- ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru.

Wskaźnik - ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru

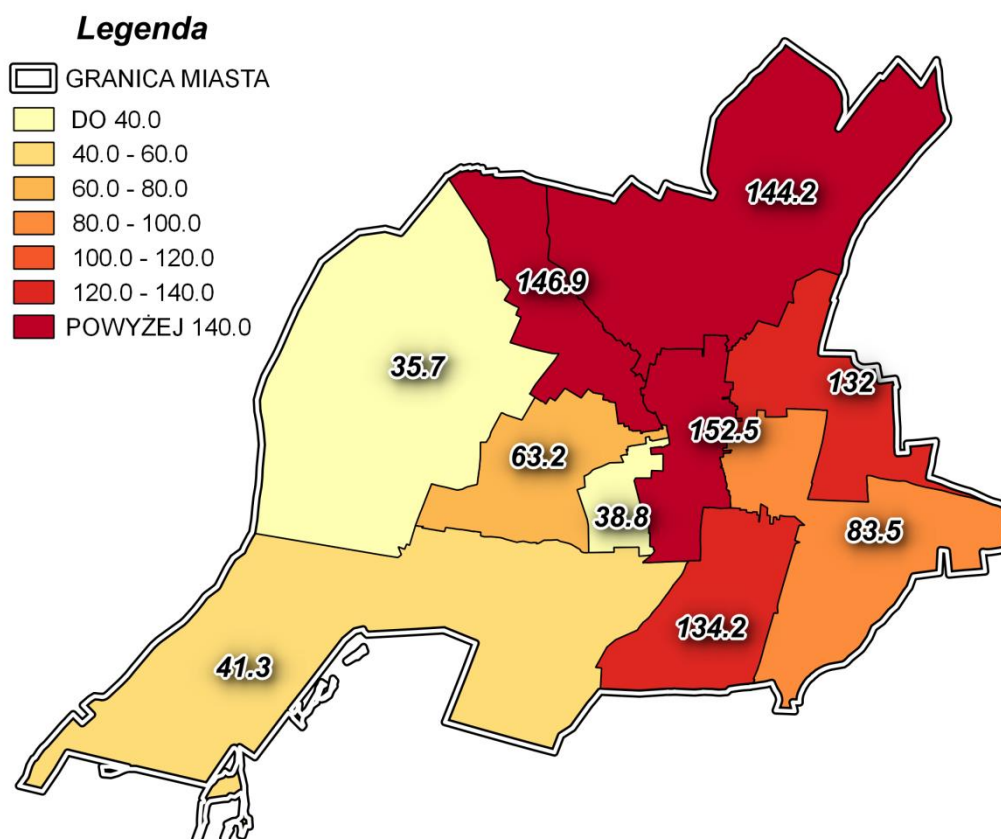
Grupę wskaźników dotyczących bezpieczeństwa na terenie Miasta Szydłowca odzwierciedla wskaźnik dotyczący ilości interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, którą odniesiono do 1 000 mieszkańców danego obszaru.

Szczegółowe dane ilościowe zaprezentowano w tabeli, na podstawie informacji Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu. Informacje dotyczą roku 2015.

Tabela 19. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru
1	Osiedle Książek	436	18	41,3
2	Wymysłów i Zielonka	84	3	35,7
3	Osiedle Praga	867	125	144,2
4	Osiedle Kolejowa	1 939	162	83,5
5	Osiedle Wschód	2 629	347	132,0
6	Osiedle Powstańców	894	120	134,2
7	Osiedle Stara Wieś	823	52	63,2
8	Osiedle Podzamcze	320	47	146,9
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 596	396	152,5
10	Osiedle nad Zalewem	1 108	43	38,8
suma		11 696	1 313	średnia: 112,3

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu za rok 2015

Ryc. 10. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców w danych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z zebranymi informacjami, największa ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru występuje w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami, gdzie przekracza 150 interwencji na 1 000 mieszkańców. Wszystkie obszary, gdzie zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia dla Miasta Szydłowca oznaczono pomarańczowym tłem.

Wskaźnik - ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru

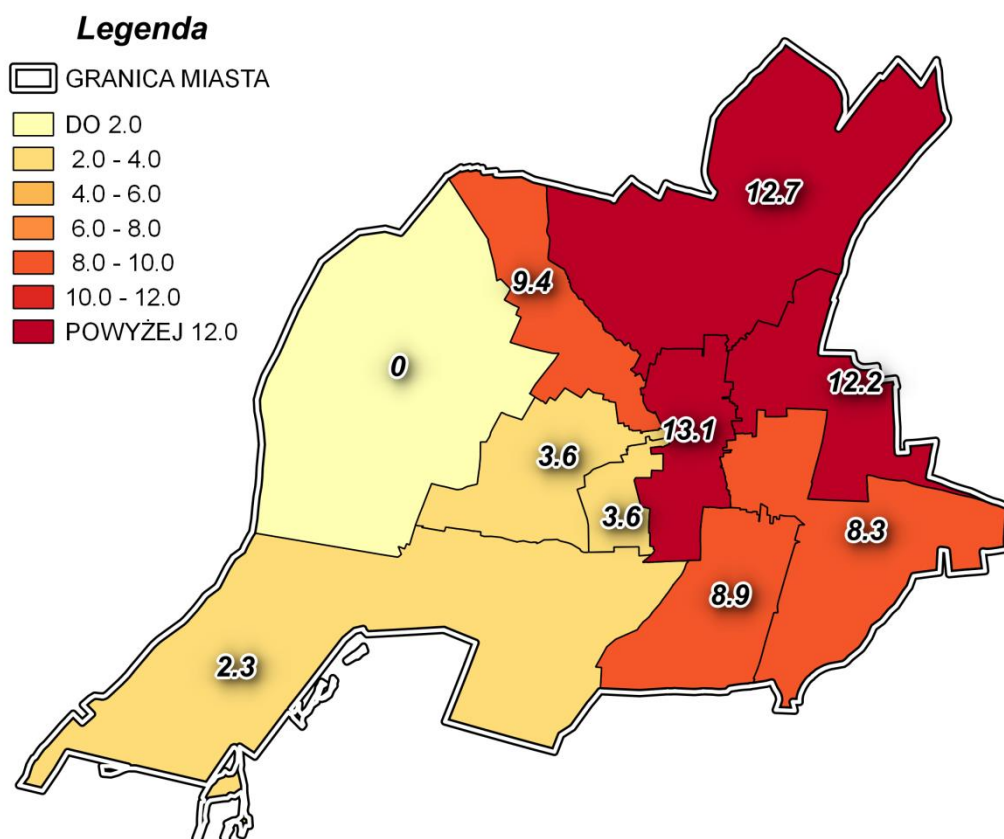
W grupie wskaźników dotyczących bezpieczeństwa na terenie Miasta Szydłowca znalazł się również wskaźnik dotyczący ilości popełnionych przestępstw kryminalnych, którą odniesiono do 1 000 mieszkańców danego obszaru.

Szczegółowe dane ilościowe zaprezentowano w tabeli, na podstawie informacji Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu. Informacje dotyczą roku 2015.

Tabela 20. Ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	ilość popełnionych przestępstw kryminalnych	ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru
1	Osiedle Książek	436	1	2,3
2	Wymysłów i Zielonka	84	0	0,0
3	Osiedle Praga	867	11	12,7
4	Osiedle Kolejowa	1 939	16	8,3
5	Osiedle Wschód	2 629	32	12,2
6	Osiedle Powstańców	894	8	8,9
7	Osiedle Stara Wieś	823	3	3,6
8	Osiedle Podzamcze	320	3	9,4
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 596	34	13,1
10	Osiedle nad Zalewem	1 108	4	3,6
suma		11 696	112	średnia: 9,6

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu za rok 2015

Ryc. 11. ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców w danych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z zebranymi informacjami, największa ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru występuje w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami, gdzie przekracza 9,6 popełnionych przestępstw kryminalnych na 1 000 mieszkańców. Wszystkie obszary, gdzie zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia dla Miasta Szydłowca oznaczono pomarańczowym tłem.

3.3.1.6. Frekwencja w wyborach i uczestnictwo w organizacjach społecznych

Jednym z kryteriów oceny aktywności społecznej ludności są sprawy związane z uczestnictwem w wyborach oraz uczestnictwem w organizacjach społecznych. Obie wymienione cechy potraktowano jako wskaźnik dodatkowy.

Na bazie przedstawionych problemów związanych z bezrobociem, koniecznością korzystania ze świadczeń pomocy społecznej czy wysoką przestępczością odniesiono się również do frekwencji wyborczej. Dane zebrano na poziomie kraju, województwa mazowieckiego, powiatu szydłowieckiego i Gminy Szydłowiec. Analizie porównawczej poddano informacje dotyczące wyborów przeprowadzonych w roku 2015.

Tabela 21. Porównanie frekwencji wyborczej na poziomie kraju, województwa mazowieckiego, powiatu szydłowieckiego i Gminy Szydłowiec

Lp.	Jednostka przestrzenna	Wybory Prezydenckie 2015	Wybory do Sejmu i Senatu 2015
1	Polska	55,3	50,9
2	Województwo mazowieckie	61,6	58,7
3	Powiat szydłowiecki	52,4	45,4
	Gmina Szydłowiec	53,8	47,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Z przedstawionych danych wynika, że mieszkańcy Gminy Szydłowiec uczestniczą w wyborach chętniej niż mieszkańcy całego powiatu szydłowieckiego. Jednak w porównaniu do województwa mazowieckiego i kraju, obie jednostki cechuje znacznie niższy poziom uczestnictwa w wyborach. Świadczy to o stosunkowo mniejszym zaangażowaniu w życie polityczne regionu i kraju.

Dodatkowo w celu podobnego porównania, jednak z uwzględnieniem działalności w organizacjach społecznych zebrano dane przedstawione w tabeli.

Tabela 22. Porównanie uczestnictwa w organizacjach społecznych na poziomie kraju, województwa mazowieckiego, powiatu szydłowieckiego i Gminy Szydłowiec

Lp.	Jednostka przestrzenna	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców
1	Polska	3,31
2	Województwo mazowieckie	4,07
3	Powiat szydłowiecki	2,83
	Gmina Szydłowiec	3,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2014 rok

Biorąc pod uwagę ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców należy stwierdzić, że wskaźnik ten jest lepszy niż wskaźnik dla powiatu szydłowieckiego i kraju. Jednak nadal więcej organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców przypada w województwie mazowieckim.

3.3.2. Sfera gospodarcza

W ramach analizy sfery społecznej przeanalizowano ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na

danym obszarze. Jest to wskaźnik mogący świadczyć o niskim stopniu przedsiębiorczości miejscowej ludności i słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

3.3.2.1. Klimat aktywności gospodarczej

Kolejnym z elementów oceny narażenia poszczególnych regionów na wykluczenie społeczne jest analiza klimatu aktywności gospodarczej.

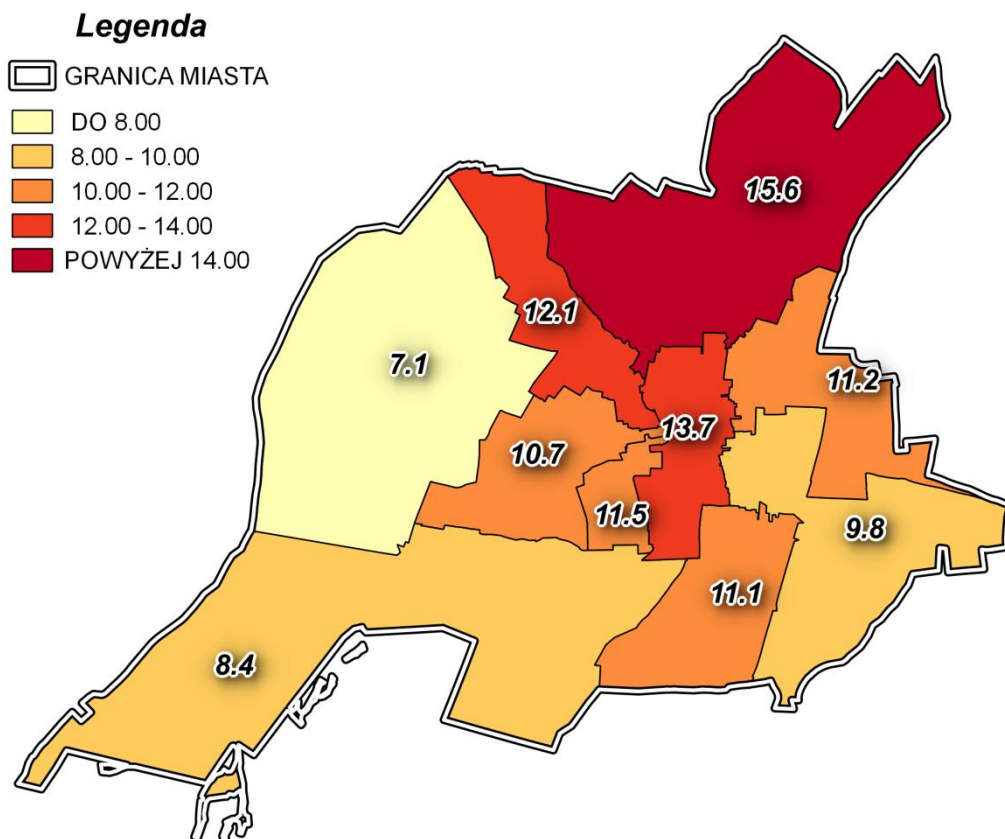
W strefie gospodarczej elementem wskazanym do oceny klimatu aktywności gospodarczej poszczególnych jednostek przestrzennych jest wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

W odniesieniu do powyższego wskaźnika, porównano liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadającą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Miasta Szydłowca, w ujęciu poszczególnych jednostek przestrzennych.

Tabela 23. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Osiedle Książek	262	22	8,4
2	Wymysłów i Zielonka	56	4	7,1
3	Osiedle Praga	526	82	15,6
4	Osiedle Kolejowa	1 270	124	9,8
5	Osiedle Wschód	1 373	154	11,2
6	Osiedle Powstańców	603	67	11,1
7	Osiedle Stara Wieś	551	59	10,7
8	Osiedle Podzamcze	206	25	12,1
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	1 811	249	13,7
10	Osiedle nad Zalewem	781	90	11,5
suma		7 439	876	średnia: 11,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 06.07.2016 r.)

Ryc. 12. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w danych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Analizując dane GUS należy stwierdzić, że ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest na terenie Gminy Szydłowiec znacznie niższa niż wartość dla województwa mazowieckiego i Polski. W ujęciu poszczególnych jednostek przestrzennych trzeba wskazać, że najmniejsza ilość podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym funkcjonuje na obrzeżach Miasta Szydłowca, co jest zjawiskiem zupełnie normalnym.

Jednak corocznie obserwuje się przenoszenie działalności z centrum Miasta do lokalizacji oddalonych od Rynku Wielkiego. Powinno się zapobiegać temu zjawisku, gdyż ucieczka przedsiębiorców z centrum powoduje pozostawienie niezagospodarowanych lokali użytkowych. Puste obiekty niszczej przez co pogarsza się wizerunek Szydłowca, a w konsekwencji wpływa to na stan społeczno – gospodarczy opisywanego obszaru.

Budynki i obiekty centrum Szydłowca, podobnie jak w innych miastach ze względu na wiek, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz ogólny stan użytkowy stają się coraz mniej atrakcyjne dla lokowania działalności gospodarczej. Konieczność ponoszenia wysokich kosztów remontów i modernizacji tych obiektów sprawia, że przedsiębiorcy wybierają inną lokalizację. Co ważne, trzeba stwierdzić, że bez kompleksowej rewitalizacji tych obiektów, proces będzie postępował. Wiekowe budynki

nie są bowiem w stanie konkurować z młodszymi i lepiej wyposażonymi zlokalizowanymi na obrzeżach miasta.

Kierunkiem docelowym, powinien być rozwój przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Szydłowiec, mierzony wzrostem ilości aktywnie działających podmiotów gospodarczych. Nie powinno się to jednak odbywać kosztem działalności prowadzonych w centrum, ale przebiegać równomiernie we wszystkich obszarach Miasta Szydłowca.

3.3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze przestrzenno – funkcjonalnej odniesiono się w mniejszym lub większym stopniu do takich zjawisk jak: degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru.

Na terenie Miasta Szydłowca przeprowadzono inwentaryzację terenową. Oceniono stan budynków, stwierdzając które z nich są w złym stanie i nadają się do remontu. Przy ocenie stanu budynków wzięto pod uwagę wyżej wymienione aspekty sfery przestrzenno – funkcjonalnej. Dlatego szacunkowa inwentaryzacja jest cennym źródłem informacji dotyczących badanego zjawiska. Podczas wizji terenowej i z informacji uzyskanych od mieszkańców i pracowników Urzędu Gminy wyznaczono przestrzenie zdegradowane cechujące się wysokim potencjałem rozwoju i które są istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta i Gminy.

3.3.3.1 Warunki lokalnej egzystencji wynikające ze stanu budynków mieszkalnych

Zgodnie z przeprowadzoną wizją terenową oraz wywiadem społecznym wiele obiektów budowlanych położonych na terenie Miasta Szydłowca cechuje się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych.

W szczególności widoczne są niedostatki w zakresie termomodernizacji budynków mieszkalnych. Jak wynika z zebranych danych na terenie wskazanego obszaru istnieje duża potrzeba realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków.

Powszechnie przyjmuje się, że termomodernizacja to działanie mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej na potrzeby danego budynku. Działania składające się na ten proces dotyczą wszelkich usprawnień w zakresie wytwarzania, przesyłania, wykorzystania i zmniejszania zużycia energii. W ich skład wchodzi:

- ocieplenie dachu/stropodachu,
- ocieplenie ścian,
- wymiana lub remont okien,
- modernizacja lub wymiana systemu grzewczego w budynku,

- unowocześnienie systemu wentylacji,
- usprawnienie systemu wytwarzania ciepłej wody użytkowej.

Największe straty ciepła są związane z przegrodami zewnętrznymi i w skrajnych przypadkach wynosić mogą do 35 % strat ciepła z całego domu. Dlatego niezmiernie istotne z punktu widzenia kosztów eksploatacji budynku jest prawidłowe dobranie materiałów budowlanych na przegrody zewnętrzne.

Inną ważną przyczyną strat ciepła, przekładających się na zużycie paliw i energii, jest niska sprawność instalacji grzewczej. Wynika to przede wszystkim z niskiej sprawności źródła ciepła, czyli kotła, ale także ze złego stanu technicznego wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania. Zły stan techniczny instalacji centralnego ogrzewania wynika przede wszystkim z jej rozregulowania, braku lub niedokładnego zaizolowania rur oraz zwężeń w przepływie czynnika grzewczego w rurach i grzejnikach spowodowane odkładaniem się osadów stałych. Wysokie zużycie energii cieplnej wynika również z braku możliwości łatwej regulacji i dostosowania zapotrzebowania ciepła do zmieniających się warunków pogodowych (automatyka kotła) i potrzeb cieplnych w poszczególnych pomieszczeniach (zawory termostatyczne).

Kolejnym problemem związanym z brakiem możliwości efektywnego korzystania z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska jest wysoki udział nieruchomości mieszkalnych wykorzystujących tradycyjne surowce (np. węgiel kamienny, węgiel brunatny, drewno) do ogrzewania budynków mieszkalnych i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Powoduje to powstawanie dużej ilości zanieczyszczeń stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia miejscowej ludności.

Indywidualne źródła ogrzewania budynków stanowią główne źródło „niskiej emisji”. Niska emisja to zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego szkodliwe dla zdrowia i środowiska substancjami powstałymi w wyniku procesów spalania paliw i innych procesów związanych z bytowaniem człowieka, m.in.: zaopatrzeniem w energię cieplną budynków. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń z kotłowni budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne nie podlega żadnym ograniczeniom prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym.

Na uwagę zasługuje również fakt, że znaczna część wykorzystywanych w proponowanych obszarach zdegradowanych źródeł ogrzewania i ciepłej wody użytkowej nie odpowiada wymaganym standardom w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Wiek kotłów centralnego ogrzewania determinuje ich sprawność użytkową. Wraz ze wzrostem okresu przez jaki eksploatowany jest kocioł, spada jego sprawność grzewcza, czyli należy zużyć więcej paliwa, aby ogrzać tą samą powierzchnię. Powoduje to wzrost kosztów ogrzewania oraz wydzielanie większej ilości CO₂ do atmosfery.

Analizując możliwość efektywnego korzystania z obiektów budowlanych, w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska należy stwierdzić że na terenie Miasta Szydłowca występuje mała liczba mikroinstalacji OZE np. panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne czy pompy ciepła.

Dodatkowo należy podkreślić, że na opisywanym obszarze znajdują się obiekty ujęte w ewidencji zabytków, co potwierdza istotną wartość historyczną tych terenów.

Warunki lokalnej egzystencji wynikające ze stanu budynków mieszkalnych przeanalizowano za pomocą wskaźnika:

- nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru.

Na podstawie wstępnych informacji dotyczących stanu technicznego i funkcjonalnego budynków mieszkalnych na terenie Miasta Szydłowca podjęto się inwentaryzacji terenowej. Cały obszar Miasta Szydłowca został spisany, a wynikiem prac był wykaz domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu.

W tabeli przedstawiono wyniki analizy. Dane ilościowe dotyczące zinwentaryzowanych budynków odniesiono do powierzchni poszczególnych jednostek przestrzennych. Uzyskano w ten sposób wskaźnik dotyczący nagromadzenia budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzony ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu. Dane przedstawiono w odniesieniu do 100 ha.

Tabela 24. Nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Powierzchnia (ha)	Liczba domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu	Nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru
1	Osiedle Książek	514	3	0,6
2	Wymysłów i Zielonka	421	1	0,2
3	Osiedle Praga	394	27	6,9
4	Osiedle Kolejowa	223	6	2,7
5	Osiedle Wschód	135	8	5,9
6	Osiedle Powstańców	135	23	17,1
7	Osiedle Stara Wieś	119	75	63,1
8	Osiedle Podzamcze	117	4	3,4
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	90	82	90,6
10	Osiedle nad Zalewem	40	6	15,0
suma		2 189	235	średnia: 10,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu

Średnia wartość nagromadzenia budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie wynosi na terenie Miasta Szydłowca 10,7 domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu na 100 ha. Jednostki przestrzenne, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna od wartości dla Miasta Szydłowca oznaczono tłem pomarańczowym. Warto podkreślić, że szczególne wysoką

wartość zdiagnozowano w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami, gdzie wskaźnik jest aż 9-krotnie wyższy niż wartość przeciętna dla wszystkich obszarów.

3.3.3.2 Zdegradowane przestrzenie – analiza jakościowa

Na terenie miasta Szydłowca występują przestrzenie, które zatraciły swoje pierwotne funkcje i znaczenie lub pozostają nie wykorzystane i niezagospodarowane w odpowiedni sposób. Wspólną ich cechą jest wysoki potencjał rozwoju i istotne znaczenie dla rozwoju Miasta i Gminy. Odpowiednie ich wykorzystanie poprzez przywrócenie im funkcjonalności dzięki zmianie sposobu ich użytkowania, przywróceniu dawnej funkcji, czy modernizacji zniszczonej infrastruktury. Na podstawie wizji terenowej i informacji uzyskanych od pracowników Urzędu Miasta i mieszkańców określono przestrzenie zdegradowane, które posiadają rozwój na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej i opisano je poniżej.

Zalew w Szydłowcu to sztuczny zbiornik wodny retencyjno-rekreacyjny w mieście Szydłowiec. Utworzony został w latach 70 XX wieku na rzece Korzeniówce. W ostatnich latach popada w coraz to większą degradację. Począwszy od powolnego zaniku oferty usługowej nad Zalewem po pogarszający się stan wody, który doprowadził w 2014 roku do wprowadzenia zakazu kąpieli utracił swoje znaczenie i przestał pełnić pierwotną funkcję. Zalew w Szydłowcu był wcześniej często odwiedzanym miejscem, gdzie mieszkańcy mogli spędzać swój wolny czas. Obecnie mieszkańcy Szydłowca udają się nad najbliższy zbiornik wodny gdzie można korzystać z szerokiej oferty usługowej i kąpieli do pobliskich Chlewisz. Dlatego zasadnym wydaje się objęcie danego obszaru działaniami rewitalizacyjnymi, który posiada ogromny potencjał rozwoju dla całego Miasta, w tym mieszkańców przyszłego obszaru rewitalizacji. Teren ten cechuje wysoki potencjał jako miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe, którego wyraźnie brakuje w mieście. Jest to jedyny zbiornik wodny w Szydłowcu, któremu dzięki odpowiednim działaniom rekultywacyjnym może zostać przywrócona ponowna możliwość kąpieli. Jest to miejsce atrakcyjne dla inwestorów, którzy mogą prowadzić swoją działalność gospodarczą dla osób i turystów odwiedzających zalew. Dany zbiornik wodny dzięki odpowiedniemu zapleczu usługowemu może stać się całoroczną atrakcją turystyczną i miejscem rekreacji dla mieszkańców, co wydatnie poprawia jakości ich życia i sprzyja integracji społecznej.

Tereny nad rzeką Korzeniówką położone pomiędzy Parkiem Zamkowym, a Zalewem są niewykorzystaną i niezagospodarowaną przestrzenią o wysokim potencjale rozwoju. Dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu mogą one połączyć najważniejsze atrakcje turystyczne miasta (w postaci zabytkowej architektury tj. Zamek Szydłowieckich i Radziwiłłów, Kościół Farny, czy Rynek Wielki i Ratuszem) z terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi nad Zalewem. Na obszarze tym obowiązuje MPZP, który przedstawia kierunki rozwoju tego miejsca w charakterze zagospodarowania terenów zieleni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, a także ciąg pieszy, który zostałby zlokalizowany wzdłuż rzeki. Wprowadzenie tej koncepcji zagospodarowania mogłoby by zaaktywizować i przybliżyć tereny nadrzeczne mieszkańcom w miasto. W Szydłowcu występuje natomiast deficyt wysokiej jakości, atrakcyjnych przestrzeni publicznych. Dlatego wykorzystanie potencjału tego miejsca może jedną z wielu składowych przyczyniających się poprawy jakości życia mieszkańców, dzięki stworzeniu im odpowiedniej infrastruktury na rzecz aktywizacji

i integracji społecznej, która jest ważna w kontekście wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

Lom Podkowiński to stanowisko dokumentacyjne, którego celem jest zachowanie ściany nieczynnego kamieniołomu wglębnego piaskowców szydłowieckich. Jest to miejsce, które chroni dziedzictwo historyczne Szydłowca w postaci wydobycia piaskowca szydłowieckiego, który niewątpliwie jest wizytówką miasta. Piaskowiec szydłowiecki jest obecny w tkance miejskiej, a w szczególności w najważniejszych obiektach zabytkowych. Jest to miejsce o wysokim potencjale wykorzystania na cele aktywizacji turystycznej miasta, które może stać jedną z jego głównych atrakcji. Jednak obecny stan zagospodarowania dawnego kamieniołomu jest nieodpowiedni do jego znaczenia. Potencjał wykorzystania i zintegrowania z pozostałymi atrakcjami turystycznymi w jednej ofercie turystycznej Szydłowca może przyczynić się do wzrostu ruchu turystycznego. Skutkiem większej ilości osób odwiedzających miasto jest rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką, a także dodatkowa promocja miasta.

Plac Wolności jest jeden z trzech głównych placów Szydłowca, który dawniej nazywany był Rynkiem Słomianym. Podłoże placu nie jest równe, leży on bowiem na wysokości od 225 do 228 metrów n.p.m., a jego powierzchnia wynosi 9400 m². Obecnie pełni funkcje komunikacyjne i handlowe, mieści się na nim dworzec autobusowy i kilka sklepów. Jednak stan zagospodarowania przestrzeni i degradacji infrastruktury placu sprawia, że nie jest on funkcjonalny. Dworzec autobusowy nie posiada siedziby w żadnym budynku, nie ma poczekalni, ani żadnych usług towarzyszących. Zieleń na placu jest nieuporządkowana, stan techniczny nawierzchni dróg okalających plac również jest bardzo zły, o czym świadczą liczne ubytki w ich nawierzchni. Plac wymaga gruntownej modernizacji i zaznaczenia jego ważnej funkcji komunikacyjnej poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenu na potrzeby dworca autobusowego.

Plac Marii Konopnickiej jest jednym z trzech głównych placów Szydłowca. Położony w centrum miasta na zbiegu ulic Radomskiej i Widok nazywany dawniej Rynkiem Skalecznym. Plac pełni obecnie funkcje reprezentacyjne, administracyjne (przy placu mieści się Sąd Rejonowy), a także usługowe. Jednak stan techniczny infrastruktury, jak i stan zagospodarowania zieleni świadczy o niskiej jakości przestrzeni. Plac jest mało atrakcyjny ze względu na nie uporządkowaną i zaniedbaną zielen, zniszczoną małą architekturę np. zdewastowane ławki, nieczynną fontannę, a także zdegradowane alejki. Nie zmienił on swojego kształtu, ani nie był remontowy przez wiele lat. Mało atrakcyjna przestrzeń nie przyciąga mieszkańców, ani przedsiębiorców o czym świadczyły puste lokale do wynajęcia. Jednak dzięki odpowiednim działaniom można przywrócić dawne znaczenie tego miejsca i stworzyć odnowioną przestrzeń publiczną, która z powrotem zachęci do korzystania z niej. Może stać się ona miejscem aktywizacji społeczno-gospodarczej.

Kino „Górnik” jest klasycznym przykładem infrastruktury kulturalnej, która utraciła swoje znaczenie. Kino zostało zamknięte na początku XXI w. Jednak obecnie wśród lokalnej społeczności zaszła potrzeba jego reaktywacji. Stan budynku, w którym mieści się kino nie zmienił się w ogóle od czasu jego zamknięcia. Dlatego zachodzi potrzeba szeroko zakrojonych prac modernizacyjnych aby przystosować obiekt do pełnienia docelowej funkcji. Wcześniej były już prowadzone akcje społeczne przez Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT, które miały na celu przypomnienie mieszkańcom miasta o nieczynnym

kinie. Zostało również uruchomione kino plenerowe w okresie letnim (Sierpniowe Kino na Rynku Wielkim), które cieszyło się dużą popularnością. To świadczy o potencjalnej potrzebie modernizacji kina i przywrócenia mu dawnej funkcji.

3.3.4. Sfera środowiskowa

W niniejszym opracowaniu nie prowadzono szczegółowej analizy stanu środowiska przyrodniczego. Taka analiza nie jest możliwa do przeprowadzenia w bardzo dużej skali dokładności, jaką z pewnością cechuje się podział Miasta Szydłowca na 10 jednostek przestrzennych. Jednak w celu choćby podstawowej analizy zjawisk z zakresu sfery środowiskowej przywołano kilka informacji dotyczących całej Gminy Szydłowiec. Wśród najważniejszych uwarunkowań przyrodniczych należy wymienić:

- zagrożenie dla zdrowia ludzi wynikające z zanieczyszczenia powietrza. Spowodowane jest to spalaniem w piecach centralnego ogrzewania surowców niskiej jakości (również niedopuszczalne spalanie odpadów) czyli tzw. „niską emisją” i emisją spalin,
- uciążliwość związaną z występowaniem dużego natężenia hałasu, co związane jest z przebiegiem dróg o znaczeniu ponadregionalnym,
- potencjalną uciążliwość związaną z lokalizacją w Mieście Szydłowcu komunalnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ulicy Sowińskiego. Jej eksploatacją zajmuje się spółka Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Szydłowcu,
- uciążliwość związaną z niepełnym skanalizowaniem terenu. Wynikiem tego, jest gromadzenie nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków, stanowiących potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych,
- występowanie na terenie Miasta Szydłowca nieeksploatowanego składowiska odpadów (rejon ulicy Piaskowej), które należy zrehabilitować i stale monitorować.

Należy zaznaczyć, że wskazane zostały wyłącznie podstawowe czynniki środowiskowe warunkujące jakość życia. Są one typowe dla całej Gminy Szydłowiec, a w przypadku miasta nie sposób wskazać ich konkretną granicę.

3.3.5. Podsumowanie analizy wskaźnikowej

Na bazie przeprowadzonej w poprzednim rozdziale analizy wskaźnikowej, przeprowadzono podsumowanie zebranych wyników. W diagnozie przedstawiono stan rozwoju Miasta Szydłowca w poszczególnych sferach.

SFERA SPOŁECZNA

W zakresie zaawansowania procesu starzenia się ludności analizie poddano:

- udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.

W ramach badania problemów rynku pracy przeanalizowano:

- liczby osób bezrobotnych ogółem,
- liczby osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące.

W ramach analizy samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych analizie poddano:

- liczbę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru.

W celu przeanalizowania jakości kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach zebrano dane dotyczące:

- wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze),
- wynik średni egzaminu gimnazjalnego (w placówkach działających na danym obszarze).

Biorąc pod uwagę dane dotyczące bezpieczeństwa i porządku uwzględniono następujące wskaźniki:

- ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru,
- ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru.

SFERA GOSPODARCZA

W celu przedstawienia warunków działalności gospodarczej wzięto pod uwagę:

- liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

W zakresie przestrzenno - funkcjonalnych warunków lokalnej egzystencji przedstawiono:

- nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru.

SFERA ŚRODOWISKOWA

- W zakresie środowiskowych warunków lokalnej egzystencji nie prowadzono analizy w podziale na jednostki przestrzenne, gdyż określonych parametrów środowiska nie można rozpatrywać w tak małej przestrzeni. Przedstawiono jednak ogół uwarunkowań, które mają wpływ na jakość życia mieszkańców całej Gminy Szydłowiec.

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szydłowca. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla wszystkich wydzielonych jednostek przestrzennych.

Tabela 25. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szydłowca

Lp.	Jednostka przestrzenna	SFERA SPOŁECZNA				SFERA GOSPODARCZA	SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA
		Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru
1	Osiedle Książek	17,7	48,2	41,3	2,3	8,4	0,6
2	Wymysłów i Zielonka	11,9	0,0	35,7	0,0	7,1	0,2
3	Osiedle Praga	22,6	38,1	144,2	12,7	15,6	6,9
4	Osiedle Kolejowa	18,3	30,4	83,5	8,3	9,8	2,7
5	Osiedle Wschód	29,3	36,9	132,0	12,2	11,2	5,9
6	Osiedle Powstańców	14,8	44,7	134,2	8,9	11,1	17,1
7	Osiedle Stara Wieś	16,2	53,5	63,2	3,6	10,7	63,1
8	Osiedle Podzamcze	15,3	40,6	146,9	9,4	12,1	3,4
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	17,8	38,5	152,5	13,1	13,7	90,6
10	Osiedle nad Zalewem	7,9	28,9	38,8	3,6	11,5	15,0
ŚREDNIA		19,4	37,5	112,3	9,6	11,8	10,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych

3.3.6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Miasta Szydłowca została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkim jednostek przestrzennych, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane. Spośród 6 zastosowanych wskaźników, 4 dotyczą sfery społecznej, 1 odnosi się do sfery przestrzenno - funkcjonalnej, 1 do sfery gospodarczej.
- 2) Za obszary zdegradowane uznano te jednostki przestrzenne, na terenie których dokonana diagnoza wykazała wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Miasta Szydłowca dla co najmniej 3 wskaźników ze sfery społecznej, a dodatkowo wartość wskaźnika ze sfery gospodarczej lub przestrzenno – funkcjonalnej przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wartość dla Miasta Szydłowca.

Wobec zebranych informacji proponuje się **uznanie za obszar zdegradowany** jednostek przestrzennych: Osiedle Wschód oraz Stare Miasto z przyległymi ulicami, gdzie zdiagnozowano nasilone problemy o charakterze społecznym oraz gospodarczym lub przestrzenno - funkcjonalnym, zgodnie z granicą przedstawioną na **rycinie nr 13**. Szczegółowa mapa pozwalająca na ustalenie dokładnego przebiegu granic obszaru zdegradowanego stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że w ramach jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami występują bardziej pogłębione negatywne zjawiska społeczne. Aż 3 wskaźniki wskazujące na stan kryzysowy są mniej korzystne niż wartości charakteryzujące obszar Osiedla Wschód. Są nimi:

- liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru,
- ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru,
- ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru.

Jedynie w przypadku udziału procentowego ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze dla Osiedla Wschód niekorzystna wartość wskaźnika wynosi 29,3 %. Jest więc mniej korzystna niż wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami.

Jednocześnie obie wydzielone jednostki, charakteryzują się występowaniem jednej wartości negatywnej, odnoszącej się do sfer pozaspołecznych. W przypadku Osiedla Wschód jest to liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym. W odniesieniu do Starego Miasta z przyległymi ulicami takim wskaźnikiem jest nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru.

Oprócz występujących problemów z analizy wskaźnikowej, wskazane obszary, podobnie jak pozostała część Miasta Szydłowca borykają się z problemem wysokiej stopy bezrobocia (jeden z najwyższych w Polsce) oraz niskiego poziomu edukacji (w porównaniu

do średniej dla województwa mazowieckiego), a także występowanie zdegradowanych przestrzeni o wysokim potencjale i istotnym znaczeniu rozwoju dla obszaru rewitalizacji, jak i całego Szydłowca.

Analiza jakościowa pod kątem zdegradowanych przestrzeni wykazała również konieczność ujęcia dodatkowego obszaru o wysokim potencjale i istotnym znaczeniu dla rozwoju Szydłowcu. Są to niezamieszkałe tereny nad Zalewem, które również włączono w obręb jednostki przestrzennej Stare Miasto wraz z przyległymi ulicami, w której pierwotnie znajdował się sam zbiornik wodny. Dodatkowym potwierdzeniem dla zasadności włączenia opisywanych terenów są zapisy w Strategii Rozwoju Gminy Szydłowiec na lata 2016-2025, które wskazują na ważne znaczenie zagospodarowania tego terenu pod kątem rekreacyjno-wypoczynkowym.

Osiedle Wschód zgodnie z wyznaczonym podziałem na jednostki przestrzenne zajmuje 6,2 % powierzchni Miasta Szydłowca, natomiast Stare Miasto z przyległymi ulicami odpowiednio 4,1 %. Łącznie jest to 10,3 %.

Biorąc pod uwagę liczbę ludności, Osiedle Wschód zamieszkuje 22,5 % ludności Miasta Szydłowca, a Stare Miasto z przyległymi ulicami to 22,2 % ogółu mieszkańców.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy oraz 30% jej ludności. Łączna ilość mieszkańców dwóch wydzielonych jednostek przestrzennych zaliczonych do obszaru zdegradowanego: Osiedla Wschód i Starego Miasta z przyległymi ulicami wynosi 5 637 osób. Liczba ludności całej Gminy Szydłowiec wynosi 18 792 osoby.

Powierzchnia Gminy Szydłowiec wynosi 13 830 ha, a powierzchnia proponowanego obszaru zdegradowanego to 125 ha.

W związku z powyższym do **obszaru rewitalizacji** proponuje się włączyć jednostkę przestrzenną Stare Miasto z przyległymi ulicami oraz jednostkę przestrzenną Osiedle Wschód, zgodnie z granicami wyznaczonymi na **rycinie nr 13**, przedstawionymi bardziej szczegółowo na załączniku graficznym do niniejszego opracowania.

Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Gminy Szydłowiec i dotyczyć nie więcej 30 % ludności, stwierdza się, że wyznaczony obszar rewitalizacji mniej niż 0,9 % powierzchni całkowitej Gminy Szydłowiec i 28 % jej mieszkańców. Spełnia więc wymagane kryteria.

W poniższej tabeli przedstawiono pogłębiono analizę zbadanych zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, z których wynika na których dokładnie ulicach kumulują się negatywne zjawiska zbadane za pomocą poszczególnych wskaźników. Sposób przedstawienia wyników determinują zebrane dane do poziomu poszczególnych ulic.

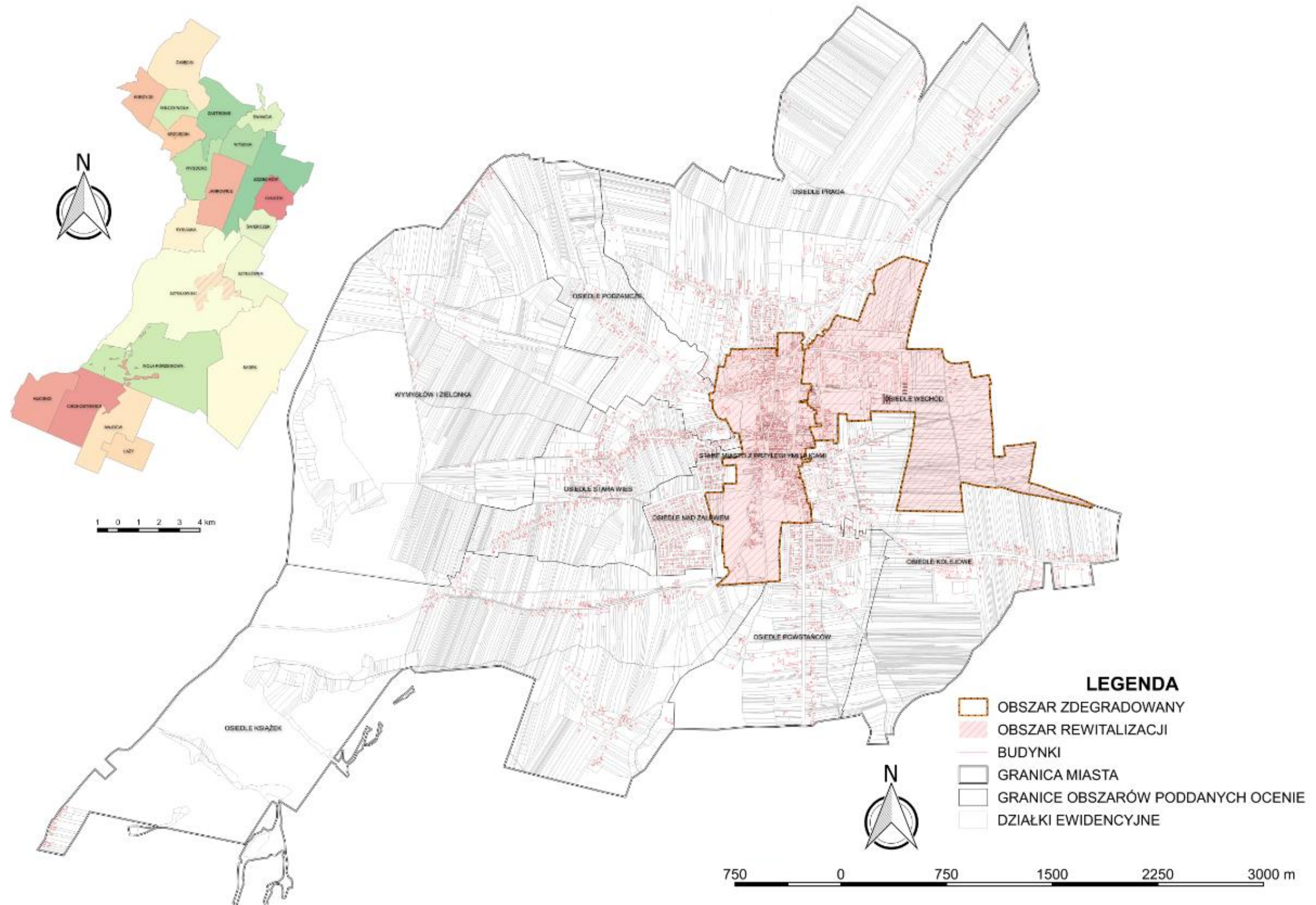
Mieszkańcy danych ulic, na których zbadano negatywne zjawiska w szczególności o charakterze społecznym (bezrobocie, zależność od pomocy społecznej, wysoka liczba interwencji służb porządkowych, wysoki udział przestępstw kryminalnych) w pierwszej kolejności powinni zostać objęci działaniami rewitalizacyjnymi. Celem GPR będzie ograniczenie natężenia tych negatywnych zjawisk w obszarze ich największej koncentracji.

Tabela 26. Pogłębiona analiza negatywnych zjawisk w obszarze rewitalizacji Gminy Szydłowiec

Lp.	Obszar miejski: ULICE	Liczba ludności ogółem	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r.	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Ilość przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na 31.12.2015	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych
Stare Miasto wraz z przyległymi ulicami							
1	Bankowa	10	0	2	0	0	3
2	Garbarska	40	6	9	1	4	6
3	Kamienna	70	6	11	2	14	3
4	Kąpielowa	14	0	5	0	1	0
5	Kielecka	35	0	8	1	2	6
6	Kilińskiego Jana	38	5	17	1	4	18
7	Konopnickiej Marii	70	5	6	0	4	11
8	Kościuszki Tadeusza	342	17	96	5	34	40
9	Kręta	10	1	0	0	2	0
10	1 Maja	82	2	7	0	10	14
11	Ogrodowa	66	0	6	1	6	8
12	Podgórze	59	5	5	3	10	3
13	Poprzeczna	24	1	0	0	4	0
14	Przechodnia	42	0	1	0	3	2
15	Radomska	426	23	91	8	57	65
16	Plac Rynek Wielki	73	2	50	1	9	21
17	Rzeczna	7	0	0	0	4	0
18	Słomiana	46	4	3	0	5	2
19	Strażacka	636	1	1	1	0	6
20	Widok	114	7	19	1	6	2
21	Wolności Plac	154	9	26	4	4	7

Lp.	Obszar miejski: ULICE	Liczba ludności ogółem	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r.	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Ilość przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze	Liczba osób bezrobotnych wg stanu na 31.12.2015	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych
22	Zakościelna	19	0	5	1	1	2
23	Zamkowa	219	6	27	3	19	30
24	Źródłana	0	0	1	1	5	0
Osiedle Wschód							
25	Jachowskiego Władysława	970	21	103	4	81	41
26	Jastrzębska	92	5	41	5	8	16
27	Piękna	23	0	2	1	1	0
28	Prusa Bolesława	531	24	22	4	49	19
29	Reymonta Władysława	13	0	6	0	1	5
30	Różana	59	3	2	0	4	4
31	Spółdzielcza	3	0	13	0	0	3
32	Staszica Stanisława	458	29	110	9	91	34
33	Wschodnia	480	15	48	9	37	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Ryc. 13. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Szczegółowa diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Szydłowiec została przedstawiona Radzie Miejskiej jako integralna część wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz ze wskazaniem granic tych obszarów na mapie w skali co najmniej 1:5 000. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec został podjęty Uchwałą Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

IV. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI

Wizja stanu obszaru rewitalizacji odpowiada na pytania dotyczące stanu docelowego, do którego dąży się w wyniku działań rewitalizacyjnych:

- Co chcemy osiągnąć do 2023 r.?
- Do jakiego stanu rozwoju obszaru rewitalizacji dążymy?

Wizja obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec (Stare Miasto, Osiedle Wschód) w 2023 r. jest miejscem:

- *bezpiecznym i atrakcyjnym do życia sprzyjającym aktywności społecznej, zawodowej i integracji wszystkich mieszkańców*
- *zachęcającym do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej przyczyniającej się do rozwoju rynku pracy i lokalnej przedsiębiorczości*
- *o wysokiej jakości strukturze funkcjonalno-przestrzennej, które wykorzystuje lokalny potencjał dziedzictwa historycznego i kulturalnego miasta*
- *obszarem integracji i współpracy wszystkich interesariuszy rewitalizacji*

Osiągnięcie stanu obszaru rewitalizacji w 2023 r. przedstawionego w powyższej wizji będzie możliwe dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wyjście ze zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej i wykorzystanie lokalnego potencjału rozwoju danego obszaru. Rewitalizacja będzie prowadzona kompleksowo we wszystkich sferach, w których wymagane jest wsparcie, poprzez realizację skoncentrowanych terytorialnie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki

4.2. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU ZDIAGNOZOWANYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Szydłowiec będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Główny celem rewitalizacji założonym do osiągnięcia w niniejszym programie do końca 2023 r. jest:

Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru Starego Miasta z przyległymi ulicami i Osiedla Wschód

W następnej tabeli określono pozostałe 3 cele szczegółowe i odpowiadające im kierunki działań rewitalizacyjnych, które odnoszą się do zidentyfikowanych problemów opisanych w diagnozie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji problemów.

Tabela 27. Zestawienie celów szczegółowych rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań

Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Cel 2: Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji
Kierunki działań		
<p>1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS</p> <p>1.2 Rozwój usług kulturalnych w obszarze rewitalizacji</p> <p>1.3 Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy poprzez wsparcie w zakładaniu nowej działalności gospodarczej</p> <p>1.4 Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych z obszaru rewitalizacji</p> <p>1.5 Przeprowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych dotyczących procesu rewitalizacji w Gminie Szydłowiec wśród interesariuszy rewitalizacji</p>	<p>2.1 Poprawa warunków życia mieszkańców Osiedla Wschód i zagospodarowanie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej</p> <p>2.2 Termomodernizacja zdegradowanych budynków mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze rewitalizacji</p> <p>2.3 Poprawa warunków bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji</p>	<p>3.1 Modernizacja przestrzeni publicznych celem aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji</p> <p>3.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej celem wsparcia aktywizacji społecznej obszaru rewitalizacji</p> <p>3.3 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej celem poprawy jakości obsługi mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>3.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru rewitalizacji poprzez jego promocje i zagospodarowanie pod kątem turystyczno-edukacyjnym z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych</p>

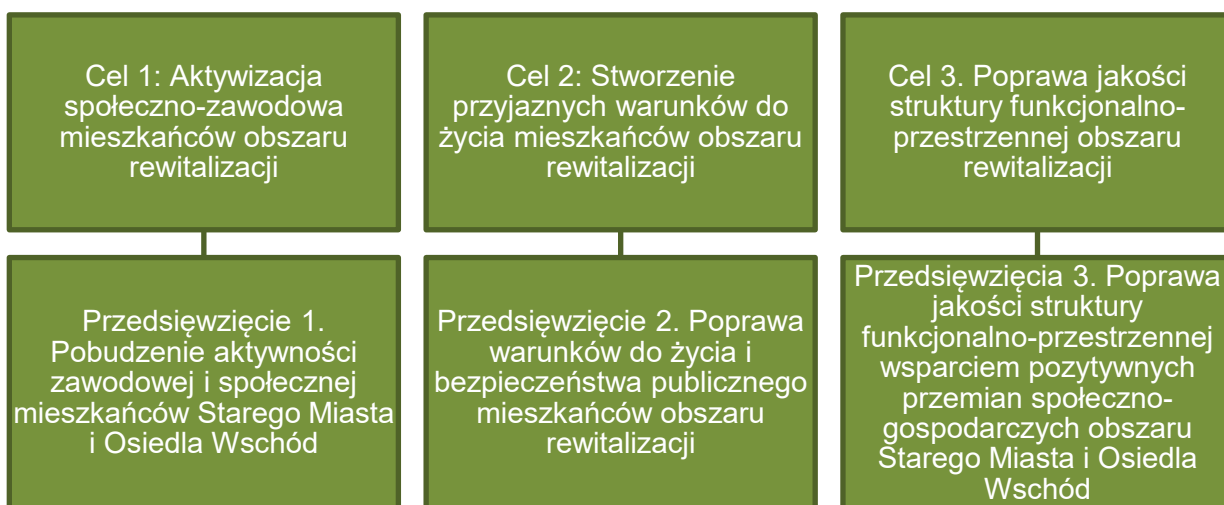
Źródło: opracowanie własne.

V. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Do obszaru rewitalizacji włączono jednostki przestrzenne: Stare Miasto z przyległymi ulicami i Osiedle Wschód, gdzie występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk wykazana w diagnozie, i które to jednostki tworzą **obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec**

Przedsięwzięcia i wynikające z nich projekty rewitalizacyjne są pochodną wyznaczonych celów rewitalizacji i kierunków działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z założeniami „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego” program rewitalizacji powinien zawierać wykaz dopełniających się wzajemnie najważniejszych przedsięwzięć i głównych projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego GPR, tzn. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej.

Wyznaczono trzy **główne przedsięwzięcia** do których przypisane są **główne projekty rewitalizacyjne**, wynikające z wyznaczonych celów rewitalizacji i odpowiadającym im kierunkom działań. Poniższy schemat prezentuje cele rewitalizacji i wynikające z nich przedsięwzięcia:

Wykres 6. Zestawienie celów rewitalizacji i wynikających z nich przedsięwzięć

Źródło: opracowanie własne

Wykaz projektów głównych zawiera syntetyczny opis przedsięwzięć i wynikających z nich konkretnych projektów rewitalizacyjnych. W opisie zawarto również powiązania danych projektów, które wskazują na wzajemne oddziaływanie projektów rewitalizacyjnych prowadzące do efektu synergii. Takie szerokie powiązanie, sprawia że GPR będzie wpływał na obszar rewitalizacji we wszystkich możliwych aspektach (społecznym, przestrzenno-funkcyjnym, gospodarczym, technicznym, środowiskowym).

1. Pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód – przedsięwzięcie obejmuje projekty ze sfery społecznej i projekt gospodarczy, które bezpośrednio wpłyną na eliminację lub znaczne ograniczenie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk społecznych i niskiego poziomu przedsiębiorczości skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji. Projekty z przedsięwzięcia 1 są powiązane również z pozostałymi działaniami zawartymi w pozostałych dwóch głównych przedsięwzięciach, co zostało opisane w poszczególnych przedsięwzięciach.

1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu – projekt dotyczy wsparcia Klubu Integracji Społecznej działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. W ramach projektu wsparta zostanie bieżąca działalność klubu ukierunkowana na reintegrację społeczną i zawodową. Projekt jest odpowiedzią na wysoką stopę bezrobocia (Osiedle Wschód) i zależność dużej liczby mieszkańców od pomocy społecznej (Stare Miasto) notowaną w obszarze rewitalizacji. Działanie jest ukierunkowane na rozwój lokalnego rynku pracy poprzez wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego. KIS jest również miejscem, które wspiera osoby w trudnej sytuacji życiowej poprzez trening umiejętności i kompetencji społecznych pozwalających na integrację z pozostałą częścią społeczeństwa. Działanie jest również ściśle powiązane z wszystkimi projektami z przedsięwzięcia drugiego i trzeciego. Członkowie KIS-u w ramach reintegracji zawodowej mogliby uczestniczyć przy pracach budowlanych przewidzianych podczas realizacji danych projektów. Nabycie nowego doświadczenia zawodowego może pomóc w powrocie uczestników KIS na rynek pracy. Dodatkowo w ramach projektów: 3.3, 3.4, 3.5, 3.7 i 3.10 przewiduje się utworzenie nowych miejsc pracy dla członków KIS-u, które pomogłyby im w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, podniesieniu kwalifikacji zawodowych i podniesieniu poziomu życia. Takie działania wpływają również na aktywne włączenie społeczne członków KIS-u i pomagają w integracji lokalnej społeczności. Projektem w szczególności zostaną objęci mieszkańcy obszaru rewitalizacji, gdzie zdiagnozowano największe nasilenie problemów społecznych.

1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny – projekt dotyczy utworzenia Szydłowieckiej Akademii Rodziny (SAR) przy MOPS, której głównym zadaniem będzie edukacja i promocja rodziny, a szczególnie pomoc dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Projekt jest odpowiedzią na wysoki odsetek rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (np. wielodzietność, ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność, alkoholizm, rodzin z osobami starszymi i niesamodzielnymi) występujących na obszarze rewitalizacji. Z utworzonej Akademii będą mogli korzystać również mieszkańcy pozostałych części Miasta jak i obszaru wiejskiego celem prowadzenia zrównoważonego rozwoju społecznego bez pogłębiania różnic pomiędzy poszczególnymi obszarami. Działanie jest również ściśle powiązane z projektami z przedsięwzięcia trzeciego m.in. 3.3, 3.4, 3.5, 3.7, 3.8. Zmodernizowane przestrzenie i budynki mogą zostać wykorzystane do prowadzenia działalności SAR. W miejscach ujętych w ww. projektach mogą odbywać się m.in. zajęcia, wydarzenia, imprezy, warsztaty, których organizatorem będzie SAR. Projektem w szczególności zostaną objęci mieszkańcy obszaru rewitalizacji, gdzie zdiagnozowano największe nasilenie problemów społecznych.

1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez Inkubator Przedsiębiorczości – projekt dotyczy wsparcia podmiotów gospodarczych znajdujących

się we wczesnej fazie rozwoju poprzez stworzenie kompleksowej oferty wsparcia początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw (począwszy od pomysłu do inkubacji). Projekt wydatnie wspomaga ograniczenie wysokiego bezrobocia i rozwój przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji. W diagnozie wykazano niski stopień przedsiębiorczości na obszarze Osiedla Wschód, a także w Starym Mieście co zostało zbadane podczas wizji terenowej. Wsparcie przedsiębiorstw jest ściśle powiązane z projektem 1.1. Członkowie KIS-u będą mogli również zakładać swoją działalność gospodarczą, a także dostać prace w nowopowstałych podmiotach gospodarczych. Przyszli przedsiębiorcy będą mogli mieć pierwszeństwo w założeniu działalności gospodarczej w ramach realizacji projektów 3.2, 3.4, 3.6. Projekt jest również powiązany z przedsięwzięciem uzupełniającym 2 dotyczącym przygotowania terenów inwestycyjnych. Projektem w szczególności zostaną objęci mieszkańcy obszaru rewitalizacji, gdzie zdiagnozowano największe nasilenie problemów gospodarczych i społecznych związanych z bezrobociem.

1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą” – projekt zakłada przeprowadzenie działań edukacyjno-animacyjnych z zakresu edukacji kulturalnej dla osób z obszaru rewitalizacji, jak i pozostałych mieszkańców celem prowadzenia zrównoważonego rozwoju społecznego. Działania zawarte projekcie zakładają również promocję dziedzictwa kulturowego regionu i budowanie tożsamości regionalnej wśród lokalnej społeczności pośród wszystkich grup wiekowych. Założonym efektem projektu jest wzrost jakości kapitału społecznego, w szczególności na obszarze rewitalizacji, gdzie będą prowadzone działania edukacyjne. Miejscami, gdzie będą organizowane „Szydłowieckie spotkania z kulturą” mogą być zmodernizowane przestrzenie w ramach projektów: 3.3, 3.4, 3.5, 3.7, 3.8. Projekt jest odpowiedzią na wskazane podczas konsultacji społecznych zapotrzebowanie na większą promocję działań kulturalnych i zwiększenie dostępności oferty kulturalnej w regionie.

1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!” – projekt zakłada przeprowadzenie działań promocyjno-edukacyjnych dla wszystkich interesariuszy rewitalizacji, a także pozostałych mieszkańców Miasta i Gminy Szydłowiec. Projekt ma na celu podniesienie świadomości społecznej, w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji (Starego Miasta i Osiedla Wschód) na temat prowadzonego procesu rewitalizacji i jego partycypacyjnego charakteru. Zakłada on działania promocyjne zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, tak aby mieszkańcy aktywnie w nich uczestniczyli. Równocześnie byłyby prowadzone działania edukacyjne, które podniosłyby świadomość społeczną na temat rewitalizacji, a także zachęciły by do aktywnego i efektywnego uczestnictwa mieszkańców we wdrażaniu programu, a także w jego ciągłym ulepszaniu. Dane działanie wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych, które wykazały stosunkowo niskie zainteresowanie interesariuszy w przygotowaniu i uczestnictwie przy opracowaniu i realizacji GPR. Zauważono także potrzebę dalszej edukacji i poszerzenia świadomości lokalnej społeczności na temat partycypacji i aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji.

2. Poprawa warunków do życia i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców obszaru rewitalizacji – przedsięwzięcie drugie obejmuje projekty realizujące działania, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód, szczególnie w budynkach, których stan techniczny znacząco odbiega przyjętych norm. Zaplanowane są również działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa

publicznego mieszkańców danych obszarów, co wynika z wysokiej liczby interwencji i przestępstw zbadanej w obszarze rewitalizacji.

2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

– projekt zakłada kompleksową modernizację terenu Osiedla „Wschód” obejmującą szeroko zakrojone zmiany przestrzenno-funkcjonalne służące lokalnej społeczności. W diagnozie wykazano degradację budynków, brak zagospodarowania przestrzeni wokół bloków i dostosowania jej do potrzeb mieszkańców. Projekt jest odpowiedzią na zbadane w diagnozie problemy natury społecznej występujące na danym obszarze (starzejące się społeczeństwo, bezrobocie, przestępczość, niską przedsiębiorczość). Celem projektu jest wsparcie działań społecznych realizowanych dla mieszkańców Osiedla Wschód poprzez poprawę ich warunków życia i stworzenie przestrzeni sprzyjającej aktywizacji społecznej. Działania zawarte w projekcie przewidują kompleksową termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej w granicach osiedla i nadanie jej nowych funkcji. Projekt zostanie podzielony na dwa etapy: **I etap**: Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, **II etap**: Zagospodarowanie terenu Osiedla Wschód i stworzenie nowej przestrzeni publicznej celem aktywizacji i integracji mieszkańców. Pierwszy etap odnosi się do poprawy warunków zamieszkania dzięki poprawie efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Natomiast drugi etap odnosi się do utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej dla osób w różnym przedziale wiekowym. Celem tego działania jest integracja lokalnej społeczności i przystosowania przestrzeni do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. W ramach projektu przewiduje się organizację konkursu urbanistyczno-architektonicznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego obszaru Osiedla Wschód, która będzie podstawą realizacji projektu. Projekt jest ściśle powiązany z projektem 2.3 Na etapie wyboru zwycięskiej koncepcji przewiduje się również aktywny udział mieszkańców Osiedla Wschód dla których przede wszystkim jest dedykowana dana inwestycja.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Szydłowiec dla obszaru Osiedla „Wschód”. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

- MwM1; MwM2; MwM3; MwM4 – tereny zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej),
- KS1; KS2 – tereny obiektów i urządzeń obsługi komunikacji,
- KD1, KD4, KD5, KD6, KD8, KX1, KL1 – tereny publicznych dróg i innych ciągów komunikacyjnych,
- ZI.1 – tereny zieleni urządzonej,
- ZP.3; ZP.4 – tereny zieleni urządzonej.

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów i nie będą wychodziły poza określone ramy.

2.2 Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym gminy – poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji

– projekt obejmuje poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Dane obiekty znajdujące przy ulicy Radomskiej 38 i 50, a także budynek przy ul. Kilińskiego 10 charakteryzują się bardzo złym stanem technicznym. W tych budynkach znajduje się łącznie 12 lokali socjalnych, z których

korzystają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, zależne od pomocy społecznej, czy osoby bezrobotne. Dlatego zasadnym jest poprawa warunków bytowych rodzin i zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków związanych z koniecznością przeprowadzania doraźnych remontów, czy kosztów eksploatacyjnych np. ogrzewania. Odpowiednie warunki życia są podstawą do wyjścia z sytuacji kryzysowej. Mieszkańcy danych budynków mogą również uczestniczyć w projektach społecznych zawartych w niniejszym programie jak 1.1, 1.2, które są nastawione na pomoc osobom wykluczonym bądź zagrożonym wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

- Ms,U – tereny zabudowy śródmiejskiej z usługami:
 - B4Ms,U
 - B5Ms,U
 - B16Ms,U

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów i nie będzie wychodziło poza określone ramy.

2.3 Utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji – projekt zakłada utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji w miejscach najbardziej zagrożonych na zakłócanie porządku publicznego. Projekt jest powiązany z realizacją pozostałych projektów ukierunkowanych na odnowę zdegradowanych przestrzeni publicznych tj. 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, a także z wcześniej już zrealizowanymi działaniami rewitalizacyjnymi związanymi z poprzednim programem rewitalizacji w latach 2008 – 2015 (Rynek Wielki, Zamek i park). Opisywane działanie jest w części uzupełnieniem wcześniej zrealizowanych przedsięwzięć, poprzez wsparcie ochrony bezpieczeństwa osób korzystających z tych przestrzeni, przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji. Monitoring jest również jednym z działań zabezpieczających nowo zmodernizowane przestrzenie publiczne przed dewastacją. System monitoringu ma w zamierzeniu rozwijać się etapowo wraz z realizacją pozostałych projektów. W pierwszej kolejności zostaną zamontowane kamery na Rynku Wielkim i w Parku Zamkowym. Koncepcja danego projektu wynika ze zdiagnozowanego wysokiego odsetka interwencji służb porządkowych na obszarze rewitalizacji.

3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych obszaru Starego Miasta i Osiedla Wschód – przedsięwzięcie trzecie obejmuje projekty, które realizują działania wspierające pozytywne przemiany społeczno gospodarcze poprzez poprawę jakości infrastruktury, czy przestrzeni publicznych, a także stworzenie przyjaznych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

3.1. Utworzenie trasy pieszo-rowerowej Zamek – Łom Podkowiński – projekt dotyczy utworzenia trasy pieszo-rowerowej obejmującej najważniejsze zabytki Miasta i jego historię powiązaną z piaskowcem. Trasa przebiegała by od Zamku do Łomu „Podkowiński”. Projekt jest również łącznikiem z poprzednio prowadzonymi działaniami rewitalizacyjnymi i stanowi ich uzupełnienie. Zamek zrewitalizowany na podstawie poprzedniego programu został by połączony szlakiem pieszo-rowerowym z Łomem Podkowiński, gdzie w ramach projektu 3.7 planowane jest utworzenie Skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego. Efektem działania byłaby promocja wśród

mieszkańców ruchu rowerowego, stworzenie nowej infrastruktury łączącej największe atrakcje turystyczne miasta (Zamek, Rynek Wielki, kościół farny, Łom Podkowiński – w przyszłości skansen) co w zamierzeniu ma zwiększyć ofertę usług turystycznych szczególnie związanych z turystyką rowerową. Projekt jest również ściśle powiązany z działalnością KIS, którego członkowie mogliby uczestniczyć w realizacji danego działania (np. prace budowlane) w ramach swojej reintegracji zawodowej.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym 26KDD – droga dojazdowa. Część obszaru jest również objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Projekt zasięgiem przestrzennym obejmuje tereny komunikacji dróg dojazdowych (29KDD i 32KDD), dróg lokalnych (7KDL) i plac miejski z urządzeniami komunikacji pieszej, kołowej, obiektami małej architektury, zielenią urządzoną (B3KPX), czyli Rynek Wielki.

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne danych terenów określone w obydwu miejscowych planach i nie będą wychodzić poza określone zasady zagospodarowania terenu.

3.2. Tworzenie strefy handlowo-usługowej i budowa parkingu przy ulicy Kamiennej

– projekt dotyczy utworzenia strefy handlowo-usługowej wraz z budową parkingu i budynku komercyjnego przy ulicy Kamiennej. Parking służyłby dla klientów nowo utworzonych przedsiębiorstw i dla osób odwiedzających Cmentarz Miejski, a także dla turystów i wypoczywających nad kamieniołomem „Podkowiński”. Projekt jest wynikiem analizy potencjału rozwoju gminy, a także jest wsparciem dla rozwoju przedsiębiorczości i walki z bezrobociem. Projekt jest ściśle powiązany z działaniami z projektów społecznych 1.1 i 1.3. Członkowie KIS uczestniczyliby w realizacji danego projektu, a także zostaliby zatrudnieni w nowopowstałych przedsiębiorstwach. Efektem projektu zarówno poprawa stanu infrastruktury technicznej (parking), a także aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców. Potencjalni przedsiębiorcy za pomocą Inkubatora Przedsiębiorczości (projekt 1.3) mogli by otrzymać wsparcie w założeniu własnej działalności gospodarczej, a członkowie KIS otrzymali by szanse na powrót na rynek pracy dzięki nowoutworzonym miejscom pracy i udziale przy realizacji projektu (udział w robotach budowlanych). Powrót na rynek pracy to również jeden z pierwszych kroków do integracji z resztą lokalnej społeczności dla członków KIS, którymi są przede wszystkim osoby wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem z powodu bezrobocia, ubóstwa, czy ogólnie trudnej sytuacji życiowej, która powoduje zależność tych ludzi od pomocy społecznej.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się w całości z terenem określonym w planie jako 1ZC – cmentarz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP, przede wszystkim w zakresie lokalizacji miejsc postojowych, zieleni urządzonej, obiektów małej architektury, urządzeń komunikacji pieszej i kołowej, a także związanych z lokalizacją obiektów związanych z obsługą cmentarza.

3.3. Modernizacja placu Marii Konopnickiej – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji placu Marii Konopnickiej znajdującego się u zbiegu ulic Radomskiej i Widok. Plac wymaga szeroko zakrojonych prac związanych z wymianą nawierzchni, uzbrojeniem

terenu, czy uporządkowaniem terenów zieleni publicznej. Został on wskazany w diagnozie jako jedna z zdegradowanych przestrzeni publicznych. W działania związane z realizacją samego projektu, jak i dalszą obsługą danej przestrzeni (dbanie o czystość, pomoc przy organizacji wydarzeń, imprez kulturalnych itp.) byłiby odpowiedzialni członkowie Klubu Integracji Społecznej. Projekt jest również ściśle powiązany z projektami społecznymi 1.2 1.4. Zmodernizowany plac stał by się miejscem organizacji różnych wydarzeń związanych z działalnością kulturalną, czy działalnością SAR. Takim głównym efektem realizacji projektu jest pobudzenie rozwoju społeczno-gospodarczego dzięki stworzeniu atrakcyjnej przestrzeni publicznej. Wokół placu istnieje wiele pustych lokali usługowych. Jednym z powodów braku przedsiębiorców koncentrujących się wokół placu jest nieatrakcyjna i niebezpieczna przestrzeń placu (zachowania patologiczne, brak monitoringu), która nie zachęca mieszkańców do korzystania z niej. Dlatego projekt prócz poprawy sytuacji infrastrukturalnej, remontu placu, budowy małej architektury, planuje również integrację z projektem 2.3 poprzez montaż kamer monitoringu wizyjnego celem poprawy poziomu bezpieczeństwa i ochrony przed dewastacją zrewitalizowanego obszaru.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonym w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B2KPX – place miejskie z urządzeniami komunikacji pieszej, kołowej, obiektami małej architektury, zielenią urządzoną. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza wyznaczone ramy. MPZP określa również charakter działań dla danego obszaru, którym jest rewitalizacja przestrzeni publicznych. Dlatego projekt rewitalizacyjny 3.3 wpisuje się w tak określony charakter działań.

- 3.4. Zagospodarowanie terenu na potrzeby wypoczynku i rekreacji nad Zalewem –** projekt dotyczy utworzenia w obrębie zbadanej zdegradowanej przestrzeni zalewu na rzece Korzeniówce kompleksu rekreacyjno-wypoczynkowego. Całość inwestycji składa się z II etapów. **I etap**, który obejmuje przede wszystkim oczyszczenie samego i dostosowanie go do możliwości kąpieli przy minimalnej ingerencji w środowisko naturalne. **II etap** dotyczy natomiast zagospodarowania terenu wokół zbiornika na cele rekreacyjno-wypoczynkowe (boiska, plac zabaw, staw, fontanna, budynki – klub fitness, ośrodek). Projekt posiada już gotową dokumentację techniczną. Celem projektu jest przywrócenie dawnej funkcji Zalewu, który był miejscem rekreacji, wypoczynku i integracji lokalnej społeczności. Dodatkowym efektem jest również rozwój przedsiębiorczości (usługi turystyczne), a z tym powiązane jest stworzenie nowych miejsc pracy. Prywatny przedsiębiorca mógłby skorzystać z pomocy Inkubatora Przedsiębiorczości (projekt 1.3) przy realizacji projektu. Członkowie KIS-u zostaliby zaangażowani w trakcie realizacji inwestycji przy pracach budowlanych. Przedsiębiorca byłby zobligowany do utworzenia dwóch miejsc pracy dla osób z KIS-u w ramach prowadzonej działalności. Nowoutworzony teren rekreacyjno-wypoczynkowy mógłby zostać również miejscem organizacji zawodów sportowych, czy wydarzeń kulturalnych i innych w ramach działalności Szydłowieckiej Akademii Rodziny czy w ramach realizacji projektu 1.4 „Szydłowieckich spotkań z kulturą”. Zalew jest położony w obszarze jednostki przestrzennej Starego Miasta z przyległymi ulicami jednak zasięg oddziaływania tego miejsca jest dużo większy i obejmuje całe miasto.

Dlatego opisywana inwestycja wpływa bezpośrednio na cały obszar rewitalizacji, a także na pozostałe obszary co prowadzi do integracji całej lokalnej społeczności.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

- 1U – zabudowa usługowa, w tym usług zdrowotno-rekreacyjnych,
- 2ZP,UT – zieleń parkowa z obiektami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi,
- 2ZP – 4ZP – zieleń parkowa i terenowe urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 1UT – zabudowa usługowa z zakresu turystyki, sportu i rekreacji, terenowe urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 1WS – wody śródlądowe – rzeki Korzeniówka i Kobyłka, zalew na rzece Korzeniówce.

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów i nie będzie wychodził poza określone ramy. Istniejąca koncepcja zagospodarowania terenów nad Zalewem w Szydłowcu została sporządzona zgodnie z przeznaczeniem określonym w MPZP co umożliwia ujęcie danej inwestycji w niniejszym GPR.

3.5. Modernizacja kina „Górnik” w Szydłowcu – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji budynku dawnego kina i przywrócenia jemu pierwotnej funkcji. Inwestycja obejmie przebudowę zarówno elewacji budynku jak i remont wewnątrz włącznie z wyposażeniem sali widowiskowo-kinowej. Projekt zakłada kompleksową termomodernizację budynku, a także przystosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Projekt jest odpowiedzią na brak odpowiedniej infrastruktury kulturalnej, co zostało wskazane w diagnozie i potwierdzone w czasie trwania konsultacji społecznych. Działanie jest również ściśle zintegrowane ze wszystkimi projektami z przedsięwzięcia społecznego. Członkowie KIS mieliby zapewniony udział przy realizacji danego projektu, w trakcie prac budowlanych, a także po rozpoczęciu działalności kina zostałyby utworzone jedno miejsce pracy dla członka Klubu. W ramach wsparcia przedsiębiorczości zostałyby przeznaczone pomieszczenia na utworzenie lokalu handlowo-gastronomicznego, gdzie poprzez Inkubator Przedsiębiorczości potencjalny przedsiębiorca mógłby otworzyć swoją działalność. Wiąże się to również z powstaniem nowych miejsc pracy. Kino Górnik byłoby również miejscem organizacji różnego rodzaju działań o charakterze kulturalnym, w tym przede wszystkim powiązanych z zakresem zadań projektów 1.2 (SAR) i 1.4 („Szydłowieckie spotkania z kulturą”).

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonym w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym D5U – place miejskie z urządzeniami komunikacji pieszej, kołowej, obiektami małej architektury, zielenią urządzoną. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza wyznaczone ramy.

3.6. Modernizacja Placu Wolności – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji zdegradowanej przestrzeni Placu Wolności. Inwestycja obejmuje takie działania jak zmianę struktury przestrzenno-funkcjonalnej, utworzenie skweru, budowę nowych miejsc parkingowych, a także budowę budynku dworca autobusowego z poczekalnią, punktem miejskiej informacji turystycznej i barem szybkiej obsługi.

Wymienione podmioty byłyby miejscem działalności i zatrudnienia dla członków spółdzielni socjalnej, którą tworzyli by uczestnicy projektu KIS. Takie działanie wydatnie wspiera reintegrację zawodową i społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy są wykluczeni lub zagrożeni wykluczeniem społecznym ze względu na bezrobocie, czy trudną sytuację życiową. Powrót na rynek pracy to także poprawa sytuacji ekonomicznej tych osób, a także wzrost poczucia własnej wartości co jest początkiem i dużym ułatwieniem w integracji z pozostałą częścią społeczeństwa. Dany projekt wykazuje ścisłe powiązanie z działaniem 1.1 i z ograniczeniem problemów natury społecznej wykazanych w diagnozie, a także oddziałuje na zdegradowaną przestrzeń publiczną. Projekt jest również ściśle powiązany z projektem 2.3 i rozwojem systemu monitoringu miejskiego.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonym w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B1KPX – zabudowa usługowa (administracyjna (policja, straż pożarna), biurowa, oświatowa, kulturalna, gastronomiczna, handlowa). Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza wyznaczone ramy. MPZP określa również charakter działań dla danego obszaru, którym jest rewitalizacja przestrzeni publicznych. Dlatego projekt rewitalizacyjny 3.3 wpisuje się w tak określony charakter działań.

3.7. Utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński” – projekt dotyczy utworzenia skansenu kamieniarstwa na obszarze dawnego, nieczynnego kamieniołomu „Podkowiński” – obecnie stanowisko dokumentacyjne Łom „Podkowiński”(opisane w podrozdziale 2.2.1. Środowisko i użytkowanie gruntów). Inwestycja dotyczy zachowania dziedzictwa regionalnego dotyczącego wydobycia piaskowca szydłowieckiego, który jest wykorzystany w licznych budynkach, czy innych obiektach stanowiących dużą część tkanki miejskiej Szydłowca. Piaskowiec szydłowiecki jest elementem wielu budowli znajdujących się w obszarze rewitalizacji, w szczególności na terenie Starego Miasta. Projekt jest ściśle powiązany z projektami społecznymi: 1.1, 1.2 i 1.4. W realizacji projektu na etapie prac budowlanych mogliby uczestniczyć członkowie KIS. Również po rozpoczęciu działalności Skansenu członkowie Klubu znaleźli by zatrudnienie w ramach obsługi tego miejsca. Efektem projektu jest rozwój turystyki w mieście dzięki utworzeniu nowej atrakcji turystycznej, która przyczynia się do wsparcia lokalnej przedsiębiorczości, dzięki zwiększonej liczbie turystów. To również prowadzi do powstania nowych miejsc pracy. Skansen jest również miejscem integracji społecznej o funkcji edukacyjnej, która buduje poczucie tożsamości regionalnej dzięki promocji dziedzictwa Szydłowca, którym niewątpliwie jest historia wydobycia i obróbki piaskowca szydłowieckiego.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

- 11DZL – tereny dolesień
- 42ZL – tereny leśne
- 7ZP,UT – zieleń parkowa z obiektami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów. Zakres projektu 3.7 nie będzie wychodził poza przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone miejscowym planie.

- 3.8. Tworzenie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych nad rzeką Korzeniówką - Deptak nad rzeką Korzeniówką i Kosmiczny Plac Zabaw** – projekt dotyczy zagospodarowania terenów nadrzecznych o dużym potencjale rozwoju, które obecnie pozostają niewykorzystane i popadają w dalszą degradację. Jest to również miejsce niebezpieczne gdzie dochodzi do różnych zachowań patologicznych i zakłócania porządku publicznego ze względu na brak jakiegokolwiek infrastruktury wspierającej poczucie bezpieczeństwa. Projekt zakłada dwie inwestycje aktywizujące dany obszar. Pierwszą z nich jest zagospodarowanie terenów oznaczonymi symbolami 41KPJ, 42KPJ, 60K, 61KP, 62KP (trasa ciągów pieszych i pieszo-jezdnych tworzących deptak i łączących go z Rynkiem Wielkim) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru strefy historycznej centrum S1 w Szydłowcu. Potrzeba utworzenia deptaku wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych i z wskazania istotnego znaczenia tego terenu dla rozwoju Gminy. W ramach prowadzonych konsultacji wpłynęły uwagi dotyczące modernizacji ulicy rzecznej i utworzenia Kosmicznego Placu Zabaw, które zostały również zgłoszone do budżetu obywatelskiego (projekt „Zamłynie nie z tej Ziemi”). W opisanym powyżej MPZP tereny te na których miałyby być zlokalizowany plac zabaw mają przeznaczenie podstawowe tj.: C1ZP,US – zieleń urządzona, terenowe urządzenie i obiekty sportu, rekreacji i turystyki; C1U – zabudowa usługowa (hotelarska, sportu, turystyki i rekreacji, gastronomiczna, kulturalna, oświatowa, handlowa, biurowa). Plac zabaw posiada również gotową dokumentację projektową. Deptak jest również kontynuacją działań rewitalizacyjnych zrealizowanych na mocy poprzedniego programu rewitalizacji. W zamierzeniu ma on połączyć wyremontowany Zamek z Łomem „Podkowiński” który jest miejscem realizacji projektu 3.7 zawartego w niniejszym GPR. Jest to inwestycja infrastrukturalna na rzecz lokalnej społeczności, która jest kontynuacją zrealizowanych wcześniej działań rewitalizacyjnych (Zamek, Rynek Wielki). Projekt jest również odpowiedzią na brak terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w mieście, a także stworzy nową atrakcję turystyczną. Nowe atrakcje to wsparcie rozwoju turystyki i zwiększenie ruchu turystycznego co przynosi również efekty w postaci powstania nowych przedsiębiorstw obsługujących turystów odwiedzających miasto. Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką to także powstanie nowych miejsc pracy, które są jednym z zamierzonych efektów realizacji programu rewitalizacji. Drugim elementem projektu jest utworzenie Kosmicznego Placu Zabaw, który jest unikatowy ze względu na to, że w opracowaniu projektu uczestniczyły dzieci, czyli grupa docelowa (warsztaty przeprowadzone przez Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki, Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie). Plac zabaw nawiązuje kształtem do układu Słonecznego. Urządzenia i zagospodarowanie obszaru placu zabaw również mają nawiązywać do kosmosu. Projekt może być również powiązany z działaniami z projektów 1.4 i 1.2 i może stanowić miejsce organizacji różnego rodzaju wydarzeń związanych z działalnością Szydłowieckiej Akademii Rodziny, czy działań kulturalnych z projektu 1.4. Zamierzonym efektem projektu jest stworzenie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, która również nawiązuje do historii i dziedzictwa kulturowego Szydłowca. Jest również kolejną atrakcją dla turystów, która łączy najważniejsze zabytki miasta (Zamek Szydłowieckich i Radziwiłłów, Kościół Farny św. Zygmunta, Rynek Wielki i Ratusz).

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne ww. terenów określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowiec. Zakres projektu 3.8 nie będzie wychodził poza przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone miejscowym planem.

- 3.9. Termomodernizacja budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowiec wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii** – projekt dotyczy kompleksowej termomodernizacji budynku użyteczności publicznej w Gminie Szydłowiec oraz instalacji odnawialnych źródeł energii. Prace związane z termomodernizacją odbywać się będą w budynku, którego właścicielem jest Gmina Szydłowiec, a funkcjonują w nim Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Szydłowiec. System fotowoltaiczny zostanie zainstalowany na budynku. Instalacja fotowoltaiczna nie będzie przekraczała 40 kW. W wyniku realizacji inwestycji nastąpi zmniejszenie utraty ciepła m in. przez przenikanie przez ściany zewnętrzne, drzwi zewnętrzne, stropy i okna. Wykorzystanie technologii odnawialnych źródeł energii (systemy fotowoltaiczne) pozwoli na redukcję kosztów ogrzewania oraz wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w gminie. W ramach projektu zostaną wykonane między innymi prace związane z: dociepleniem ścian, dociepleniem stropodachu, wymiana okien, wymiana drzwi, wymiana instalacji CO. Realizacja projektu będzie miała pozytywny wpływ na politykę zrównoważonego rozwoju przede wszystkim poprzez przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu i poprawę jakości powietrza w regionie. Projekt spełnia założenia polityki horyzontalnej rozwoju UE, która skupia się m. in. Na takich elementach jak: budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki, która będzie korzystać z zasobów w sposób racjonalny i oszczędny, ochronie środowiska poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Inwestycja ma na celu poprawę stanu technicznego danego budynku celem podniesienia warunków dla prowadzonych zajęć z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej. Projekt jest również powiązany z działaniami społecznymi z projektu 1.2. SAR może również prowadzić zajęcia we współpracy z WTZ. Zamierzonym efektem działania jest wzrost jakości kapitału społecznego i poprawa jakości świadczonych usług przez WTZ poprzez modernizację i przystosowanie obiektu dla osób korzystających z warsztatów. Projekt wpisuje się w cel strategii Europa 2020 w zakresie zmiany klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii. Okres realizacji projektu, zakres projektu, charakter projektu jest spójny z dokumentami strategicznymi. Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowiec. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonym w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B2MW,U – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne (usługi) określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza wyznaczone ramy.
- 3.10. Budowa Szaletu Miejskiego przy Rynku Wielkim** – projekt obejmuje budowę toalety publicznej na obszarze Starego Miasta przy Rynku Wielkim, zlokalizowanego dokładnie przy ulicy Rzecznej. Wskazany obszar jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru strefy historycznej Centrum S1 w Szydłowiec na terenie o przeznaczeniu pod zabudowę usługową B9U. Potrzeba realizacji inwestycji została przedstawiona przez mieszkańców podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. W mieście widoczny jest brak toalety

publicznej, szczególnie przy Rynku Wielkim, który jest centrum administracyjno-usługowym w mieście, a także jednym z miejsc odwiedzanych przez turystów. Projekt jest również powiązany z działalnością KIS, gdzie zostało jego członkowie uczestniczyli przy realizacji projektu, a także zostało by utworzone jedno miejsce pracy do obsługi szaletu miejskiego. Efektem realizacji projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców miasta, a w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie infrastruktury technicznej odpowiadającej im potrzebom.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B9U – zabudowa usługowa (hotelarska, sportu, turystyki i rekreacji i gastronomiczna, kulturalna, oświatowa, biurowa). Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone miejscowym planie.

Wyznaczono również **przedsięwzięcia uzupełniające**, które realizują wyznaczone cele rewitalizacji i dążą do ograniczenia bądź eliminacji negatywnych zjawisk. Jednakże ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno jest je zidentyfikować indywidualnie, i wskazać szczegółowe informacje na temat np. podmiotu realizującego przedsięwzięcie, czy sposobów oceny efektów realizacji przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych. Lista przedsięwzięć uzupełniających przedstawia się następująco:

- 1. Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych** – przedsięwzięcie dotyczy kompleksowej termomodernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym gminy. Wszystkie budynki są położone na obszarze rewitalizacji. Działanie to wynika z wykazanego dużego udziału zdegradowanych budynków w ogólnej liczbie budynków na danym obszarze. Najwięcej obiektów, które wymagają poprawy stanu technicznego zlokalizowanych jest na obszarze Starego miasta wraz z przyległymi ulicami. Działaniami zawartymi w przedsięwzięciu zastałyby objęte budynki przy: ul. Kościuszki 176 i ul. Garbarskiej 7.
- 2. Rozwój dzielnicy przemysłowej S2** – przedsięwzięcie obejmuje kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru nowej dzielnicy przemysłowej S2 w mieście Szydłowcu. Działanie jest ściśle powiązane z projektem 1.3, w ramach którego można pozyskać dofinansowanie na przygotowanie terenów inwestycyjnych. Obszar strefy leży poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jednak bezpośrednio wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców rewitalizacji poprzez możliwość stworzenia nowych miejsc pracy.
- 3. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu w Szydłowcu** – przedsięwzięcie dotyczy utworzenia Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i niesamodzielnych. Niniejsze działanie jest odpowiedzią na wykazane w diagnozie zaawansowanie procesu starzenia się ludności, w szczególności widoczne na obszarze rewitalizacji – Osiedlu Wschód. Inwestycja została by zlokalizowana w zdegradowanym budynku przy ulicy Kościuszki 265. Znajduje się on poza obszarem rewitalizacji. Jednak nowopowstały Dzienny Domu Pobytu swoim zasięgiem oddziaływania obejmowałby mieszkańców całego obszaru rewitalizacji.

- 4. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Szydłowcu** – projekt obejmuje utworzenie Centrum Integracji Społecznej w ramach którego prowadzona będzie aktywna integracja dla włączenia społecznego i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie z obszaru rewitalizacji. CIS mógłby być dalszym etapem rozwoju istniejącego Klubu Integracji Społecznej. Utworzenie CIS, kontynuowałoby reintegrację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji dając również większe możliwości, jakie daje prowadzenie Centrum. Zamierzonym efektem realizacji przedsięwzięcia jest włączenie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji, przywrócenie ich na rynek pracy, a także integracja z resztą społeczeństwa.

Szczegółowy opis głównych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych zawierających syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań, wskazanie podmiotu realizującego, założenia i cel(e) projektu, szacunkową wartość, prognozowane rezultaty oraz sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu, został zawarty w poniższych tabelach.

Tabela 28. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 1. Pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS							
1	1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	MOPS w Szydłowcu	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reintegracja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, - integracja z resztą społeczności lokalnej osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie – członków KIS, - wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego, - zmniejszenie stopy bezrobocia na obszarze rewitalizacji, - zmniejszenie udziału osób korzystających z MOPS. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie odpowiednich warunków aktywizacji 	<ul style="list-style-type: none"> - projekt dotyczy wsparcia istniejącego Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu przy MOPS. Wsparcie będzie polegać na: diagnozie indywidualnych potrzeb i potencjałów uczestników projektu, poradnictwu psychologicznemu i psychospołecznemu, treningowi kompetencji i umiejętności społecznych, prowadzeniu kursów i szkoleniu umożliwiającemu nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji, - przygotowanie członków KIS do pracy przy realizacji pozostałych projektów rewitalizacyjnych, - przygotowanie członków KIS do założenia i prowadzenia spółdzielni socjalnej w ramach projektu 3.6 - w ramach projektu przewiduje się szkolenia dla pracowników obsługi KIS celem podniesienia kwalifikacji zawodowych. 	1 500 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 80 os. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 5 os. - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 40 os. - liczba osób zagrożonych

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				zawodowej i integracji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji.			ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 16 os. Sposób zmierzenia i oceny: – ewidencja uczestników projektu, – dane PUP, – dane MOPS.
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS							
2	1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	MOPS w Szydłowcu	Prognozowane rezultaty: – poprawa jakości życia rodzin z obszaru rewitalizacji znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej , – wzrost poziomu integracji społecznej osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, – wzrost jakości kapitału	– projekt dotyczy poprawy jakości życia rodzin poprzez prowadzenie zintegrowanych, kompleksowych działań odpowiadających potrzebom rodzin z obszaru rewitalizacji, a także pozostałych, – działania z zakresu profilaktyki, terapeutyczno-edukacyjne, kulturalne, sportowe i edukacyjne będą prowadzone dla wszystkich rodzin a głównie dla rodzin wymagających wsparcia ze względu na trudną sytuację (wielodzietność, ubóstwo,	1 000 000	Wskaźnik produktu: – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 250 os. Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>społecznego.</p> <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie odpowiednich warunków aktywizacji i integracji społecznej dla rodzin zamieszkujących obszar rewitalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – niepełnosprawność, osoby starsze i niesamodzielne w rodzinie), – za organizację i funkcjonowanie Akademii będzie odpowiedzialny Urząd Miejski we współpracy z MOPS, – dodatkowo przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej kadry lub podniesienie kwalifikacji obecnych pracowników i przygotowanie do pracy w Akademii (obecni pracownicy MOPS), – projekt przewiduje również przeprowadzenie szkoleń, zajęć terapeutyczno-edukacyjnych przez ekspertów zewnętrznych. 		<ul style="list-style-type: none"> – kwalifikacje po opuszczeniu programu – os. – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – os. – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – os. <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ewidencja uczestników projektu, – dane PUP, – dane MOPS.
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.3 Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy poprzez wsparcie w zakładaniu nowej działalności gospodarczej							
3	1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa sytuacji na rynku pracy i zmniejszenie 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy wsparcia nowych podmiotów gospodarczych, poprzez kompleksową pomoc w początkowej fazie rozwoju 	2 000 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie – 1 szt.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
	Inkubator Przedsiębiorczości			<p>stopy bezrobocia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego, - wzrost przedsiębiorczości wśród lokalnej społeczności, - stworzenie nowych miejsc pracy, - zagospodarowanie nowych terenów inwestycyjnych. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie odpowiednich warunków aktywizacji gospodarczej i rozwoju przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji. 	<p>przedsiębiorstw począwszy od pomysłu na biznes, poprzez preinkubację i inkubację,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie będzie obejmować doradztwo w zakresie zakładania działalności gospodarczej, opracowanie strategii, monitorowania biznesu, transferu technologii i prognozowania, - Do dyspozycji przedsiębiorców będzie udostępniona przestrzeń biurowa znajdująca się w budynku Inkubatora Przedsiębiorczości, - wsparciem objęte zostanie przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych dla przedsiębiorców korzystających z Inkubatora 		<ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe – 1 szt. - powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych – 0,1 ha - liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług – szt. - liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu – szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych – 1 szt. - wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach – 10 os.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
							<ul style="list-style-type: none"> - liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB – szt. - liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu – szt. - liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu – szt. - liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ewidencja uczestników projektu, - dane PUP, - dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.2 Rozwój usług kulturalnych w obszarze rewitalizacji							
4	1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą”	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT, Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost zainteresowania i udziału w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców obszaru rewitalizacji, – rozwój kapitału społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, – zwiększenie oferty usług kulturalnych, – wzrost jakości usług kulturalnych. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój społeczny mieszkańców obszaru rewitalizacji dzięki edukacji kulturalnej i budowaniu tożsamości regionalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie cyklicznych działań edukacyjno-animacyjnych z zakresu edukacji kulturalnej i budowania tożsamości regionalnej, – promocja dziedzictwa kulturowego i historycznego regionu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i całego regionu, – organizowanie spotkań, warsztatów, imprez, wystaw i innych wydarzeń kulturalnych z udziałem różnych twórców, osobistości związanych z działalnością kulturalną, – aktywizowanie miejsc objętych rewitalizacją w projektach 3.4, 3.5, 3.6, 3.8 poprzez organizację na nich różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych. 	700 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych rocznie wydarzeń kulturalnych – 2 szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych (rocznie) – 500 os. <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ewidencja uczestników projektu, – ankietyzacja mieszkańców.
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.5 Przeprowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych dotyczących procesu rewitalizacji w Gminie Szydłowiec wśród interesariuszy rewitalizacji							
5	1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!”	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost zainteresowania 	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie cyklicznych działań promocyjno-edukacyjnych z zakresu prowadzonej rewitalizacji 	70 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych rocznie działań

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>i wiedzy mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat prowadzonych działań rewitalizacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja prowadzonych działań wśród mieszkańców rewitalizacji, - wzrost udziału interesariuszy rewitalizacji w prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych poprzez ich aktywne uczestnictwo przy wdrażaniu i ocenie rewitalizacji, - wysoka efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat prowadzonych 	<p>w wyznaczonym obszarze rewitalizacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie spotkań, warsztatów, debat i innych działań edukacyjnych i promocyjnych przybliżających tematykę procesu rewitalizacji i dużą wagę udziału wszystkich interesariuszy we wdrażaniu, ocenie i aktualizacji programu rewitalizacji, - Działania wynikające z projektu będą zorganizowane na rewitalizowanym obszarze (Stare Miasto i Osiedle Wschód), a także w miejscach realizacji poszczególnych projektów z przedsięwzięcia 2 i 3, - prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych za pomocą różnych środków przekazu np. Internet, lokalna prasa, telewizja, radio. 		<p>edukacyjno-promocyjnych – 2 szt.</p> <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń edukacyjno-promocyjnych (rocznie) – 100 os. <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ewidencja uczestników projektu, - ankietyzacja mieszkańców, - dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				działań rewitalizacyjnych, – aktywizacja interesariuszy na etapie wdrażania, oceny i aktualizacji programu rewitalizacji.			

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 29. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 2. Poprawa warunków do życia i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców obszaru rewitalizacji

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji							
Kierunek 2.1 Poprawa warunków życia mieszkańców Osiedla Wschód i zagospodarowanie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej							
1	2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	Osiedle Wschód	Szydłowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa, Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> – poprawa efektywności energetycznej zdegradowanych budynków wielorodzinnych znajdujących się na terenie Osiedla Wschód, – poprawa warunków bytowych mieszkańców, – zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków, – poprawa jakości wewnątrzsiedlowej infrastruktury komunikacyjnej, – stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej o funkcjach rekreacyjno-wypoczynkowych, – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez montaż 	<ul style="list-style-type: none"> – I etap: Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych na Osiedlu Wschód obejmujące takie działania jak: <ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie obiektu: przegród zewnętrznych obiektów, w tym ścian zewnętrznych, podłóg, dachów, stropodachów, wymiana drzwi i okien, – wymiana oświetlenia na energooszczędne, – przebudowa systemów grzewczych, wraz, – zastosowania systemów zarządzania energią budynków, – instalacja OZE, – dostosowanie rozwiązań architektonicznych do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, – II etap: Zagospodarowanie terenu osiedla będzie obejmowało szereg działań dotyczących utworzenia: parku osiedlowego, modernizacji miasteczka ruchu drogowego, remontu dróg wewnętrznych i budowy nowych miejsc 	4 000 000	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 16 ha – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – szt. Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt. Sposób zmierzenia: <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>kamer i oświetlenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracja lokalnej społeczności poprzez utworzenie przestrzeni aktywizującej wszystkie grupy wiekowe mieszkańców. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa warunków życia mieszkańców Osiedla Wschód poprzez poprawę warunków zamieszkania i utworzenie atrakcyjnej przestrzeni aktywizującej i integrującej lokalną społeczność. 	<ul style="list-style-type: none"> - parkingowych, Park osiedlowy: budowa nowych ciągów pieszo-rowerowych, oświetlenie, monitoring, mała architektura, aranżacja wspólnych przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych dedykowanych dla osób z różnych grup wiekowych, siłownia zewnętrzna, plac zabaw, - Modernizacja miasteczka ruchu rowerowego: przebudowa układu drogowego wraz z wymianą nawierzchni, montaż sygnalizacji świetlnej i nowych znaków drogowych, - Modernizacja istniejących placów zabaw, montaż nowych urządzeń, - Modernizacja dróg wewnętrznych i dojazdowych w obrębie Osiedla wraz z wyznaczeniem i utworzeniem nowych miejsc parkingowych, - montaż kamer i utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na terenie Osiedla Wschód, - przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na 		<ul style="list-style-type: none"> - z rewitalizowanych obiektów, - audyt energetyczny, - wyniki konkursu urbanistyczno-architektonicznego, - ankietyzacja mieszkańców.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
					<p>opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego terenu „Osiedla Wschód”,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie udziału mieszkańców przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu. 		
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 2.2 Termomodernizacja zdegradowanych budynków mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze rewitalizacji							
2	2.2 Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym gminy – poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Stare Miasto z przyległymi ulicami, ul. Radomska 38 i 50, ul. Kilińskiego 10	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa efektywności energetycznej zdegradowanych budynków wielorodzinnych, w których znajdują się lokale socjalne, – poprawa warunków bytowych mieszkańców danych budynków, – zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków 	<ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja 3 wielorodzinnych budynków mieszkalnych (ul. Radomska 38 i 50, ul. Kilińskiego 10), w których mieści się 12 lokali socjalnych, które obejmuje takie działania jak: <ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie obiektu: przegród zewnętrznych obiektów, w tym ścian zewnętrznych, podłóg, dachów, stropodachów, wymiana drzwi i okien, – wymiana oświetlenia na energooszczędne, – przebudowa systemów grzewczych, wraz z wymianą źródła ciepła, – zastosowania systemów zarządzania energią budynków, 	1 200 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 3 szt. – Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii - 12 gospodarstw domowych – Moc zainstalowana energii elektrycznej i ciepłej – MW – Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach kogeneracji – szt. <p>Wskaźnik rezultatu</p>

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				życia mieszkańców zdegradowanych budynków znajdujących się na terenie Starego Miasta.	<ul style="list-style-type: none"> – instalacja OZE, – wykonanie audytu energetycznego, – dostawianie rozwiązań architektonicznych do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. 		<p>bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – MgCO₂ – Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych – kWh/rok – Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej – MWh/rok <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów, – audyt energetyczny.
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 2.3 Poprawa warunków bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji							
3	2.3 Utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zamontowanie kamer monitoringu wizyjnego – utworzenie studia 	<ul style="list-style-type: none"> – zamontowanie kamer w miejscach realizacji projektów 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, a także na Rynku Wielkim, Parku Zamkowym i innych 	500 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>monitoringu wizyjnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, – zmniejszenie ilości przestępstw i ilości interwencji na obszarze rewitalizacji. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji i ochrona przed dewastacją zrewitalizowanych obszarów. 	<p>miejscach użyteczności publicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Utworzenie studia monitoringu i wyposażenie go w odpowiedni sprzęt, w tym m.in. w urządzenia retransmisyjne, sprzęt komputerowy. 		<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 110 ha – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót, – dane Urzędu Miejskiego.

Tabela 30. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych obszaru Starego Miasta i Osiedla Wschód

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.4 Ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru rewitalizacji poprzez jego promocję i zagospodarowanie pod kątem turystyczno-edukacyjnym z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych							
1	3.1 Utworzenie trasy pieszo-rowerowej w Szydłowcu	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie warunków do rozwoju turystyki rowerowej, – zwiększenie ilości osób korzystających z roweru miejskiego, – stworzenie nowej atrakcji turystycznej. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie rozwoju i zwiększenie oferty usług turystycznych w Szydłowcu. 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy wytyczenia, oznakowania i trasy pieszo-rowerowej przebiegającej przez ulice Sowińskiego, Kąpielową, Kamienną, Podgórze do nieczynnego kamieniołomu „Podkowiński” (Łom Podkowiński), – projekt obejmuje budowę i montaż niezbędnych elementów trasy jak oznakowania drogowe, tablice informacyjno-edukacyjne nawiązujące do historii Szydłowca, przejścia dla pieszych i rowerów, budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku od ulicy Podgórze do Łomu „Podkowiński”, – budowa obiektu wypożyczalni roweru miejskiego przy Zamku, – orientacyjny przebieg trasy zostanie oznaczony na załączniku graficznym do programu, 	500 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – ha – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót, – dane Urzędu

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
							Miejskiego, – ewidencja osób korzystających z roweru miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja przestrzeni publicznych celem aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji							
2	3.2 Utworzenie strefy handlowo-usługowej i budowa parkingu przy ulicy Kamiennej	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec, prywatny inwestor	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie infrastruktury na rzecz rozwoju przedsiębiorczości poprzez budowę budynku handlowo-usługowego, – rozwój infrastruktury technicznej – utwardzenie parkingu. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie rozwoju przedsiębiorczości poprzez utworzenie strefy handlowo-usługowej i poprawa jakości infrastruktury technicznej – utwardzenie parkingu. 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt obejmuje wybudowanie budynku usługowo-handlowego na części dz. nr 4552/1 oraz utwardzenie istniejącego parkingu, – projekt obejmuje również zagospodarowanie otoczenia i uporządkowanie terenów zieleni, nowe nasadzenia, – orientacyjny zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR. 	400 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,32 ha – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót,

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
							– dane Urzędu Miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja przestrzeni publicznych celem aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji							
3	3.3 Modernizacja Placu Marii Konopnickiej	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec, prywatni inwestorzy, właściciele nieruchomości	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja przestrzeni miejskiej celem stworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej aktywizującej i integrującej lokalną społeczność, – plac miejscem organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym, – rozwój przedsiębiorczości w ścisłym otoczeniu placu, – powstanie nowych miejsc pracy, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja zdegradowanej przestrzeni publicznej placu Marii Konopnickiej – aktywizacja społeczno- 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji placu Marii Konopnickiej (zasięg projektu został oznaczony na załączniku graficznym) obejmującej takie prace jak: uzbrojenie terenu, budowę oświetlenia energooszczędnego, zmianę struktury przestrzenno-funkcjonalnej placu, w tym przebudowę alejek i chodników, stworzenie nowych miejsc parkingowych przy ulicy Radomskiej, budowę małej architektury: ławek, koszy, tablice informacyjnych, stojaków na rowery; modernizację zdegradowanej fontanny, budowa pomnika „Ławeczka Malarza Władysława Aleksandra Małeckiego”, – dodatkowo wsparciem zostanie objęta tkanka mieszkaniowa w zakresie części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się w obrębie placu. Wsparcie będzie polegać na kompleksowej termomodernizacji i poprawie stanu 	2 000 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – szt. – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,56 ha, – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Sposób zmiernienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności Starego Miasta	<p>technicznego budynków celem zwiększenia ich efektywności energetycznej i poprawy ich stanu technicznego. W tych budynkach mieszczą się również wolne lokale usługowe, które mogą zostać wykorzystane przez potencjalnych przedsiębiorców,</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego placu Marii Konopnickiej, - zapewnienie udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu, - utworzenie 2 miejsc pracy dla członków KIS w ramach prowadzonej przez Klub reintegracji zawodowej. 		<p>obszaru,</p> <ul style="list-style-type: none"> - audyt energetyczny, - wyniki konkursu urbanistyczno-architektonicznego, - ankietyzacja mieszkańców

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja przestrzeni publicznych celem aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji							
4	3.4. Zagospodarowanie terenu na potrzeby wypoczynku i rekreacji nad Zalewem	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec, prywatny inwestor	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> – przywrócenie dawnej funkcji zdegradowanej przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej nad zalewem, – rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, – wsparcie rozwoju przedsiębiorczości poprzez stworzenie warunków do założenia działalności gospodarczej, – aktywizacja i integracja społeczności obszaru rewitalizacji poprzez wykorzystanie miejsca przy organizacji różnego rodzaju inicjatyw, – utworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej, nowej atrakcji turystycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> – I etap: obejmuje takie działania jak: <ul style="list-style-type: none"> – oczyszczenie zbiornika: spuszczenie wody, bagrowanie, wzmacnianie podłoża geowłókniną, zagospodarowanie zieleni, w tym nowe nasadzenia; – zagospodarowanie terenu: budowa ciągów pieszych i ciągów ruchu samochodowego, przygotowanie terenów pod altany i wiaty, zagospodarowanie terenu zieleni, nowe nasadzenia, – II etap: roboty przygotowawcze, budowa nowych ciągów pieszych i ruchu samochodowego, budowa: placu zabaw, skateparku, siłowni zewnętrznej, basenu, boiska do piłki nożnej, boiska do piłki siatkowej plażowej, utworzenie pola namiotowego, ogrodzenie terenu inwestycji, – zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR. 	7 302 411,06	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 10,64 ha, – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 2 szt. Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Sposób zmierzenia: <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, – dane Urzędu

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie nowych miejsc pracy. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przywrócenie dawnej funkcji terenów rekreacyjno-wypoczynkowych nad Zalewem, – aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji. 			Miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej celem wsparcia aktywizacji społecznej obszaru rewitalizacji							
5	3.5. Modernizacja kina „Górnik” w Szydłowcu	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Szydłowcu	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój infrastruktury kulturalnej i zwiększeni oferty usług kulturalnych (kino, teatr), – promocja kultury wśród mieszkańców – kino miejscem organizacji inicjatyw lokalnych, – powstanie nowych miejsc pracy, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji budynku przy ul. Strażackiej 1 celem przywrócenia dawnej funkcji – kina, – inwestycja obejmuje kompleksową termomodernizację budynku i poprawę jego efektywności energetycznej , a także remont sali widowiskowo-kinowej wraz z wyposażeniem w niezbędny sprzęt do działalności kulturalnej m.in. prowadzenia wydarzeń kulturalnych, projekcji filmów, – modernizacja obejmuje 	1 500 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. – Liczba kulturowych obszarów / miejsc / instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych – 1 szt. – Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem – szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost oczekiwanej

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>infrastruktury kulturalnej i poprawa jakości i dostępności oferowanych usług kulturalnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie aktywizacja lokalnej społeczności poprzez promocję kultury w ramach działalności kina. 	również dostosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych.		<p>liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 2 500 os./rok</p> <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obiektu, – dane Urzędu Miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja przestrzeni publicznych celem aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji							
6	3.6 Modernizacja Placu Wolności	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej o funkcji komunikacyjnej, – wsparcie aktywizacji społeczno zawodowej mieszkańców obszaru 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji placu obejmującej takie działania jak: utworzenie skweru, uporządkowanie zieleni, budowę ścieżek, przebudowę istniejących chodników i modernizację nawierzchni brukowej, – inwestycja dotyczy również budowy budynku mieszczącego dworzec autobusowy z poczekalnią, 	2 000 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,38 ha, – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie,</p> <ul style="list-style-type: none"> – powstanie nowych miejsc pracy <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej spełniającej funkcję węzła komunikacyjnego, – aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji dzięki utworzeniu spółdzielni socjalnej 	<p>pomieszczeniami socjalnymi, punktu informacji turystycznej i baru szybkiej obsługi, które to byłyby obsługiwane przez spółdzielnię socjalną utworzoną z uczestników projektu 1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> – przeniesienie peronów dworca autobusowego na dz. nr 3947/1 przy dworcu autobusowym, – wykorzystanie przy realizacji działań budowlanych piaskowca szydłowieckiego, – przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego Placu Wolności, – zapewnienie udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu, – orientacyjny zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR. 		<p>wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt.</p> <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, – dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej celem wsparcia aktywizacji społecznej obszaru rewitalizacji							
7	3.7. Utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński”	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> – ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego regionu (piaskowiec szydłowiecki) i promocja turystyczna miasta i regionu, – rozwój usług turystycznych i rekreacyjno-wypoczynkowych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, miasta i regionu, – wsparcie rozwoju przedsiębiorczości związanego z usługami turystycznymi dzięki stworzeniu nowych miejsc pracy, – wzrost liczby podmiotów gospodarczych obszarze rewitalizacji, – utworzenie nowych miejsc pracy w obszarze rewitalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt obejmuje utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego przedstawiającego proces wydobywania i obróbki piaskowca na terenie nieczynnego kamieniołomu – Łom „Podkowiński” – projekt obejmuje zabezpieczenie pozostałości infrastruktury, w tym ruin budynków pozostałych po wydobywaniu kamienia i wyeksponowanie ich do zwiedzania przez turystów, – przewiduje się budowę ścieżki dydaktyczno-edukacyjnej, zawierającej ekspozycje związane z wydobywaniem i obróbką piaskowca szydłowieckiego, – projekt przewiduje budowę domu kamieniarza, w którym byłyby umieszczone ekspozycje związane z kamieniarstwem, – skansen stanowiłby część trasy turystycznej „Szydłowiec – miasto na kamieniu”, – przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania 	2 000 000	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. – Liczba kulturowych obszarów / miejsc / instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych – 1 szt. – Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem – szt. Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 1 500 os./rok Sposób zmierzenia: <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				Cel(e) projektu: <ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury turystycznej i ochronę dziedzictwa kulturowego regionu poprzez tworzenie nowych atrakcji turystycznych wykorzystujących lokalny potencjał rozwoju (Łom Podkowiński), - rozwój przedsiębiorczości związany ze zwiększonym ruchem turystycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> - przestrzennego Skansenu, zapewnienie udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu, - orientacyjny zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR. 		<ul style="list-style-type: none"> - robót budowlanych, ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, - wyniki konkursu architektoniczno-urbanistycznego, dane Urzędu Miejskiego, - ankietyzacja mieszkańców i turystów.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja przestrzeni publicznych celem aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej celem wsparcia aktywizacji społecznej obszaru rewitalizacji							
8	3.8. Utworzenie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych nad rzeką Korzeniówką - Deptak nad rzeką Korzeniówką i Kosmiczny Plac Zabaw	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, - utworzenie nowej atrakcji turystycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - I Etap: obejmuje budowę deptaku nad rzeką Korzeniówką. Nad rzeką zostaną również poprowadzone kładki. Wzdłuż brzegów rzeki powstaną pomniki upamiętniające ważne historyczne postaci związane z miastem. Projekt obejmuje budowę małej architektury w postaci ławek, koszy na odpady, a także 	1 800 000	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – szt. - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1,83 ha, - Budynki publiczne lub komercyjne

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału zdegradowanych terenów nadrzecznych, - poprawa jakości życia mieszkańców, - stworzenie nowego miejsca spotkań blisko centrum miasta. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, - zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i historycznego Szydłowca, - wzrost jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, - kształtowanie świadomości lokalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie piaskowca szydlowieckiego przy realizacji działań budowlanych, budowę oświetlenia, montaż kamer i uporządkowanie terenów zieleni, - modernizacja ulicy Rzecznej, która jest jedną z części deptaku obejmuje odtworzenie źródła Hindeburga, montaż tablicy informacyjnej o źródle, modernizację nawierzchni ulicy, - lokalizacja deptaku – tereny przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod ciągi piesze i pieszo-jezdne oznaczone symbolami (41KPJ, 42KPJ, 60K, 61KP, 62KP), - II Etap: budowa Kosmicznego Placu Zabaw obejmująca działania związane z przygotowaniem terenu pod inwestycję, montażem urządzeń: zjeżdżalni, trapu, karuzeli, kopuły, zestawu linowego, ścianki wspinaczkowej, - Zagospodarowanie otoczenia placu i uporządkowanie terenów zieleni, - zasięg przestrzenny projektu 		<p>wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – szt.</p> <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba przedsięwzięć ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja techniczna, - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, - dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
					został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR.		
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.3 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej celem poprawy jakości obsługi mieszkańców obszaru rewitalizacji							
9	3.9. Termomodernizacja budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowcu wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków do prowadzenia działalności WTZ polegającej na reintegracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost jakości życia członków WTZ zamieszkałych na obszarze rewitalizacji, – zmniejszenie zużycia energii cieplnej, – redukcja kosztów ogrzewania budynku, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój infrastruktury aktywizacji społecznej dla osób wykluczonych lub 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji budynku przy ul. Zamkowej 9 celem poprawy warunków do prowadzenia działalności przez WTZ, – inwestycja obejmuje rozbudowę i kompleksową termomodernizację budynku, w tym: ocieplenie ścian zewnętrznych budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie dachu lub stropodachu, ocieplenie stropu nad piwnicą lub ocieplenie podłogi na poziomie gruntu, – modernizacja obejmuje dostosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych. 	300 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,13 ha, – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsięwzięć ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				zagrożonych wykluczeniem będących członkami WTZ, – poprawa efektywności energetycznej budynku WTZ			
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja przestrzeni publicznych celem aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji							
10	3.10. Budowa Szaletu Miejskiego przy Rynku Wielkim	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości życia mieszkańców Szydłowca, a w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji, – utworzenie podstawowej infrastruktury technicznej, która wynika z potrzeb wskazanych przez mieszkańców. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój podstawowej infrastruktury technicznej na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. 	– projekt obejmuje prace budowlane związane z budową budynku szaletu miejskiego, zagospodarowaniem otoczenia terenu, podłączeniem budynku do miejskiej sieci kanalizacyjnej	100 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,12 ha, – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
							techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ankietyzacja mieszkańców korzystających z nowej infrastruktury technicznej, – dane Urzędu Miejskiego.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 31. Szczegółowy opis przedsięwzięć uzupełniających

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Charakterystyka projektu
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 2.2 Termomodernizacja zdegradowanych budynków mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze rewitalizacji			
1	1. Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	<ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcie dotyczy przeprowadzenie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków mieszkaniowych wielorodzinnych w szczególności przy ulicy Garbarskiej 7 i Kościuszki 176, obejmującej takie działania jak ocieplenie obiektu, instalację energooszczędnego oświetlenia, przebudowę systemów grzewczych, czy instalacja OZE, – celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców danych budynków znajdujących się w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, – przedsięwzięcie wynika ze zdiagnozowanej dużej ilości budynków będących w złym stanie technicznym, w szczególności na obszarze Starego Miasta wraz z przyległymi ulicami.
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 1.3 Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy poprzez wsparcie w zakładaniu nowej działalności gospodarczej			
2	2. Rozwój dzielnicy przemysłowej S2	Szydłowiec, dzielnica przemysłowa S2	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowego przygotowania terenów inwestycyjnych wskazanych w MPZP obejmujące takie działania jak: wyposażenie bądź doposażenie terenu inwestycyjnego w media: sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, sieć gazowa lub ciepłownicza, sieć energetyczna, sieć teleinformatyczna – inwestycja obejmuje także budowę wewnętrznego układu komunikacyjnego jako element uzupełniający projektu, – zagospodarowanie otoczenia w postaci urządzenia terenów zieleni i budowy parkingów jako element uzupełniających projektu, – działania informacyjno-promocyjne o przygotowywanych terenach inwestycyjnych jako element uzupełniający projektu, – celem przedsięwzięcia jest rozwój społeczno-gospodarcza obszaru zdegradowanego poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i ograniczenie problemu bezrobocia, – efektem realizacji projektu będzie stworzenie nowych miejsc pracy, i ograniczenie bezrobocia na obszarze rewitalizacji.
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 1.4 Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych i niesamodzielnych z obszaru rewitalizacji			
3	3. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu w Szydłowcu	Szydłowiec, ul. Kościuszki 265	<ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcie dotyczy utworzenia Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i niesamodzielnych w Szydłowcu, w szczególności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, – inwestycja jest odpowiedzią na zdiagnozowane wysokie zaawansowanie procesu starzenia się ludności, w szczególności na obszarze Osiedla Wschód, – przewidywana lokalizacja przedsięwzięcia to obiekt przy ulicy Kościuszki 265 dla którego przewiduje się adaptację/przebudowę/rozbudowę budynku na cele działalności Dziennego Domu Pobytu, dostosowanie pomieszczeń poprzez wyposażenie w odpowiedni sprzęt (RTV, AGD, sanitarny, biurowy, meble) celem prowadzenia zajęć aktywizacyjnych.
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS			
4	4. Utworzenie Centrum	Obszar	– projekt dotyczy utworzenia Centrum Integracji Społecznej w Szydłowcu,

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Charakterystyka projektu
	Integracji Społecznej w Szydłowcu	rewitalizacji Gminy Szydłowiec	<ul style="list-style-type: none">– w ramach projektu przewiduje się reintegrację społeczno-zawodową uczestników polegającą na: kształceniu umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy,– projektu przewiduje również szkolenia dla pracowników centrum integracji społecznej celem podniesienia kwalifikacji zawodowych lub zatrudnienie dodatkowych pracowników do obsługi CIS,– celem projektu jest włączenie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji, przywrócenie ich na rynek pracy, a także integracja z resztą społeczeństwa.

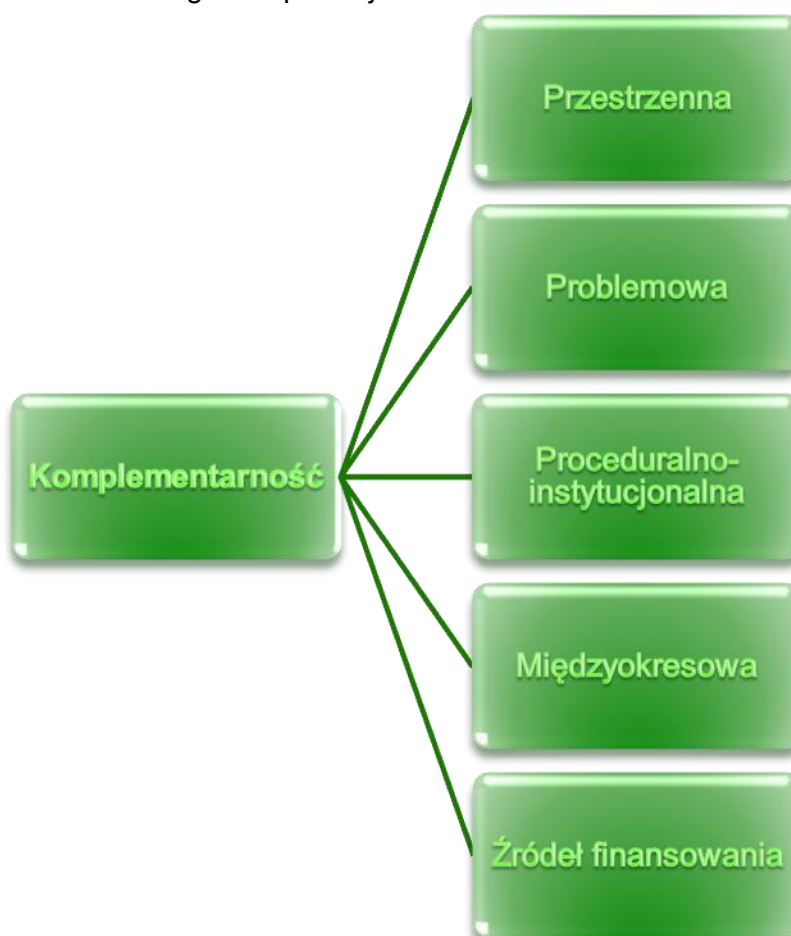
Źródło: opracowanie własne.

VI. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych. Opisano mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze rewitalizacji. Przedstawiono również syntetyczny opis działań zapewniających włączenie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.

6.1. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WM. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej

Wykres 7. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności GPR dla poszczególnych wymiarów został przedstawiony poniżej.

Komplementarność **przestrzenna** została zachowana dzięki skupieniu się większości zaplanowanych działań na obszarze rewitalizacji. Niektóre z nich zostały zlokalizowane poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jednak ich zasięg oddziaływania i wpływ na mieszkańców obszaru jest bardzo duży i bezpośrednio przyczynia się do eliminacji negatywnych zjawisk zbadanych na terenie objętym rewitalizacją. Projekty wzajemnie się dopełniają i oddziałują na obszar we wszystkich aspektach rewitalizacji. Łączą również przestrzenie zdegradowane nowymi powiązaniem funkcjonalnymi. Obszary niezagospodarowane i zdewastowane zostają wykorzystane na cele aktywizacji społeczno-gospodarczej jak np. Obszar Zalewu, czy tereny położone nad rzeką Korzeniówką. Projekty społeczne, kulturalne, gospodarcze są ściśle powiązane z projektami typowo infrastrukturalnymi czy przestrzenno-funkcjonalnymi co daje efekt synergii zaplanowanych działań. Rewitalizacja jest kompleksowym procesem społeczno-gospodarczym, dlatego wszystkie działania zawarte w programie są zintegrowane i razem mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Szczegółowo efekt synergii i powiązań z poszczególnymi projektami został ujęty w opisie każdego z projektów i przedsięwzięć.

Komplementarność **problemowa** przedsięwzięć rewitalizacyjnych również została zachowana. GPR obejmuje wszystkie sfery działań rewitalizacyjnych wyrażone w projektach rewitalizacyjnych, a są to sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa. Prawidłowo prowadzona rewitalizacja odnosi do wszystkich z wymienionych sfer i dopiero wtedy prowadzi do skutecznej rewitalizacji obszaru znajdującego się w sytuacji kryzysowej. Projekty zawarte w GPR wzajemnie dopełniają się tematycznie i oddziałują na wszystkie zdiagnozowane problemy. Realizacja projektów ze sfery społecznej przyczyniających się do aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców jest wspierana przez inwestycję poprawiającą warunki bytowe mieszkańców, czy tworzące i modernizujące infrastrukturę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego. Zdegradowane przestrzenie poprzez realizację projektów i przedsięwzięć zyskują nową jakość. Problemy związane z bezrobociem, ubóstwem, wykluczeniem społecznym zostają wsparte poprzez projekty miękkie na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. Odpowiedzią na niski poziom przedsiębiorczości są działania na rzecz wsparcia osób zamierzających założyć swoją działalność gospodarczą. Również dziedzictwo kulturowe regionu w postaci licznych zabytków, czy tradycji górniczych związanych z wydobywaniem piaskowca szydłowieckiego jest promowane i wykorzystane do aktywizacji społeczno-zawodowej, a także edukacji i budowaniu tożsamości lokalnej. Ochrona dziedzictwa to również promocja turystyczna miejscowości, która przynosi korzyści związane z rozwojem przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych, które mogą być skierowane do większej liczby turystów. Zaproponowane w programie działania są kompleksowe i całościowo podchodzą do naprawy sytuacji kryzysowej występującej na obszarze rewitalizacji.

Komplementarność **źródeł finansowania** została zachowana we wszystkich przedsięwzięciach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2014-2020 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają

różne źródła finansowania, w tym: środki własne: Gminy Szydłowiec i środki prywatne. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne mogą zostać dofinansowane z różnych źródeł, także krajowych, które wskazano w różnych projektach. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i szacunkowa wielkość została przedstawiona w podrozdziale 5.4. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

Komplementarność **międzyokresowa** została zachowana dzięki integracji działań już realizowanych na terenie gminy opisanych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Szydłowiec na lata 2016-2018 (Uchwała Nr 97/XVII/15 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 30 grudnia 2015 r.) z przedsięwzięciami zaproponowanymi w GPR. Projekty rewitalizacyjne nie kolidują z przedsięwzięciami zawartymi w WPF. Program jest także kontynuacją i uzupełnieniem wcześniejszych działań rewitalizacyjnych przeprowadzonych na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec na lata 2008-2015 i nie powiela wcześniej już zrealizowanych przedsięwzięć. Program również uzupełnia wcześniej realizowane działania wspierane z funduszy unijnych z poprzedniej perspektywy finansowej, Poniższa tabela przedstawia zrealizowane projekty:

Tabela 32. Wykaz projektów zrealizowanych w ostatnich latach dofinansowanych z funduszy unijnych

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program operacyjny
1	„Odnowa zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej w Szydłowcu - poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury kulturalnej i turystycznej dla mieszkańców Mazowsza”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
2	„Równe sz@nse na starcie – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Szydłowcu”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007 - 2013
3	„Poprawa dostępności strefy działalności gospodarczej przy ulicy Strażackiej i Wschodniej”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
4	„Międzygminna Strefa Aktywności Gospodarczej i Inkubator Przedsiębiorczości w Szydłowcu”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
5	„Dziecięca akademicka przyszłości – wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe w szkołach podstawowych”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
6	„Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe – Moja przyszłość”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program operacyjny
7	„Promocja Ziemi Szydłowieckiej poprzez oznakowanie atrakcji turystycznych”	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007 – 2013,
8	"Zygmunty 2013 - kultywowanie tradycji szydłowieckiej"	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007 – 2013,
9	"Promocja ziemi szydłowieckiej poprzez organizację "X Zygmontów Szydłowieckich"	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007 – 2013,
10	„Budowa mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii w Gminie Szydłowiec”	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego PROW 2007-2013
11	Będziesz zaradny – wygrasz	Gmina Szydłowiec	Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
12	„Moja szkoła równych szans”	Gmina Szydłowiec	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
13	„ Innowacyjny system wsparcia ekonomii społecznej na południowym mazowszu”	Gmina Szydłowiec	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.2.2 wsparcie ekonomii społecznej

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Szydłowcu

Wszystkie przedsięwzięcia i przypisane do nich projekty są zgodne z cechami charakteryzującymi właściwie wykonany program rewitalizacji przedstawiony w „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego” i „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Przede wszystkim projekty zawarte w GPR cechują się komplementarnością pod względem: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

6.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 został opracowany dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji podjętego Uchwałą Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i jest zgodny z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Prowadzenie rewitalizacji jest zadaniem własnym gminy, dlatego realizując zadania własne Gmina Szydłowiec przystąpiła do opracowania GPR. Pierwszym krokiem było zdiagnozowanie negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy, predysponujących dane obszary do działań rewitalizacyjnych.

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji przeprowadzono kilka spotkań i konsultacji społecznych na różnych etapach tworzenia programu rewitalizacji. Po opracowaniu projektu diagnozy przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące projektu Uchwały Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec oraz projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Konsultacje odbyły się w dniach od 21 lipca do 20 sierpnia 2016 r. Wybrano następujące formy konsultacji społecznych:

- spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, które odbyło się 17.08.2016 r. o godzinie 14.00, na Rynku Wielkim w Szydłowcu. Podczas spotkania zostały omówione propozycje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, została wyświetlona prezentacja multimedialna, a pracownicy Urzędu Miejskiego zbierali opinie i propozycje zmian w przedstawionej dokumentacji. Dla dzieci zapewniono atrakcje w postaci zjeżdżalni i słodkich upominków. Dorośli mogli zapoznać się ze szczegółami projektu na stoisku informacyjnym,
- zbierania uwag ustnych, a także zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Urzędu Miejskiego w Szydłowcu w Biuletynie Informacji Publicznej.

W trakcie konsultacji zebrano wiele cennych uwag i opinii na temat przedstawionego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W konsultacjach uczestniczyło wiele grup interesariuszy, w tym przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Interesariusze wskazali na możliwość poszerzenia proponowanego obszaru rewitalizacji o ulice Kopernika, Górną i Dworską. Jednak wymienione ulice nie mogły zostać włączone do obszaru rewitalizacji, ze względu na brak występowania tam pogłębionych zjawisk kryzysowych (bieda, bezrobocie, przestępczość). Dane zjawiska kumulują się w innych wskazanych obszarach miasta, co wykazała analiza wskaźnikowa.

Zgodnie z przedstawionymi propozycjami, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji rozszerzono o niezamieszkały teren zieleni przylegający do Zalewu – ograniczony ulicami Folwarczną i Partyzantów oraz o działki o numerach ewidencyjnych 4263 i 4265, gdzie planowane są działania rewitalizacyjne. Dany obszar jest istotny ze względu na wysoki potencjał rozwój społeczno-gospodarczego. Stanowi również potencjalne miejsce aktywizacji i integracji mieszkańców, co jest ważne w kontekście planowanej interwencji w ramach rewitalizacji.

Nie wniesiono uwag co do projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w Szydłowcu: bip.szydlowiec.pl.

Kolejnym etapem włączenia w proces sporządzania GPR były konsultacje społeczne w sprawie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 r. Po sporządzeniu projektu GPR, Burmistrz Szydłowca przeprowadza konsultacje społeczne. o rozpoczęciu i o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Konsultacje społeczne zaplanowano w terminie od 20 września do 19 października 2016 r. Spośród proponowanych form konsultacji wybrano:

- Spotkanie otwarte, a także debatę z interesariuszami rewitalizacji, które odbyły się w dniu 7 października 2016r. o godz. 14:00 w Szydłowcu w Szydłowieckim Centrum Kultury Zamek.
- Spacer studyjny w obszarze rewitalizacji w miejscach proponowanych działań rewitalizacyjnych, który odbył się dnia 7 października o godzinie 17:00.
- Zbierania uwag ustnych - uwagi można było składać w okresie od dnia 20 września 2016 r. do dnia 19 października 2016 r. w Urzędzie Miejskim w Szydłowcu (pokój nr 24), Plac Rynek Wielki 1, 26-500 Szydłowiec, w godzinach pracy Urzędu,
- Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Urzędu Miejskiego w Szydłowcu w Biuletynie Informacji Publicznej.

W trakcie trwania konsultacji postanowiono wydłużyć ich czas do dnia 31 października i zorganizowano dodatkowe spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 25 października o godzinie 17:00 na auli Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu. Wynikało to również z niskiej frekwencji wśród interesariuszy rewitalizacji. Na ponownym spotkaniu przedstawiono jeszcze raz proponowane projekty i podczas debaty przedyskutowano dodatkowe możliwości realizacji nowych działań rewitalizacyjnych. W debacie uczestniczyli przedstawiciele różnych grup interesariuszy: pracownicy Urzędu Miejskiego, przedstawiciele MOPS, stowarzyszeń, lokalnych przedsiębiorców oraz mieszkańców.

W trakcie spotkania interesariusze poruszyli wiele kwestii dotyczących treści samych projektów, a także przedstawili wiele cennych opinii i sugestii dotyczących dodatkowych działań, wynikających z lokalnych potrzeb. W trakcie spotkania prócz uwag w formie ustnej zebrano również uwagi w formie pisemnej. Poruszono kwestie związane z: ochroną i rozwojem terenów zielonych, uruchomieniem procesów partycypacyjnych podczas realizacji projektów, zwiększeniu nakładów na lokalną działalność kulturalną, braku monitoringu wizyjnego, braku toalety publicznej, czy zmiany lokalizacji deptaku nad rzeką Korzeniówką. Powyższe uwagi zostały uwzględnione w GPR. W poszczególnych projektach wprowadzono zapisy o:

- zagospodarowaniu i urządzeniu terenów zieleni,

- zapisano projekt dotyczący utworzenia systemu monitoringu wizyjnego (projekt 2.3),
- zapisano projekt dotyczący działań edukacyjno-animacyjnych z zakresu edukacji kulturalnej i budowania tożsamości regionalnej (projekt 1.4),
- zapisano projekt dotyczący utworzenia Szaletu Miejskiego (projekt 3.10),
- uwzględniono uwagę dotyczącą lokalizacji deptaku.

W trakcie trwania konsultacji społecznych wpłynęły również uwagi w formie pisemnej i elektronicznej. Łącznie zebrano 9 uwag, z czego nie uwzględniono 2 uwag. Wyniki konsultacji społecznych opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Szydłowiec: bip.szydlowiec.pl.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zarówno na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także podczas konsultowania projektu programu rewitalizacji pokazały dość niskie zainteresowanie aktywnym uczestnictwem w programie rewitalizacji. Objawia się to w małej ilości projektów realizowanych przez interesariuszy nie reprezentujących Gminy Szydłowiec, bądź podległych jej jednostek organizacyjnych. Wynika to również ze stosunkowo niskiej frekwencji szczególnie widocznej na etapie konsultacji samego projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023, a także z niską świadomością społeczną dotyczącą samej tematyki rewitalizacji, w kontekście Ustawy o rewitalizacji z 2015 r. (Dz. U. 2015 r., poz. 1777, ze zm.). Ustawa wprowadza nowe narzędzie w postaci Gminnego Programu Rewitalizacji i systematyzuje prowadzenie procesu rewitalizacji w Polsce. Dlatego zauważono potrzebę dalszej edukacji, promocji i budowania świadomości społecznej w zakresie tematyki rewitalizacji. Na terenie Gminy Szydłowiec są potrzebne działania aktywizujące lokalną społeczność, a w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Należy w możliwie najlepszy sposób włączyć mieszkańców obszaru rewitalizacji w proces wdrażania, oceny i aktualizacji działań rewitalizacyjnych określonych w danym programie.

W celu włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji, powołuje się Komitet Rewitalizacji, który aktywnie uczestniczy w procesie tworzenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także w dalszych etapach wdrażania GPR. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Szydłowca. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji. Zostaje on powołany na podstawie Uchwały Rady Miejskiej, która ustala dokładnie zasady wyznaczania składu i działania Komitetu. Burmistrz Szydłowca niezwłocznie po podjęciu uchwały przez Radę Miejską powołuje w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Obsługę organizacyjną Komitetu zapewnia Burmistrz Szydłowca.

Komitet Rewitalizacji powinien zostać powołany dla całego obszaru rewitalizacji, celem kompleksowej koordynacji prowadzenia działań rewitalizacyjnych prowadzonych w ramach GPR. Jego głównym zadaniem jest przestrzeganie rzetelnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Uchwała Nr 148/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji z dnia 30 sierpnia 2016 r. jest podstawą do powołania Komitetu. Określono w niej zadania (Rozdział 1) oraz organizację i tryb pracy Komitetu (Rozdział 2). Uchwała jest dostępna do wglądu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta i Gminy Szydłowiec bip.szydlowiec.pl.

Komitet Rewitalizacji dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 zostanie powołany w drodze Zarządzenia Burmistrza Szydłowca w ciągu trzech miesięcy od uchwalenia programu.

VII. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec jest powiązany z różnymi dokumentami strategicznymi Gminy i dokumentami o znaczeniu ponadlokalnym (regionalnym i krajowym). Założenia zawarte w GPR są w części zbieżne co do założeń zawartych w dokumentach strategicznych. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi został przedstawiony następujących podrozdziałach.

7.1. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU KRAJOWYM

Krajowa Polityka Miejska 2023 – jest adresowana do wszystkich polskich miast, a w szczególności do problematyki rozwoju małych i średnich miast. Zakłada konieczność indywidualnego dobrania instrumentów rozwoju dla każdego z miast i wskazuje pożądane przez rząd kierunki rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych. Jednym z jej wątków tematycznych jest rewitalizacja. Wskazuje kierunki działań rewitalizacyjnych, gdzie najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, która odnosi się do konkretnego wyznaczonego obszaru w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze, a także zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. Założenia Krajowej Polityki Miejskiej dotyczące rewitalizacji są zbieżne z zapisami GPR i wpisują się bezpośrednio w cel szczegółowy 3:

- Cel szczegółowy 3 Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich (miasto spójne).

Cel polityki miejskiej dotyczący rewitalizacji obszarów zdegradowanych wynika z pilnej potrzeby systemowej odpowiedzi na wyzwanie, którym jest degradacja społeczna, fizyczna i gospodarcza wielu dzielnic polskich miast, zarówno małych, jak i największych. Z tymi problemami boryka się również Gmina Szydłowiec, a dokładniej wyznaczony obszar rewitalizacji, gdzie koncentracja negatywnych zjawisk jest największa. GPR i zawarte w nim projekty są odpowiedzią na eliminację i ograniczenie występujących problemów w Starym Mieście i Osiedlu Wschód. Wyznaczone cele rewitalizacji przyczynią się do aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji wspartej przez działania przestrzenno-funkcjonalne i techniczne, które odnoszą się do podniesienia jakości tkanki miejskiej, poprawy poziomu bezpieczeństwa, zachowaniu dziedzictwa kulturowego i historycznego Miasta, a także stworzenia atrakcyjnych przestrzeni publicznych.

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 PROJEKT – plan definiuje rewitalizację jako wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Natomiast główny cel Narodowego Planu Rewitalizacji to: *Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym*. GPR wpisuje się w założenia zawarte w opisywanym dokumencie, w zakresie wyznaczonych trzech celów szczegółowych:

- Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- Cel 2: Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji.

Przytoczone cele szczegółowe oraz odpowiadające im kierunki działań odnoszą się do wszystkich wymiarów rewitalizacji. Niniejszy GPR cechuje kompleksowe i zintegrowane podejście mające na celu poprawę warunków rozwoju obszaru rewitalizacji Gminy Szydłowiec.

7.2. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU REGIONALNYM

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – strategia jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju, prowadzonej przez samorząd w średnim okresie programowania. Wskazuje główne wyzwania i cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa, jak również przez inne podmioty. Strategia określa również problemowe obszary strategicznej interwencji (OSI), na których występuje nadmierna kumulacja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych oraz występowanie konfliktów przestrzennych i dysfunkcji rozwojowych. Gmina Szydłowiec jest częścią Radomskiego OSI. Obszar ten charakteryzuje się znaczącą koncentracją kontrakcją negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych co zostało potwierdzone dla przeanalizowanego obszaru rewitalizacji.

Strategia jest również ważnym punktem odniesienia dla pozostałych dokumentów programowych i planistycznych opracowanych zarówno na poziomie regionalnym, jak i lokalnym (w tym GPR). GPR jest zgodny z założeniami zawartymi w Strategii. Cele strategiczne, które są spójne z założeniami GPR to:

- obszar: gospodarka; cel rozwojowy – wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności produkcyjnej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- obszar : społeczeństwo; cel rozwojowy – poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki,

Powyższe cele odpowiadają celom rewitalizacji odnoszącym się do pobudzenia przedsiębiorczości, czy aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Cele ramowe zgodne z GPR to:

- obszar: kultura i dziedzictwo; cel rozwojowy – wykorzystanie kultury i dziedzictwa kulturowego do rozwoju przemysłów kreatywnych,

Powyższy cel ramowy również znajdują swoje odzwierciedlenie w proponowanych działaniach w zakresie upowszechniania kultury i budowania tożsamości regionalnej, a także przy wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz zwiększeniu atrakcyjności regionu. Poszczególne projekty rewitalizacyjne wpisują się cele zawarte w Strategii.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego – niniejszy dokument jest aktem planowania, określającym zasady organizacji przestrzennej województwa mazowieckiego. Określa on podstawowe elementy układu przestrzennego, ich zróżnicowanie i wzajemne relacje. Formułuje on kierunki polityki przestrzennej, które wraz z uwarunkowaniami przestrzennymi uwzględnia się w programach rozwoju i programach operacyjnych województwa. Cele główne szczególnie związane z procesem rewitalizacji i pokrywające się tematycznie z GPR to:

1. przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego,
2. podwyższenie konkurencyjności przestrzeni województwa mazowieckiego zarówno w ośrodkach miejskich jak i obszarów wiejskich,
3. kształtowanie struktur przestrzennych zapewniających poprawę i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa.

Cele główne znajdują swoje odzwierciedlenie w wyznaczonych celach szczegółowych GPR. Cel 2 i 3 w zakresie poszczególnych działań przyczynia się do poprawy struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji co prowadzi do przywrócenia i utrzymania ładu przestrzennego. Na podwyższenie konkurencyjności wpływają wszystkie cele rewitalizacji, które prowadzą do aktywizacji gospodarczej i społecznej obszarów, a także do wzrostu jakości kapitału społecznego i ludzkiego.

7.2. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI NA SZCZEBLU LOKALNYM

Strategia Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego – jest dokumentem, który jest wyrazem zintegrowanego planowania społeczno-gospodarczego, ekologicznego i przestrzennego. Misja zawarta w Strategii przedstawia się następująco: *Powiat Szydłowiecki przyjazny ludziom i środowisku, stwarzający warunki do harmonijnego rozwoju, rosnącej jakości życia i zamożności, sprzyjający realizacji dążeń i aspiracji mieszkańców*. Misja ma zarazem charakter celu generalnego, z którego wynikają cele strategiczne:

- poprawa jakości życia mieszkańców Powiatu Szydłowieckiego oraz budowa społeczeństwa informacyjnego,
- wzrost spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej powiatu w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Cele strategiczne wpisują się misję i ww. cele strategiczne. Cele szczegółowe w sposób kompleksowy prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców i uzyskania spójności w rozwoju społeczno-gospodarczym obszaru rewitalizacji w porównaniu do pozostałych obszarów w Szydłowcu.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec

– Studium jest dokumentem, który stanowi podstawowe narzędzie planistyczne w gminie. Celem sporządzenia Studium jest samodzielne określenie polityki przestrzennej gminy przez samorząd danej gminy. Podstawowy dokument studium został podjęty Uchwałą Nr 169/XXVIII/2000 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 14 listopada 2000 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowiec. W kolejnych latach dokonano dwóch zmian podstawowego dokumentu celem aktualizacji jego założeń:

- Uchwała nr 297/LVIII/2010 r. Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 28 października 2010 r. w sprawie Uchwalenia Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy dla obszaru nowej dzielnicy przemysłowej,
- Uchwała Nr 97/XVI/12 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szydłowiec.

Dokument podstawowy, jak i jego późniejsze zmiany stanowią podstawę do opracowania miejscowych planów. Obszar rewitalizacji swym zasięgiem przestrzennym pokrywa się z obowiązującymi miejscowymi planami, które nie mogą naruszać ustaleń Studium, co wynika z art. 20 ust. 1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wszystkie określone w GPR przedsięwzięcia i projekty o charakterze przestrzenno-funkcyjnym i technicznym zaznaczone na załączniku graficznym do programu znajdują się w granicach MPZP i są zgodne z ich ustaleniami co zostało szczegółowo opisane w rozdziale V. Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że niniejszy GPR jest zgodny z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec a także z jego późniejszymi zmianami, ponieważ jego założenia są zgodne z obowiązującymi MPZP.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec

– obowiązuje dokument obejmuje perspektywę czasową na lata 2006 - 2020 r. Strategia służy ukierunkowaniu działań władz lokalnych i instytucji opieki społecznej dla poprawy jakości życia w danej społeczności. Celem danej strategii jest przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych i na jej podstawie określenie kierunków strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów lokalnej społeczności. W Strategii wyznaczono 3 cele główne i przypisane do nich kierunki działań:

- Cel: Wysoki standard życia społeczeństwa:
 - Wyrównanie szans rozwojowych,
 - Edukacja i rozwój zasobów ludzkich,
 - Inwestowanie w młodzież,
 - Doskonalenie opieki medycznej,
 - Poprawa stanu bezpieczeństwa,
 - Organizacja czasu wolnego mieszkańców,
- Cel: Profesjonalna i kompleksowa pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych:
 - Profesjonalna pomoc społeczna
 - Współpraca międzygminna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

- Integracja i aktywizacja środowisk lokalnych
- Cel: Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym
 - Przeciwdziałanie patologiom społecznym
 - Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom
 - Profesjonalna pomoc terapeutyczno-profilaktyczna

Wszystkie cele główne wpisują się w założenia GPR dotyczące przedsięwzięć i projektów z zakresu wyeliminowania bądź ograniczenia występujących na terenie gminy problemów o charakterze społecznym, w szczególności zawartych w celu szczegółowym 1 przedmiotowego GPR, ale także w pozostałych dwóch celach. Również projekty wynikające z przedsięwzięcia 2 i 3 wpisują w poszczególne kierunki działań zawarte w Strategii. Wynika z tego, że dane działania służące aktywizacji społeczno-gospodarczej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na obszarze rewitalizacji wpisują się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec. Jest to widoczne w projektach mających na celu ograniczenie problemu bezrobocia i ubóstwa oraz zwiększenie poziomu integracji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Szydłowiec na lata 2015-2025 – jest podstawowym instrumentem długookresowej i kompleksowej polityki rozwoju gminy o charakterze długookresowego programu działania, określającego misję rozwoju oraz cele: strategiczne i operacyjne. Misja stanowiąca jednocześnie cel generalny brzmi następująco: *Szydłowiec gminą nowoczesną i otwartą na rozwój działalności gospodarczej, stawiającą na stały wzrost społeczno-gospodarczy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, społecznej oraz rozwój bazy turystycznej*. GPR wpisuje się przede wszystkim w zawarte w misji zadania tj. rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, społecznej, a także rozwój bazy turystycznej. Natomiast cele strategiczne i przypisane do nich cele operacyjne wpisujące się w dane przedsięwzięcia i projekty ujęte w GPR to:

- Cel strategiczny: Poprawa jakości życia mieszkańców i funkcji osiedleńczych gminy poprzez stały rozwój infrastruktury technicznej i społecznej; cele operacyjne powiązane z GPR:
 - Budowa ścieżek rowerowych,
 - Poprawa dostępności komunikacji publicznej,
 - Rozbudowa i modernizacja sieci oświetlenia oraz wprowadzenie nowych technologii mających na celu poprawę jakości oświetlenia ulicznego i spadek zużycia energii związanej z jego użytkowaniem,
 - Systematyczna modernizacja systemu ciepłowniczego gminy wraz z ewentualnym wprowadzeniem proekologicznych źródeł energii,
 - Budowa nowych parkingów i rozbudowa istniejących,
 - Rozbudowa i modernizacja zasobów mieszkaniowych gminy, w tym mieszkań komunalnych i socjalnych,
 - Wsparcie dla rozwoju budownictwa wielorodzinnego.
- Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i poza przyrodniczych gminy w celu zwiększenia jej atrakcyjności turystycznej; cele operacyjne powiązane z GPR:
 - Rewitalizacja i ochrona walorów kultury materialnej gminy,
 - Rozwój otwartej przestrzeni kulturowej gminy poprzez wykorzystanie walorów ulicy Radomskiej,

- Rozwój infrastruktury turystycznej przy szlakach turystycznych oraz tworzenie nowych szlaków,
- Poszukiwanie nowych, nieszablonowych sposobów promocji gminy (np. spotkania z lokalnymi autorytetami, rekomendowanie plenerów na terenie gminy do produkcji filmowych i telewizyjnych),
- Wsparcie dla inicjatyw mających na celu zachowanie czystości środowiska przyrodniczego gminy.
- Cel strategiczny: Stworzenie korzystnych warunków do rozwoju działalności gospodarczej na terenie gminy poprzez rozbudowę i poprawę oferty dla inwestorów; cele operacyjne powiązane z GPR:
 - Promocja dzielnicy przemysłowej Szydłowca – wsparcie dla nowych inwestorów,
 - Wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców, w tym wsparcie promocji surowców naturalnych gminy, np. piaskowca szydłowieckiego,
 - Promocja piaskowca szydłowieckiego jako tradycyjnego elementu lokalnej gospodarki,
 - Pozyskiwanie funduszy unijnych na rozwój programów aktywizacyjnych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych.

Cele szczegółowe GPR odnoszą się do ww. celów ujętych w Strategii. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i społecznej jest również widoczna w kierunkach działań, które odnoszą się przede wszystkim do poprawy stanu technicznego budynków, czy rozwoju infrastruktury na rzecz aktywizacji lokalnej społeczności.

Działania rewitalizacyjne opierają się również na wykorzystaniu lokalnych walorów przyrodniczych i poza przyrodniczych w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu, a także atrakcyjności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Chodzi tutaj przede wszystkim o projekty związane z rozwojem terenów przyrodniczych tj. Zalew, czy terenów o znaczeniu historycznym, które stanowią potencjalną atrakcję turystyczną m.in. Łom Podkowiński. Natomiast w stworzeniu warunków do rozwoju działalności gospodarczej odpowiedzialne są projekty z przedsięwzięcia 1 odnoszące się do poprawy jakości kapitału społecznego i ludzkiego, a także wsparcie działalności Inkubatora Przedsiębiorczości. Projekty społeczne są wspierane przez odpowiednie działania o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, gospodarczym, które wspierają tworzenie nowych podmiotów gospodarczych na zrewitalizowanych obszarach, a także w strefie przemysłowej S2.

W Strategii wskazano również konieczność rozwoju Miasta Szydłowiec, które jest lokalnym centrum społeczno-gospodarczym i administracyjnym dla obszaru całej Gminy Szydłowiec. W mieście jest największa kumulacja usług i instytucji, które swym zasięgiem oddziaływania obejmują całą Gminę Szydłowiec. Odnośnie do celu strategicznego 1 określonego w Strategii wskazano problemy związane z budownictwem mieszkaniowym i socjalnym w Szydłowcu, co znalazło odzwierciedlenie w ujętych w GPR projektach. Zaznaczono również potrzebę wsparcia inicjatyw lokalnych, w tym o charakterze kulturalnym, czego efektem jest projekt 1.4. Dodatkowo również zaznaczono wagę partycypacji społecznej przy planowaniu i wdrażaniu działań służących rozwojowi Miasta. Dlatego w poszczególnych projektach rewitalizacyjnych wskazano konkretne działania (konsultacje społeczne poszczególnych projektów), a także sam projekt partycypacyjny (1.5), których celem jest aktywne włączenie mieszkańców w proces rewitalizacji. W celu strategicznym 2 określono eksponowanie i wykorzystanie walorów turystycznych i przyrodniczych miasta jako jeden

z jego kierunków rozwojowych. Wysoki potencjał turystyczny Szydłowca został uwzględniony przy doborze projektów rewitalizacyjnych, które wpływają przede wszystkim na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru rewitalizacji. W opisywanym kontekście wskazano teren Zalewu w Szydłowcu, jako miejsce wymagające zagospodarowania pod kątem rekreacyjno-wypoczynkowym, co zostało ujęte w projekcie 3.4. Cel strategiczny 3 opisywanej Strategii wskazuje na potrzebę wykorzystania dzielnicy przemysłowej i jej promocję wśród potencjalnych inwestorów. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych to szansa na rozwój społeczno-gospodarczy całego miasta, a przede wszystkim obszaru rewitalizacji. Wynikiem tych działań będzie również wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego. Zaznaczono również potrzebę zachowania i promocji dziedzictwa w postaci tradycji pozyskiwania piaskowca szydłowieckiego. Uwzględniono to w szczególności w projekcie dotyczącym utworzenia skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego.

Podsumowując, działania zawarte w GPR są ściśle powiązane z poszczególnymi celami operacyjnymi określonymi w Strategii.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Szydłowiec na lata 2008-2015 - głównym celem rewitalizacji Szydłowca zawartej w lokalnym programie było przywrócenie cech śródmiejskich historycznemu centrum, wzmocnienie więzi społeczeństwa z miastem oraz wyeksponowanie walorów historycznych i kulturowych miasta. Natomiast ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych w postaci: bezrobocia i migracji można zredukować poprzez pobudzenie lokalnego rynku pracy i ożywienie gospodarki w wyniku stworzenia bogatego rynku usług turystycznych na terenie gminy Szydłowiec. W ramach LPR udało się zrealizować większość założonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym projekt kluczowy: „Odnowa zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej w Szydłowcu - poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury kulturalnej i turystycznej dla mieszkańców Mazowsza”. Efekty przeprowadzonej rewitalizacji są widoczne przede wszystkim w Centrum Miasta o czym świadczą odnowione zabytkowy Rynek Wielki wraz z Ratuszem, czy Zamek i hotel pod „Dębem”. Jednak konieczna jest kontynuacja rozpoczętych działań, w tym tych których nie udało się zrealizować w LPR, jak np. rewitalizacja Placu Wolności. Dlatego opracowany Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 jest aktualizacją poprzedniego dokumentu. Wprowadza także nowe przedsięwzięcia, które wynikają z przeprowadzonej diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

VIII. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

8.1. MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Poszczególne przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne przedstawione w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec mogą zostać dofinansowane w ramach RPO WM w którym przewidziano największą alokację środków przeznaczonych na rewitalizację.

„Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 ...”. przedstawia szczegółowo źródła finansowania działań rewitalizacyjnych wg danych osi priorytetowych, które mogą zostać wykorzystane na dofinansowanie działań rewitalizacyjnych. Priorytetem programu rewitalizacji jest ukierunkowanie działań nastawionych na aktywizację i integrację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji realizowaną za pomocą działań rewitalizacyjnych obejmującej wszystkie sfery (społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną).

Wsparcie projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM będzie odbywać się w ramach wskazanych działań preferowanych, a są to:

- *działanie 3.1 Poprawa rozwoju MŚP na Mazowszu,*
- *działanie 4.2 Efektywność energetyczna,*
- *działanie 4.3. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza,*
- *działanie 5.3 Dziedzictwo kultury,*
- *działanie 6.1. Infrastruktura ochrony zdrowia,*
- *działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych,*
- *działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,*
- *działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej,*
- *działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej,*
- *działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży,*
- *działanie 10.2 Upowszechnienie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych,*
- *działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe.*

GPR może również być współfinansowany również z innych źródeł. Ustawa o rewitalizacji nie wyklucza finansowania z innych środków publicznych, a także prywatnych. Jeśli chodzi o fundusze europejskie, działania rewitalizacyjne mogą być dofinansowane również w ramach Krajowych Programów Operacyjnych (Infrastruktura i Środowisko; Wiedza, Edukacja, Rozwój; Polska Wschodnia; Polska Cyfrowa; Pomoc Techniczna).

Dodatkowe źródła finansowania mogą pochodzić również ze źródeł krajowych i są to np.:

- **System Zielonych Inwestycji** – sprowadzają się do stworzenia i wzmocnienia proekologicznego efektu wynikającego ze zbywania nadwyżek jednostek AAU (jednostki przyznanej emisji w systemie ONZ),
- **NFOŚiGW Lemur – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej** – Celem programu jest uniknięcie emisji CO₂ w związku z projektowaniem i budową nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej,
- **program priorytetowy NFOŚiGW Sowa** – wsparcie przedsięwzięć z zakresu modernizacji oświetlenia ulicznego oraz montażu urządzeń do inteligentnego sterowania oświetleniem, montażu sterowalnych układów redukcji mocy oraz stabilizacji napięcia zasilającego,
- **program priorytetowy BOCIAN** – celem programu jest zwiększenie produkcji energii z instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, które ograniczają bądź pozwalają uniknąć emisji CO₂,
- **Fundusz Termomodernizacji i Remontów** – celem Funduszu jest pomoc finansowa dla inwestorów, którzy realizują przedsięwzięcia

- termomodernizacyjne i remontowe, a także wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokaty kwaterunkowe,
- **Fundusz Dopłat** – jest rządowym programem wsparcia budownictwa socjalnego, którego dysponentem jest Bank Gospodarstwa Krajowego. Celem jest zwiększenie zasobu lokali i pomieszczeń służących zaspokojeniu potrzeb osób najuboższych,
 - **Fundusz Muncypalny** – jest długoterminowym inwestorem finansowym, którego działalność polega na współfinansowaniu inwestycji w obszarze nieruchomości kubaturowych realizowanych przez gminy lub przez podległe im spółki,
 - **Gwarancja de minimis** – jest to jedna z form pomocy de minimis udzielana w ramach dopuszczalnej pomocy publicznej na zabezpieczenie spłaty kredytu obrotowego lub inwestycyjnego dla mikro-, małego lub średniemu przedsiębiorcy (MŚP). Gwarancja de minimis, nie stanowi dotacji pieniężnej i nie wiąże się bezpośrednio z przekazaniem środków finansowych przedsiębiorcy i nie rodzi żadnych skutków podatkowych.
 - **Program Wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020** – program polega na dofinansowaniu działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior-WIGOR”, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek samorządu, charakteryzujących się niskimi dochodami lub wysokim odsetkiem seniorów w populacji ogółem lub brakiem infrastruktury pomocy społecznej służącej do realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych poza miejscem ich zamieszkania.

Powyższe źródła dofinansowania zostały podane przykładowo, jako jedno z wielu, z których można skorzystać w realizacji działań rewitalizacyjnych. Ważny jest jednak wkład własny podmiotów realizujących poszczególne projekty i przedsięwzięcia, który jest konieczny do pozyskania dodatkowych środków. Do tych podmiotów możemy zaliczyć gminę, która jest również koordynatorem całego procesu rewitalizacji, ale także podmioty prywatne tj. mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcy, stowarzyszenia, czy właściciele nieruchomości.

8.2. HARMONOGRAM I SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI WRAZ ZE WSKAZANIEM ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZE ŹRÓDEŁ PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH

Niniejszy podrozdział przedstawia harmonogram i szacunkowe ramy finansowe konkretnych projektów rewitalizacyjnych wraz ze wskazaniem wielkości dofinansowania możliwego do uzyskania z różnych źródeł. Termin realizacji danego projektu został podany w przybliżeniu i wielkość dofinansowania dotyczy całego okresu trwania projektu. Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych zostały przedstawione w poniższych tabelach wraz ze wskazaniem szacowanej, maksymalnej wielkości dofinansowania.

Tabela 33. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 1 – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania		
				publiczne		prywatne
2017-2023	1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu	MOPS w Szydłowcu	1 500 000	EFSD (80 %)	Gmina Szydłowiec, MOPS w Szydłowcu	
2017-2020	1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny	MOPS w Szydłowcu	1 000 000	EFSD (80 %)	Gmina Szydłowiec, MOPS w Szydłowcu	
2017-2022	1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez Inkubator Przedsiębiorczości	Gmina Szydłowiec	2 000 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	
2017-2023	1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą”	Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT	700 000	Budżet państwa (80 %)	Gmina Szydłowiec, Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT	
2017-2023	1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!”	Gmina Szydłowiec	70 000	Gmina Szydłowiec		

Źródło: opracowanie własne

Tabela 34. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 2 – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania		
				publiczne		prywatne
2018-2022	2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Szydłowiec	4 000 000	EFRR (80 %), WFOŚiGW, NFOŚiGW	Gmina Szydłowiec, Szydłowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	
2018-2020	2.2 Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym gminy – poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Szydłowiec	1 200 000	EFRR (80 %), WFOŚiGW, NFOŚiGW	Gmina Szydłowiec	
2019-2023	2.3 Utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji	Gmina Szydłowiec	400 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	

Tabela 35. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 3 – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania		
				publiczne		prywatne
2017-2018	3.1 Utworzenie trasy pieszo-rowerowej w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec	500 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	
2017-2018	3.2 Utworzenie strefy handlowo-usługowej i budowa parkingu przy ulicy Kamiennej	Gmina Szydłowiec, prywatny inwestor	400 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	prywatny inwestor
2018-2019	3.3 Modernizacja Placu Marii Konopnickiej	Gmina Szydłowiec, prywatni inwestorzy, właściciele nieruchomości	2 000 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	prywatni inwestorzy, właściciele nieruchomości
2017-2018	3.4. Zagospodarowanie terenu na potrzeby wypoczynku i rekreacji nad Zalewem	Gmina Szydłowiec, prywatny inwestor	7 302 411,06	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	prywatny inwestor
2017-2018	3.5. Modernizacja kina „Górnik” w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Szydłowcu	1 500 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	
2018-2019	3.6 Modernizacja Placu Wolności	Gmina Szydłowiec	2 000 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	
2020-2023	3.7. Utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński”	Gmina Szydłowiec	2 000 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania		
				publiczne	EFRR	prywatne
2019-2020	3.8. Utworzenie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych nad rzeką Korzeniówką - Deptak nad rzeką Korzeniówką i Kosmiczny Plac Zabaw	Gmina Szydłowiec	1 500 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	
2017-2018	3.9. Kompleksowa modernizacja siedziby Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec	300 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	
2019-2020	3.10. Budowa Szaletu Miejskiego przy Rynku Wielkim	Gmina Szydłowiec	100 000	EFRR (80 %)	Gmina Szydłowiec	

Źródło: opracowanie własne

Możliwe źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 36. Przedsięwzięcia uzupełniające – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania	
				publiczne	prywatne
2019-2023	1. Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych	Gmina Szydłowiec	300 000	EFRR, Gmina Szydłowiec	
2019-2023	2. Rozwój dzielnicy przemysłowej S2	Gmina Szydłowiec	500 000	EFRR, Gmina Szydłowiec	
2017-2018	3. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec	1 000 000	EFRR, Senior-WIGOR, Gmina Szydłowiec	
2020-2023	4. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Szydłowcu	MOPS w Szydłowcu	2 000 000	EFRR, Gmina Szydłowiec	

Źródło: opracowanie własne

Obecny harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych i przedsięwzięć przewiduje równomierne rozłożenie zadań na okres obowiązywania programu, czyli do 2023 r. Projekty z przedsięwzięcia pierwszego odnoszą się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru zdegradowanego i łącznie obejmują cały okres obowiązywania GPR. Drugie przedsięwzięcie odnosi się do poprawy warunków życia i poprawy bezpieczeństwa publicznego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Założone działania przypisane do tego przedsięwzięcia rozpoczynają się od roku 2018 i trwają do końca 2023. Przedsięwzięcie trzecie obejmujące najwięcej projektów i jest również najbardziej rozłożone w czasie. Jednak największa koncentracja działań występuje do 2020 r. Przedsięwzięcie to ukierunkowane jest na poprawę jakości struktury-funkcjonalno-przestrzennej, która będzie bezpośrednim wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych realizowanych w ramach projektów społecznych z przedsięwzięcia 1. Okres obowiązywania poszczególnych projektów został przedstawiony

w formie graficznej w następnym tabeli. Kolorem zielonym oznaczono lata realizacji poszczególnych projektów.

Tabela 37. Harmonogram realizacji głównych projektów i przedsięwzięć uzupełniających

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu							
1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny							
1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez Inkubator Przedsiębiorczości							
1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą”							
1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!”							
2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji							

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.2 Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym gminy – poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji							
2.3 Utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji							
3.1 Utworzenie trasy pieszo-rowerowej w Szydłowcu							
3.2 Utworzenie strefy handlowo-usługowej i budowa parkingu przy ulicy Kamiennej							
3.3 Modernizacja Placu Marii Konopnickiej							
3.4. Zagospodarowanie terenu na potrzeby wypoczynku i rekreacji nad Zalewem							

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.5. Modernizacja kina „Górnik” w Szydłowcu							
3.6 Modernizacja Placu Wolności							
3.7. Utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński”							
3.8. Utworzenie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych nad rzeką Korzeniówką - Deptak nad rzeką Korzeniówką i Kosmiczny Plac Zabaw							
3.9. Kompleksowa modernizacja siedziby Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowcu							
3.10. Budowa Szaletu Miejskiego przy Rynku Wielkim							

Źródło: opracowanie własne

IX. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 wymaga odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. GPR jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja GPR wymaga współpracy wielu instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Gminy Szydłowiec.

Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec odpowiedzialny jest Burmistrz Szydłowca. Organem wspomagającym Burmistrza jest Komitet Rewitalizacji. Natomiast za realizację GPR odpowiedzialny będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Burmistrza. Zespół będzie aktywnie współpracował z Komitetem Rewitalizacji i będzie odpowiadał za:

- koordynację wdrażania GPR,
- aktualizacje założeń Programu (zmiany granic obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, weryfikacji efektywności prowadzonych przedsięwzięć),
- aktualizacje danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- organizację systemu monitoringu GPR,
- współpracę z partnerami społecznymi,
- opracowywanie raportów z realizacji GPR i przedstawienie ich opinii publicznej,
- promocję projektów rewitalizacyjnych (działania marketingowe mające na celu pozyskanie inwestorów, włączenie w proces rewitalizacji społeczności lokalnej),
- stałą współpracę z Komitetem Rewitalizacji i Burmistrzem Szydłowca we wdrażaniu, aktualizacji założeń, organizacji monitoringu GPR oraz promocji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Zespół ds. rewitalizacji będzie funkcjonował w strukturze Urzędu Miejskiego i tam również będzie jego siedziba. W skład nowo powołanego Zespołu mogą wejść członkowie Zespołu ds. przygotowania rewitalizacji w gminie Szydłowiec. Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu, czy promowania poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować GPR. Formami dialogu społecznego będą organizowane przez Zespół ds. rewitalizacji: spotkania otwarte, debaty z udziałem Komitetu Rewitalizacji i pozostałych interesariuszy.

W skład Zespołu powinny wchodzić co najmniej dwie osoby. Pierwsza osoba odpowiedzialna za stronę merytoryczną wdrażania GPR wyznaczona z upoważnienia Burmistrza Szydłowca – jeden z pracowników Urzędu Miejskiego, która będzie kierownikiem zespołu i będzie odpowiedzialna za realizację opisanych powyżej zadań. Drugą osobą będzie członek Komitetu Rewitalizacji wyznaczony do współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji. Komitet jest organem opiniodawczo-doradczym Burmistrza Szydłowca, który powinien w jak najszerszym zakresie uczestniczyć w procesie wdrażania GPR. Dlatego wyznaczona osoba będzie pełniła funkcję łącznika Komitetu z Zespołem i przedstawiała opinię interesariuszy rewitalizacji reprezentowanych przez Komitet.

Kierownikowi zespołu mogą podlegać inne osoby współodpowiedzialne za realizację powyższych zadań. W zależności od potrzeb skład zespołu może liczyć do 8 członków (kierownik, Członek komitetu Rewitalizacji, 6 osób odpowiedzialnych za sprawne działanie zespołu, realizację zadań i spraw bieżących podległe kierownikowi – nie będące członkami Komitetu Rewitalizacji).

Opracowanie i uchwalenie GPR prowadzi do obowiązku dostosowania brzmienia załącznika do Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy (WPF). Rada gminy ma obowiązek niezwłocznego wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w Art. 226 ust. 3 Ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. Wprowadzenie tych danych możliwe jest jednak wyłącznie w przypadku, gdy ich zakres i stopień szczegółowości umożliwiają zamieszczenie przedsięwzięcia (projektu) w WPF.

W rozumieniu ustawy o finansach publicznych przedsięwzięcia to wieloletnie programy, projekty lub zadania – jest to zatem kategoria szeroka, umożliwiająca zarówno uwzględnienie pojedynczych inwestycji (np. rewitalizacja placu), jak i bardziej złożonych programów np. interwencji społecznej.

Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych, a zatem niezwłocznie po określeniu dla inwestycji parametrów wpisywanych do WPF (dotyczy przedsięwzięć uzupełniających).

X. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Odpowiedni system monitorowania i oceny GPR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji i stopień ich realizacji oraz skuteczności poszczególnych projektów musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę GPR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie odpowiedzialny za systematyczną ocenę stopnia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wprowadzenie ewentualnych zmian w programie oraz kontrolowanie dyspozycji środków finansowych. Zespół będzie zobowiązany do składania raportów z wdrażania GPR Burmistrzowi Szydłowca oraz prognozy realizacji programu w następnych latach wraz z propozycją ewentualnych zmian do wprowadzenia - raz na 3 lata, czyli w 2020 r. i w 2023 r. Raport powinien zawierać karty oceny poszczególnych projektów i opis porównania rzeczywistego procesu wdrażania poszczególnych projektów z założonym dla nich w GPR harmonogramie.

Raport powinien zawierać informacje dotyczące:

- przebiegu procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty z przedsięwzięć głównych opisanych także za pomocą wybranych

wskaźników produktu i wskaźników bezpośredniego rezultatu przypisanych do konkretnych projektów ujętych w karcie oceny realizacji danego projektu. Karty zostaną sporządzone przez podmiot/y realizujące dany projekt i przekazane Zespołowi ds. rewitalizacji,

- przebieg wdrażania sposób monitorowania i oceny przebieg procesu wdrażania przedsięwzięć uzupełniających zostanie określony za pomocą odpowiednich wartości wskaźników produktu i wskaźników rezultatu bezpośredniego w trakcie składania danego projektu w ramach konkursu o dofinansowanie z konkretnych działań RPO WM 2014-2020, bądź z innego źródła. Na etapie tworzenia dokumentu GPR nie wskazano konkretnych wskaźników i ich wartości. Przedsięwzięcia uzupełniające również będą monitorowane za pomocą karty oceny projektu.
- sposób zmierzenia efektów prowadzonych działań rewitalizacyjnych opartych o monitorowanie wybranych wskaźników rozwoju na etapie sporządzenia diagnozy, Wskaźniki monitorowania procesu i planowane wartości do osiągnięcia w 2020 r. i 2023 r. zostały przedstawione w dalszej części rozdziału w formie tabelarycznej.

Prognoza realizacji programu powinna natomiast zawierać:

- przewidywane zagrożenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wskazanie potrzebnych zmian lub kontynuacji podstawowych założeń GPR.

Tabela 38. Karta oceny projektu

Nazwa projektu			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Wskaźniki bezpośredniego rezultatu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

Źródło: opracowanie własne.

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki monitorowania efektów realizacji programu rewitalizacji, które umożliwią ocenę jego skuteczności. Przedstawiony został stan docelowy danych wskaźników planowy do osiągnięcia w 2020 r. i 2023 r. co wynika z terminów przeprowadzania oceny realizacji programu i sporządzenia raportu wraz z prognozą dalszych działań rewitalizacyjnych.

Tabela 39. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa		Wartość docelowa w 2020 r.	Wartość docelowa w 2023 r.
		Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód		
1	Liczba osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	208	272	Spadek o 5%	Spadek o 10 %
2	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	38,5	36,9	Spadek o 5%	Spadek o 10 %
3	Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	152,5	132,0	Spadek o 5%	Spadek o 10 %
4	ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	13,1	12,2	Spadek o 5%	Spadek o 10 %
5	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym	13,7	11,2	Wzrost o 5 %	Wzrost o 8 %

Źródło: opracowanie własne.

XI. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 nie przewiduje niezbędnych zmian w: uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz 2015 r. poz. 1322).

Gmina Szydłowiec nie posiada uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

GPR nie wprowadza zmian w Uchwale Nr 110/XXIV/08 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 30 maja 2008r. w sprawie zasad gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy i trybu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Szydłowiec.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 nie wprowadza zmian w Uchwale Nr 148/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. W trakcie konsultacji społecznych został szczegółowo przedstawiony i omówiony projekt danej Uchwały ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji. Nie wniesiono

żadnych uwag i Uchwała została podjęta 30 sierpnia.

Uchwała określa szczegółowo zasady jego powołania:

- Członków Komitetu powołuje Burmistrz Szydłowca w drodze Zarządzenia.
- Komitet liczy nie więcej niż 20 członków, w tym:
 - nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska oświaty, kultury i służby zdrowia,
 - nie więcej niż 2 przedstawicieli Rady Miejskiej w Szydłowcu,
 - nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska architektów, urbanistów i planistów przestrzennych,
 - nie więcej niż 8 mieszkańców Gminy Szydłowiec niewymienionych w innych podpunktach,
 - nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska gospodarczego,
 - nie więcej niż 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy Szydłowiec,
 - nie więcej niż 2 przedstawicieli pozostałych grup interesariuszy niewymienionych w innych podgrupach.
- Zgłoszenie chęci przystąpienia do Komitetu następuje na podstawie pisemnej deklaracji, której wzór stanowi załącznik do Regulaminu.
- Informacja o naborze członków do Komitetu udostępniona będzie publicznie na stronie www.bip.szydlowiec.pl oraz poprzez tablice ogłoszeń w sposób zwyczajowo przyjęty w Gminie Szydłowiec. Ogłoszenie obowiązkowo określa termin i miejsce składania zgłoszeń kandydatów. Termin dokonywania zgłoszeń nie może być krótszy niż 14 dni od ukazania się informacji.
- W przypadku zgłoszenia większej ilości kandydatów niż maksymalna określona liczba członków Komitetu, wyłonienie kandydata następuje w drodze publicznego losowania przeprowadzonego przez Burmistrza Szydłowca.
- W przypadku zgłoszenia mniejszej ilości kandydatów niż dopuszczona, wyboru członków Komitetu dokonuje się z dostępnej grupy kandydatów.
- Kadencja Komitetu trwa do czasu zakończenia procesu rewitalizacji, co najmniej w latach 2016-2023.
- W trakcie kadencji Komitetu Burmistrz Szydłowca może odwołać obecnego członka Komitetu lub powołać nowego z własnej inicjatywy, z inicjatywy interesariuszy lub na wniosek Przewodniczącego Komitetu.

XII. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji daje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, którą to strefę powołuje Rada Miejska. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Uchwała w sprawie ustanowienia strefy stanowi akt prawa miejscowego.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji przewiduje się utworzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji i zastosowanie instrumentów prawnych dedykowanych Strefie. Obszarem wskazanym do objęcia strefą jest obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec podjęty Uchwałą Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Tworzą go dwie jednostki przestrzenne: Stare Miasto z przyległymi ulicami i Osiedle Wschód.

Celem objęcia obszaru rewitalizacji Specjalną Strefą Rewitalizacji jest zapewnienie możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w niniejszym GPR. Specjalna Strefa Rewitalizacji umożliwia wykorzystanie narzędzi prawnych, które są dedykowane tylko i wyłącznie dla obszarów rewitalizacji włączonych do Strefy. Takim działaniem można zapewnić realizację założonych działań, a także zwiększyć ich efektywność.

XIII. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niniejszy rozdział omawia zakres wprowadzonych zmian w dokumentach planistycznych gminy: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które swym zasięgiem obejmują obszar rewitalizacji. Wskazuje się również konieczność uchwalenia miejscowych planów rewitalizacji ze wskazaniem ich granic, łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także określa się wytyczne dotyczące tych planów.

13.1. ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niezbędne do wprowadzenia zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec przedstawiają się następująco:

- wprowadzenie zapisu o obszarach zdegradowanych ustanowionych mocą Uchwały Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i oznaczenie ich w części graficznej Studium,

Proponowane ustalenia GPR są w całości zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium, ale wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie jego zmiany, w celu wymaganego ustawowo wprowadzenia ustaleń dotyczących obszarów zdegradowanych wynikającego z art. 10 ust. 2 pkt 14a) ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2015 r., poz. 199 ze zm.)

Burmistrz Szydłowca jest zobowiązany do sporządzenia projektu zmiany studium niezwłocznie po uchwaleniu GPR. Postępowanie w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy prowadzi w trybie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), przy czym:

- rada gminy nie podejmuje uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- ogłaszając o przystąpieniu do sporządzenia projektu zmiany studium, Burmistrz nie określa formy, miejsca i terminu składania wniosków dotyczących tego studium,
- Burmistrz sporządza projekt zmiany tego studium nie rozpatrując wniosków dotyczących studium.

13.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji objętym Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 obowiązują cztery miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP):

- Uchwała Nr 96/XVI/12 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północno-wschodniej części miasta Szydłowiec,
- Uchwała Nr 47/X/03 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 10 lipca 2003 r. w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Szydłowiec dla obszaru osiedla „Wschód”,
- Uchwała Nr 212/XLIII/09 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 23.IX.2009 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu,
- Uchwała Nr 134/XXI/12 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 29 października 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I.

Wymienione powyżej MPZP obejmują praktycznie cały obszar miasta, w tym obszar rewitalizacji. Lokalizacja przestrzenna konkretnych projektów rewitalizacyjnych jest ściśle powiązana z założeniami miejscowych planów i została zbadana pod kątem zgodności z przeznaczeniem terenów określonym w MPZP.

Wszystkie projekty ujęte w GPR są zgodne z przeznaczeniem terenów opisanym we wszystkich ww. MPZP. Dlatego nie przewiduje się konieczności ich zmiany i dostosowania do założeń GPR dotyczących przedstawionych projektów rewitalizacyjnych i wynikających z nich kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Obszary na których będą realizowane projekty rewitalizacyjne są już objęte MPZP, dlatego nie przewiduje się konieczności uchwalenia nowych MPZP.

XIV. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 został opracowany zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 r., poz. 1777), Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) i z „Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”. Powyższe dokumenty zawierają niezbędny zestaw informacji i reguł, które należy stosować w celu sporządzenia wysokiej jakości GPR.

GPR jest narzędziem do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, która należy do zadań własnych gminy. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji zaproponowano szereg działań rewitalizacyjnych w postaci przedsięwzięć i wynikających z nich projektów, których systematyczna realizacja doprowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej, zbadanej na danym terenie. Celem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i osiągnięcie wysokiego i równego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy. GPR stanowi również podstawowe narzędzie w celu ubiegania się o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych z funduszy Unii Europejskiej.

Niniejszy GPR jest aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec na lata 2008-2015. Kontynuuje on zapoczątkowany wcześniejszym dokumentem proces rewitalizacji. Bogate doświadczenie gminy w zakresie skutecznej realizacji działań rewitalizacyjnych jest ogromnym kapitałem, który pozwoli rzetelnie i skutecznie wprowadzać przedsięwzięcia zawarte w GPR. O skuteczności działań poprzednich działań świadczą zrealizowane projekty, tj.

- Rewitalizacja Zamku Szydłowieckich i Radziwiłłów, wraz z nadaniem nowych funkcji
- Rewitalizacja Rynku Wielkiego i Ratusza,
- Rewitalizacja Hotelu „Pod Dębem”.

Projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Projekty opisane w GPR nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze Gminy terenów górniczych.

GPR nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa. Dokument nie ogranicza, ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i obronności państwa.

Projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Dokument nie ogranicza, ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej.

Formy ochrony zabytków leżących w obszarze rewitalizacji zostały określone na mocy przepisów odrębnych. Wszelkie inwestycje prowadzone w obrębie obszaru rewitalizacji dotyczące obiektów objętych prawną ochroną należy konsultować z odpowiednim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Część wyznaczonego obszaru rewitalizacji znajduje się w obszarze obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu, zatwierdzonego Uchwałą Rady Miejskiej nr 212/XLIII/09 z dnia 23.09.2009 r. W planie zostały określone zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej, w tym m.in. granice ścisłej ochrony konserwatorskiej – strefa A, i strefy ochrony konserwatorskiej – strefy B. Plan określa szczegółowe zasady ochrony, które obligatoryjnie uwzględnia się przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Obszar rewitalizacji i realizacja poszczególnych przedsięwzięć i projektów zawartych w programie nie obejmuje swym zasięgiem gruntów usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej, których zagospodarowanie powinno się odbywać na zasadach zawartych w przepisach odrębnych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Szydłowiec.....	13
Tabela 2. Liczba ludności obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa i grupy ekonomiczne ludności	18
Tabela 3. Przynależność ulic Miasta Szydłowca do jednostek przestrzennych wydzielonych na potrzeby analizy wskaźnikowej	21
Tabela 4. Liczba ludności obszaru miejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na jednostki przestrzenne i grupy ekonomiczne ludności.....	22
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD	22
Tabela 6. Wykaz zabytków na terenie Gminy Szydłowiec ujętych w rejestrze zabytków dla województwa mazowieckiego	24
Tabela 7. Zestawienie pozyskanych danych dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – dane Urzędu Miejskiego w Szydłowcu	32
Tabela 8. Zestawienie pozyskanych danych dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – dane pozyskane z MOPS, Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu i Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu	33
Tabela 9. Zestawienie wyników analizy wskaźnikowej dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – wskaźniki ujęte w podrozdziałach (3.1.1.1.; 3.3.1.2.; 3.3.1.3.).....	35
Tabela 10. Zestawienie wyników analizy wskaźnikowej dla obszaru wiejskiego Gminy Szydłowiec w podziale na sołectwa – wskaźniki ujęte w podrozdziałach (3.1.1.5.; 3.3.2.1.)	36
Tabela 11. Wykaz wydzielonych jednostek przestrzennych według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni	39
Tabela 12. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.....	41
Tabela 13. Liczba osób bezrobotnych ogółem oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące w odniesieniu do danego obszaru	45
Tabela 14. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	48
Tabela 15. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2015/2016.....	53
Tabela 16. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku szkolnym 2014/2015.....	53
Tabela 17. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2015/2016.....	54
Tabela 18. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015 oraz 2013/2014.....	55
Tabela 19. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru.....	57
Tabela 20. Ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców danego obszaru	58
Tabela 21. Porównanie frekwencji wyborczej na poziomie kraju, województwa mazowieckiego, powiatu szydłowieckiego i Gminy Szydłowiec	60

Tabela 22. Porównanie uczestnictwa w organizacjach społecznych na poziomie kraju, województwa mazowieckiego, powiatu szydłowieckiego i Gminy Szydłowiec	60
Tabela 23. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze.....	61
Tabela 24. Nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych w złym stanie lub nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru	65
Tabela 25. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szydłowca	70
Tabela 26. Pogłębiona analiza negatywnych zjawisk w obszarze rewitalizacji Gminy Szydłowiec	73
Tabela 27. Zestawienie celów szczegółowych rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań	78
Tabela 28. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 1. Pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód	92
Tabela 29. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 2. Poprawa warunków do życia i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców obszaru rewitalizacji	100
Tabela 30. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych obszaru Starego Miasta i Osiedla Wschód.....	105
Tabela 31. Szczegółowy opis przedsięwzięć uzupełniających	119
Tabela 32. Wykaz projektów zrealizowanych w ostatnich latach dofinansowanych z funduszy unijnych	123
Tabela 33. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 1 – szacunkowe ramy finansowe .	137
Tabela 34. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 2 – szacunkowe ramy finansowe .	138
Tabela 35. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 3 – szacunkowe ramy finansowe .	138
Tabela 36. Przedsięwzięcia uzupełniające – szacunkowe ramy finansowe.....	139
Tabela 37. Harmonogram realizacji głównych projektów i przedsięwzięć uzupełniających	141
Tabela 38. Karta oceny projektu	147
Tabela 39. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	148

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Szydłowiec na tle gmin powiatu szydłowieckiego	11
Ryc. 2. Gmina Szydłowiec na tle sieci komunikacyjnej.....	12
Ryc. 3. Zasięg jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Miasta Szydłowca	20
Ryc. 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych jednostkach przestrzennych.....	42

Ryc. 5. Liczba osób bezrobotnych ogółem w poszczególnych jednostkach przestrzennych.....	46
Ryc. 6. Liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące w poszczególnych jednostkach przestrzennych	46
Ryc. 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 1 000 mieszkańców w poszczególnych jednostkach przestrzennych.....	49
Ryc. 8. Obwód Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 (obszar niebieski) i obwód Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 (obszar pomarańczowy)	51
Ryc. 9. Obwód Publicznego Gimnazjum nr 1 (obszar pomarańczowy) i obwód Publicznego Gimnazjum nr 2 (obszar niebieski)	52
Ryc. 10. Ilość interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 1 000 mieszkańców w danych jednostkach przestrzennych.....	57
Ryc. 11. ilość popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 1 000 mieszkańców w danych jednostkach przestrzennych.....	59
Ryc. 12. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w danych jednostkach przestrzennych.....	62
Ryc. 13. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec	75

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Cechy programów rewitalizacji	9
Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	16
Wykres 3. Wskaźniki obciążenia demograficznego	17
Wykres 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie na poziomie gminy miejsko - wiejskiej	18
Wykres 5. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015.....	44
Wykres 6. Zestawienie celów rewitalizacji i wynikających z nich przedsięwzięć	79
Wykres 7. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych	121

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne (stan prawny na listopad 2016 r.)

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 r., poz. 1777, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016 r., poz. 778 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 r., poz. 225, ze zm.),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2014 r., poz. 150, ze zm.),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 2015 r. poz. 520, ze zm.).

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia,
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020,
- Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego,
- Strategia Rozwoju Powiatu Szydłowieckiego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec,
- Strategia Rozwoju Gminy Szydłowiec na lata 2015-2025,

Dostępne strony internetowe

- www.stat.gov.pl,
- www.geoportal.gov.pl,
- www.funduszeuropejskie.gov.pl,
- www.mojregion.eu
- www.deminimis.gov.pl

ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji w Gminie Szydłowiec (Arkusz 1, Arkusz 2)